



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 20. IZREDNA SEJA

(20. marec 2019)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANK IN DRŽAVLJANOV, KI TEMELJI NA TRAJNI IN NEODtujlivi PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODOLČNE
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANOV, IZVRŠILNO IN SODNO.
PO NAČELU DELITVE OBLASTI NA ZAKONODAVNO, IZVRŠILNO IN SODNO.

MANDAT

VIII

IZREDNA
SEJA

20

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejhinih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejhinih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejhini zapisi Državnega zbora. Sejhini zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejhini zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejhini zapisi Državnega zbora. 20. izredna seja (20. marec 2019)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2019

www.dz-rs.si



DNEVNI RED 20. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG DEKLARACIJE O PODPORI RESOLUCIJI EVROPSKEGA PARLAMENTA Z DNE 2. APRILA 2009 O EVROPSKI ZAVESTI IN TOTALITARIZMU, EPA 445-VIII

2. točka dnevnega reda: PONOVRNO ODLOČANJE O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2018 IN 2019 (ZIPRS1819-B), EPA 387-VIII

3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UREDITVI DOLOČENIH VPRAŠANJ V PRIMERU IZSTOPA ZDRUŽENEGA KRALJESTVA VELIKE BRITANIJE IN SEVERNE IRSKE IZ EVROPSKE UNIJE BREZ SPORAZUMA O IZSTOPU (ZUVIZK), NUJNI POSTOPEK, EPA 471-VIII

4. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE

Obvestilo predsednika Vlade o odstopu Sama Fakina s funkcije ministra za zdravje, EPA 458-VIII

Obvestilo predsednika Vlade o odstopu Jureta Lebna s funkcije ministra za okolje in prostor, EPA 459-VIII

Predlog sklepa o razrešitvi predsednika in imenovanju predsednice Odbora za pravosodje, EPA 470-VIII



VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
4. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE	6
Obvestilo predsednika Vlade o odstopu Sama Fakina s funkcije ministra za zdravje, EPA 458-VIII	6
Obvestilo predsednika Vlade o odstopu Jureta Lebna s funkcije ministra za okolje in prostor, EPA 459-VIII	6
Predlog sklepa o razrešitvi predsednika in imenovanju predsednice Odbora za pravosodje, EPA 470-VIII	6
2. točka dnevnega reda: PONOVRNO ODLOČANJE O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2018 IN 2019 (ZIPRS1819-B), EPA 387-VIII	7
MILAN OZIMIČ.....	7
ROBERT POLNAR	7
DR. ANDREJ BERTONCELJ	8
LUKA MESEC.....	9
MAG. MATEJ TONIN.....	9
ANDREJ RAJH	10
ROBERT POLNAR	11
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	11
MAG. MARKO POGAČNIK	12
BRANE GOLUBOVIČ	12
JANI PREDNIK	13
MATEJA UDOVČ	14
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UREDITVI DOLOČENIH VPRAŠANJ V PRIMERU IZSTOPA ZDRUŽENEGA KRALJESTVA VELIKE BRITANIJE IN SEVERNE IRSKE IZ EVROPSKE UNIJE BREZ SPORAZUMA O IZSTOPU (ZUVIZK), NUJNI POSTOPEK, EPA 471-VIII	15
TILEN BOŽIČ	15
VOJKO STAROVIČ	16
IVA DIMIČ	16
VOJKO STAROVIČ	17
JURIJ LEP	18
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	18
SUZANA LEP ŠIMENKO	19
NINA MAUROVIČ	19
MARKO KOPRIVC	20
JANJA SLUGA	20
DR. MATEJ TAŠNER VATOVEC	21
1. točka dnevnega reda: PREDLOG DEKLARACIJE O PODPORI RESOLUCIJI EVROPSKEGA PARLAMENTA Z DNE 2. APRILA 2009 O EVROPSKI ZAVESTI IN TOTALITARIZMU, EPA 445-VIII	22
EVA IRGL.....	22
MEIRA HOT	24
DR. DOMINIKA ŠVARC PIPAN	24
MAŠA KOCIPER.....	25
FRANC JURŠA.....	26



ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	26
FELICE ŽIŽA.....	27
TINA HEFERLE	27
DR. MILAN BRGLEZ	28
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	29
ŽELJKO CIGLER.....	30
BLAŽ PAVLIN.....	31
DANIJEL KRIVEC	32
DR. MILAN BRGLEZ	33
DANIJEL KRIVEC	33
DANIJEL KRIVEC	33
DR. ANŽE LOGAR	33
JANJA SLUGA	34
DR. MILAN BRGLEZ	35
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	37
MEIRA HOT	38
IVA DIMIC	40
MARKO KOPRIVC	40
ROBERT POLNAR	41
MAŠA KOCIPER.....	42
EVA IRGL.....	43



Državni zbor VIII. mandat

20. izredna seja
20. marec 2019

Predsedujoči: mag. Dejan Židan.....predsednik Državnega zbora
Jože Tanko.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 20. marca 2019 ob 11. uri.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN:

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 20. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega in drugega odstavka 58. člena ter drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Janez Janša, mag. Bojana Muršič od 12. ure dalje, Matjaž Han od 17. ure dalje, Violeta Tomič, Miha Kordiš od 15.30 dalje, Samo Bevk do 12. ure, Robert Pavšič od 11.00 do 11.30, mag. Matej Tonin od 12. ure dalje, Ljudmila Novak od 13. ure dalje, Iva Dimic od 12.30 do 14.30, Jožef Horvat, Franc Breznik, Jernej Vrtovec od 19. ure dalje in tudi sam bom odsoten od 18. ure dalje.

Na sejo sem vabil predstavnika Državnega sveta k 2. točki dnevnega reda ter predstavnike Vlade.

Vse prisotne še enkrat lepo pozdravljam!

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 20. izredne seje Državnega zbora.

Predlog dnevnega reda ste prejeli v ponedeljek, 18. marca 2019, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za umik točke z dnevnega reda seje oziroma za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Spoštovane poslanke in spoštovani poslanci, prehajamo na odločanje. Prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 75 poslank in poslancev, za je glasovalo 75, proti nihče.

(Za je glasovalo 75.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 20. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **4. TOČKO DNEVNEGA REDA – MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.**

Najprej prehajamo na **Obvestilo predsednika Vlade o odstopu gospoda Sama Fakina s funkcije ministra za zdravje.**

Predsednik Vlade gospod Marjan Šarec me je z dopisom 13. marca 2019 obvestil, da je gospod Samo Fakin odstopil s funkcije ministra za zdravje. V zvezi s tem Državni zbor na podlagi 115. člena Ustave Republike Slovenije ugotavlja, da je gospodu Samu Fakinu prenehala funkcija ministra za zdravje.

Prav tako me je predsednik Vlade 19. marca 2019 v skladu z drugim odstavkom 234. člena Poslovnika Državnega zbora obvestil, da bo do imenovanja novega ministra funkcijo ministra za zdravje začasno opravljal sam.

Gospodu Samu Fakinu se zahvaljujem za sodelovanje in v prihodnje želim vse dobro.

S tem prehajamo, spoštovane poslanke in poslanci, na **Obvestilo predsednika Vlade o odstopu gospoda Jureta Lebna s funkcije ministra za okolje in prostor.**

Predsednik Vlade gospod Marjan Šarec me je z dopisom 13. marca 2019 obvestil, da je gospod Jure Leben odstopil s funkcije ministra za okolje in prostor. V zvezi s tem Državni zbor na podlagi 115. člena Ustave Republike Slovenije ugotavlja, da je gospodu Juretu Lebnu prenehala funkcija ministra za okolje in prostor. Na podlagi 115. člena Ustave Republike Slovenije pa gospod Jure Leben opravlja tekoče posle do imenovanje novega ministra oziroma do obvestila predsednika Vlade v skladu z drugim odstavkom 234. člena Poslovnika Državnega zbora.

Tudi gospodu Juretu Lebnu se zahvaljujem in mu želim pri nadaljnjem delu vse dobro.

S tem, spoštovane poslanke in poslanci, prehajamo na **Predlog sklepa o razrešitvi predsednika in imenovanju predsednice Odbora za pravosodje.**

Predlog sklepa je pripravljen na podlagi predloga Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov z dne 12. marca 2019. Ugotavljam, da prijavljenih k razpravi ni in prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se v Odboru za pravosodje razreši



predsednik gospod Jernej Vrtovec in se za predsednico imenuje gospa Iva Dimic.

Glasujemo. Navzočih je 76 poslank in poslancev, za je glasovalo 76, proti nihče.

(Za je glasovalo 76.) (Nihče proti.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Gospo Ivi Dimic, čestitam. Dobili ste vse glasove, tudi vašega.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **2. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PONOVRNO ODLOČANJE O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2018 IN 2019.**

Državni svet je na 3. izredni seji 13. marca 2019 zahteval, da Državni zbor na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije pred razglasitvijo ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019.

Za obrazložitev zahteve dajem besedo predstavniku Državnega sveta gospodu Milanu Ozimiču.

Izvolite.

MILAN OZIMIČ: Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem prisotnim v dvorani!

Spoštovane poslanke in spoštovani poslanci, zgodovina nas uči skozi lekcije ponavljanja, in to se nam dogaja tudi v primeru veta Državnega sveta na Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije. Dejstvo je, da imate na vaših poslanskih klopeh niti ne prvi pa verjetno tudi ne zadnji odločilni veto te vrste. Vse dokler se ne bomo zgoj poslušali, temveč se bomo tudi slišali, se bodo kronični problemi in težave, v katere je ZIPRS pahnil lokalne skupnosti, reševali nesistemske in akutno post festum, osnovni problem pa bo ostajal. Državni svet predlaga Državnemu zboru, da danes po tehtnem premisleku zavrne novelo ZIPRS-B za leti 2020–2018 in 2020–2019 ter naloži Vladi, da pripravi nov zakon in v njem uredi znesek povprečnine, ki pripada občina v skladu z Zakonom o financiranju občin ter pri tem upošteva tudi obveznosti iz naslova dogovora Vlade s sindikati javnega sektorja. Na tem mestu izpostavim ključno konkretne finančne obveznosti iz naslova višjih plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju v času sklepanja dogovora o višini povprečnine Združenju občin niso bile znane. Državni svet poudarja, da je prav, da so se izboljšale plače zaposlenih v javnem sektorju, vendar pa zvišanje zneska povprečnine konec decembra 2018 v mnogih občinah ne bo pokrilo stroškov višjih plač zaposlenih v vrtcih, kaj šele višjih stroškov plač v vseh javnih zavodih, ki so vezani na občinske proračune. Medtem ko Vlada trdi, da je rebalans državnega proračuna za letos razvojno

naravnana, pa podatki govorijo nasprotno ali pa vsaj za nivo občin. Občine bodo brez ponovnega zvišanja povprečnine primorane zagotavljati sredstva za nastale dodatne izdatke iz drugih lastnih, tudi investicijskih virov financiranja oziroma bodo morale razvojna sredstva še naprej namenjati za financiranje zakonskih nalog. In kar je najpomembnejše, zaradi tega bodo dodatno obremenjeni tudi družinski proračuni najbolj ranljivih skupin državljanov.

Neupravičeni so očitki, da so v občinah pohiteli z dvigom cene programov predšolske vzgoje v vrtcih, saj je to odraz dviga plač, ki so sestavni del cene vrtca, ki se izračuna po predpisani metodologiji. Podobna situacija je pri pomoči na domu ali oskrbi v domovih za ostarele, kjer stroški višjih plač v javnem sektorju finančno bremenijo tako uporabnike storitev kot tudi občine. Prav tako ne drži, da naj bi se višji stroški dela zaradi dogovora s socialnimi partnerji nevtralizirali z zmanjšanjem stroškov dela zaradi sprejetih ukrepov z zadnjo novelo zakona. Ogroženo pa je tudi uspešno črpanje evropskih sredstev na nivoju občin.

Državni svet opozarja na skrb zbujajoče stanje na področju investicij. Čeprav so po občinah velike potrebe po gradnji vrtcev in osnovnih šol, pa za te namene občine nimajo lastnih sredstev, resorno ministrstvo pa gradnje tovrstnih objektov že od leta 2011 ne sofinancira več. Pa to niso edina zanemarjena a nujno potrebna investicijska področja. Torej ugotovitev, da proračun za nivo občin ni razvojno naravnana, vsekakor drži, ki jo navajamo.

Spoštovani! Državni svet z odločilnim vetom ne more imeti države v šahu, niti se ne more delati norca iz zakonodajnega procesa. Še manj si Državni svet to želi. Politična odgovornost je na vas, spoštovani poslanci, vi ste tisti, ki boste s pritiskom na gumb za ali proti določili, kako zelo razvojno se bo obnašala naša država v letu 2019 in koga bo pri tem najbolj bremenila. Državni svet je opozarjal dovolj časa, da naj Vlada premisli in uredi situacijo brez usodnejših posledic, v nasprotnem primeru bodo na koncu državljani talci nespretnih političnih potez, ki bi se lahko uredile zgoj z enim samim dodatnim členom k noveli ZIPRS. Kjer je volja, je tudi pot.

Naš cilj je jasen in želimo, da Vlada sliši ta argumentirana opozorila in jih pravočasno upošteva, saj bodo posledice bistveno dražje za državljane in državljanke. Hvala.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Spoštovani, hvala za vaše stališče. Pristojno matično telo je Odbor za finance.

Gospod Robert Polnar, beseda je vaša. Izvolite.

ROBERT POLNAR (PS DeSUS): Spoštovani gospod predsednik državnega zbora, gospo poslanke, gospodje poslanci!



Odbor za finance je na 10. nujni seji 15. marca letos kot matično delovno telo obravnaval zahtevo Državnega sveta, da Državni zbor ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo in sprejetje predložila Vlada.

Odbor je kot gradivo za sejo prejel zahtevo Državnega sveta, mnenje Zakonodajno-pravne službe in mnenje Vlade. Na seji odbora so sodelovali predstavnice in predstavniki Državnega sveta, Ministrstva za finance in Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora.

V uvodni dopolnilni obrazložitvi je predstavnik Državnega sveta opozoril na ključne pomisleke, zaradi katerih je Državni svet vložil zahtevo, da Državni zbor ponovno odloča o zakonu. Temeljni razlog za vložitev zahteve je pomanjkanje sredstev za delovanje občin in nemoteno izvajanje njihovih nujnih nalog. Pojasnil je, da dvig povprečnine, skladen z lani doseženim dogovorom, ne bo zadostoval za pokrivanje stroškov, nastalih zaradi dogovora s sindikati o zvišanju plač. Poudaril je, da sedanja ureditev ne upošteva razlik med posameznimi občinami in njihovih potreb. Izrazil je pričakovanje, da bodo ta opozorila omogočila poglobljeno reševanje navedene problematike.

Minister za finance je predstavil mnenje Vlade do navedb, ki izhajajo iz zahteve Državnega sveta in jih zavrnil kot neutemeljene oziroma preuranjene. Zakon namreč ureja le vsebine, ki so vezane na tehnično izvrševanje rebalansa proračuna države. Glede navedb o povprečnini je dejal, da je bila že ob lanskih pogajanjih o višini povprečnine upoštevana možnost, da bo sklenjen tudi dogovor s sindikati o zvišanju plač. V ta namen dogovor o višini povprečnine vsebuje določbo, preko katere je mogoč nadzor učinkov dogovora s sindikati z vidika občin nekateri ukrepi. Poudaril je, da je smiselno počakati na rezultate ter nato primerno ukrepati, če bo to potrebno. Predstavnica Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora je pojasnila, da zahteva ni vložena v povezavi z določbami zakona, ki je predmet obravnavane zahteve, zato se Zakonodajno-pravna služba do zahteve ni opredelila.

V razpravi so poslanke in poslanci opozorili na formalne pomanjkljivosti zahteve, saj razlogi za njeno vložitev ne temeljijo na določbah obravnavanega zakona. Nekatere članice in člani so poudarili, da je potrebna celovita obravnava problematike lokalnih skupnosti. Posamezne občine, ki se soočajo s težavami, bi lahko tudi racionalizirale svoje poslovanje, dvig stroškov plač pa jim ne bi smel povzročati tolikšnih težav. V razpravi je bilo izpostavljeno vprašanje načel financiranja lokalne samouprave in njenih nalog, na katere se nanaša zahteva Državnega sveta. Posebne pozornosti bi moralo biti deležno predvsem načelo skladnosti finančnih virov s pristojnostmi, ki zahteva sorazmernost med razpoložljivimi viri,

ki so na voljo lokalnim skupnostim in zakonskimi obveznostmi le-teh. Lokalnim skupnostim je potrebno zagotoviti ustrezne možnosti financiranja razvojnih nalog, potrebna bo tudi razprava o mehanizmu primerne porabe in njegovih zmožnostih zagotavljanja primerne financiranja ustavnih in zakonskih nalog občin ter njihovih investicij.

Predstavniki Državnega sveta je podal pojasnila na nekatere pomisleke, izražene v razpravi. Izpostavil je predvsem, da gre pri financiranju lokalne samouprave za dolgotrajno in ponavljajočo se problematiko, na katero je treba opozarjati. Poudaril je, da se večina občin z redkimi in neizogibnimi izjemami obnaša racionalno.

Po opravljeni razpravi je odbor z večino glasov vseh članov, z desetimi glasovi za in štirimi glasovi proti sprejel naslednje mnenje: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 je ustrezen. Hvala lepa.

PRESEDENIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod predsednik odbora.

Besedo predajam ministru dr. Andreju Bertonclju.

Izvolite.

DR. ANDREJ BERTONCELJ: Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZIPRS 2018–2019, novela-B, ureja zgolj vsebine, ki so vezane na tehnično izvršitev rebalansa proračuna države. Višina povprečnine se v navedenem zakonu ne določa, saj je bila ta določena že v Zakonu o izvrševanju proračuna Republike Slovenije, ki je bil sprejet v mesecu decembra preteklega leta, in je bila v sprejetem zakonu določena skladno z dogovorjenim in podpisanim dogovorom o višini povprečnine za leto 2019 med Vlado in reprezentativnimi občinskimi združenji. Ob tem je bilo eksplicitno tudi dogovorjeno, da se bodo po šestih mesecih preverili učinki dogovora s sindikati javnega sektorja glede dviga plač zaposlenih v javnem sektorju na višino stroškov občin ter pregledali predlogi posebne delovne skupine za spremembo zakonodaje, ki bo zmanjšala stroške občinam, in da se bodo pri investicijskih sredstvih iskale rešitve v smeri povečanja fleksibilnosti, namenskosti in poenostavitve črtanja ter skrajšanja prehodnega obdobja ter nato dogovorili nadaljnji ukrepi. Torej po preteku šestih mesecev.

V povezavi z očitkom, da bodo morale občine razvojna sredstva namenjati za financiranje zakonskih obveznosti in ne za razvoj, zgolj za primerjavo – v proračunu države, ki je določen v višini približno 10 milijard evrov, so sredstva za razvoj določena v višini približno 10 %, sredstva za razvoj občinskih proračunov, ki so vrednoteni v višini približno 2 milijardi evrov, pa so določena v višini približno 30 %.



Pojasnilo glede finančnih posledic dogovora s sindikati javnega sektorja, sprejeti ukrepi za zmanjšanje stroškov dela, striktno izpolnjevanje vseh zavez Vlade, ki izhajajo iz sklenjenega dogovora v višini povprečnine za leto 2019, vse to nakazuje, da si Vlada prizadeva ohraniti partnerski odnos z občinami ter hkrati zagotoviti ustrezen obseg sredstev za financiranje nalog, ki so prenesene na občine.

Vlada Republike Slovenije zato predlaga, da poslanke in poslanci ponovno podprete novelo B Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2018 in 2019.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod minister, za vašo predstavitev.

S tem, spoštovane poslanke in poslanci, prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Prvi imate besedo gospod Luka Mesec v imenu Poslanske skupine Levica.

Izvolite.

LUKA MESEC (PS Levica): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem!

V Levici smo proračun in proračunske dokumente podprli, ker prinaša več pozitivnih novosti v slovenski politični prostor. S tem proračunom in ZIPRS, ki ga spremlja, je konec pretiranega varčevanja v javnem sektorju, s katerim smo, so za napake podjetij in bank, ki jih je reševala država, plačali vsi državljani, zlasti pa najšibkejši. Hkrati je v novem proračunu zagotovljenih nekaj več sredstev za uskladitev pokojnin, dodeljena so sredstva za dvig plač v javnem sektorju in povišanja števila delovnih inšpektorjev, ukinjena je zamrznitev socialnih transferjev za posameznike in gospodinjstva in zajamčen je dvig proračunskih sredstev za zdravstvo. Vse to so dobre novice, kar pa še ne pomeni, da sta proračuna ali ZIPRS popolna.

Tudi v Levici smo izražali več kritik. Pogrešamo več denarja na postavki znanosti, kulture. Državnemu svetu dajemo tudi prav, da bi lahko bilo več denarja za občine, za izvajanje njihovih zakonskih obveznosti in za tamkajšnje infrastrukturne projekte. V tej točki jim damo prav. Na drugi strani pa je povsem nerazumna skrb, ki jo izraža Državni svet glede stališča Fiskalnega sveta. Tu je v nasprotju, prvič, sam s seboj. Namreč, hkrati želi več denarja za občine, torej večji proračun, po drugi strani govori, da je treba upoštevati opozorila Fiskalnega sveta, torej bi manjši proračun. Mora se odločiti ali bi večji ali manjši proračun. Hkrati pa gre ta skrb Fiskalnega sveta v popoln kontradikt z novjšimi ugotovitvami ekonomistov, predvsem od krize naprej. Fiskalni sveta gradi na teoriji proizvodne vrzeli, ki pa jo akademski prostor praktično enoznačno v zadnjih osem let zavrača kot neustrezno. Bom dal dva primera. Marcellino in Musso, to sta ekonomista, ki sta primerjala nize proizvodne vrzeli za OECD, sta že leta 2011 ugotovila, da so te ocene zelo nestabilne, da se

spreminjajo v času in zato zaključujeta, da je uporaba koncepta proizvodne vrzeli, na katerem gradi Fiskalni svet in tudi naš Državni svet, nekoristna in nevarna. Napake v teh napovedih lahko posamezno članico stanejo tudi tega, da zaradi napačnih politik ali pa pritiska po varčevanju zdrsne v recesijo, kar se je konec koncev v Sloveniji med krizo zgodilo v letih 2011 in 2012. Opozorila Fiskalnega sveta so zato politično motivirana in nimajo nobene strokovne kredibilnosti, na kar opozarjajo tudi številni domači ekonomisti, med drugim Bogomir Kovač, Jože P. Damijan in tako dalje. V tej točki pa Državni svet popolnoma zavračamo.

Pod črto, v Levici bomo nasprotovali vetu na ZIPRS in s tem dali podporo proračunu in proračunskim dokumentom. Kot sem povedal že v prvi obravnavi, to štejem kot zaupnico vladi. Zaupnico, prvič, ker je v proračunu številne stvari naredila prav, in drugič, ker verjamemo, da bomo tudi v letu 2019 tiste stvari, za katere še nismo poskrbeli, izboljšali. Nekatere sem že omenil, druge so opredeljene v sporazumu, ki je bil podpisan danes in napoveduje, da se bomo končno lotili projektov, ki v tej državi stojijo že več let ali celo desetletij, na čelu s stanovanjsko politiko, ki je v Sloveniji potisnjena povsem v individualno osebno odgovornost. Se pravi, če želiš stanovanje, si vzemi kredit, plačaj oduroško najemnino, ali pa si ustvari garsonjero pri starših. Nimamo pa socialne politike, ki bi zagotavljala nek fond javnih stanovanj, kot to počnejo države, po katerih se radi zgledujemo – Avstrija in Nemčija. Upam, da bomo letos, imamo zavezo, da bomo naredili prve korake, da se tudi v Sloveniji to zgodi. Imamo zavezo, da ukinemo dopolnilno zdravstveno zavarovanje in več deset milijonov, ki letno ostane v privatnih zavarovalnicah, preusmerjali v zdravstvo za odpravljanje čakalnih vrst, preskočili študentske servise, ki si več kot 10 milijonov na leto vzamejo provizij, in bomo ta denar dali v fond za štipendije in tako dalje.

Vetu nasprotujemo in nadaljujemo, kot smo rekli pred volitvami, pot v blaginjo za vse, ne le za peščico.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče.

Mag. Matej Tonin v imenu Poslanske skupine Nova Slovenija – krščanski demokrati. Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS Nsi): Dragi poslanke in poslanci, dober dan!

Danes obravnavamo veto na Zakon o izvrševanju proračunov. Gre za zakon, od katerega je neposredno odvisno tudi izvrševanje ravnokar sprejetega rebalansa proračuna za leto 2019, ki ga je pred kratkih sprejela državnozborna večina. Ob sprejemanju rebalansa proračuna za leto 2019 pa je Fiskalni svet podal mnenje, da je ekspanzivna in prociklična fiskalna politika v predlogu rebalansa



državnega proračuna neustrezna. Raven izdatkov, kot jo je zastavila Vlada, je po mnenju Fiskalnega sveta določena v nasprotju z zakonodajo. Fiskalni svet ocenjuje, da bi bila pravila Zakona o fiskalnem pravilu spoštovana le ob predpostavki, če bi trošenje države zmanjšali v proračunu za leto 2019 za 270 milijonov evrov. Ker je fiskalno pravilo del slovenske ustave, je vprašanje spoštovanje fiskalnega pravila tudi vprašanje spoštovanje slovenske ustave in spoštovanja pravne države. Pri določanju izdatkov proračuna, ki ga izvršuje zakon, o katerem danes odločamo, gre poleg ekonomskega vprašanja tudi za vprašanje temeljne pravne kulture.

Ministrstvo za finance na drugi strani ocenjuje, da naj bi bile spremenljivke za izračun maksimalnih izdatkov drugačne. Debate so tekle tudi o pravilnosti metodologije o upoštevanju različnih metodologij. Ugotovitev, ali je proračun v neskladju z ustavo, se bo pokazala čez čas, ko se bo proračun izvrševal in ko se bo v realnosti odvijala ekonomska logika.

V Novi Sloveniji pa že danes napovedujemo, da bomo to dogajanje pozorno spremljali. Pozorno bomo spremljali, ali se bo ob zaključnem računu izkazalo, ali je imelo prav Ministrstvo za finance ali Fiskalni svet, ali je bil rebalans proračuna za leto 2019 v skladu s fiskalnim pravilom in tudi z ustavo Republike Slovenije. Že danes povemo, da bomo v primeru neustavnosti proračuna za leto 2019 uporabili ustrezna politična in pravna orodja, da zagotovimo spoštovanje pravne države. Politika je tista prva, ki je dolžna spoštovati zakone, ki je dolžna spoštovati ustavo in se postaviti za spoštovanje pravne države.

Ker pa po oceni Fiskalnega sveta proračun – in v to verjamemo tudi v Novi Sloveniji, ni v skladu z zakonom in ne izpolnjuje z ustavo zahtevanih pogojev, bomo v Novi Sloveniji tudi glasovali proti proračunu, torej proti zakonu, ki govori o izvrševanju proračunov, na katerega je, jasno, vezan tudi proračun za leto 2019. Podpiramo veto Državnega sveta.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Mag. Andrej Rajh, v imenu Poslanske skupine Stranke Alenke Bratušek.
Izvolite.

MAG. ANDREJ RAJH (PS SAB): Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovane kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini SAB smo že pred dvema tednoma jasno izrazili svoje mnenje o ZIPRS, ki ga lahko na tem mestu samo ponovim. ZIPRS ocenjujemo kot dober in naposled točno takšen, kot mora biti – tehničen. Zdi se nam, da po dolgem času ustreza svoji definiciji in ga sestavljajo zgolj nujne spremembe, pomembne za nemoteno izvrševanje proračuna. V preteklosti smo večkrat opozorili na to, da se v ZIPRS urejajo stvari, ki tja načeloma ne sodijo. Najbolj nas je zmotilo

urejanje letnega dodatka, ki bi ga morali po našem mnenju urediti v sistemskem zakonu. Na tokratni predlog, ki znižuje dopusten obseg zadolževanja, določa obseg dopustne zadolžitve države in poroštvo neposrednih uporabnikov in zvišuje odstotek dopustne prekoračitve obsega zbirnega kadrovskega načrta, nimamo pripomb.

Če se dotaknem današnjega kamna spotike, povprečnine, bi rad poudaril, da se v SAB zavedamo možne problematičnosti dodeljene višine in je nikakor ne jemljemo zlahka ali celo podcenjujemo. Višjo povprečnino, določeno v decembrski noveli ZIPRS, smo lansko leto pozdravili, prav tako pa že tedaj opozorili, da to gotovo ne bo rešilo vseh težav, s katerimi se soočajo občine. Pa vendar v zvezi z današnjo obravnavo izstopata predvsem dve zadevi, ki kažeta vsaj na določeno mero nelogičnosti vloženega veta. Prvo je dogovor o višini povprečnine za leto 2019, podpisan lani novembra in urejen v rebalansu proračuna in ne v ZIPRS. Iz štirih točk, ki tvorijo dogovor, je jasno razvidno in nedvoumno očitno, da vlada ne beži pred odgovornostjo in se zaveda morebitne problematičnosti višine povprečnine. Bistvene točke dogovora, če ga kratko povzamem, obsegajo: ustanovitev posebnega delovnega telesa, ki mora v šestih mesecih pripraviti predlog za spremembo zakonodaje, s katero se bodo občinam stroški zmanjšali; ob tem pa še zaveza, da se bodo po šestih mesecih preverili učinki dogovora s sindikati javnega sektorja glede plač zaposlenih v javnem sektorju na višino stroškov občin, na podlagi česar se bo nato mogoče dogovarjati o nadaljnjih ukrepih. Šest mesecev časa naj bi torej vlada imela za preučitev ustreznosti dogovorjene povprečnine in tudi za ukrepanje. To se je novembra zdelo smiselno in časovno primerno tako predsedniku Skupnosti občin Slovenije kot predsednikoma Združenja občin Slovenije in Združenja mestnih občin Slovenije. Čemu potem veto in na zahtevo katere interesne skupine lokalnih interesov, kot je veto pojasnjeval Državni svet, je bil veto sploh vložen?

Še bolj v oči bode dejstvo, ki ga je najbolje povzela Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, da zahteva za ponovno odločanje ni vložena v zvezi z zakonskimi določbami, ki so sestavni del novele ZIPRS, zato se do zahteve sploh ni opredeljevala. Državni svet je torej vložil veto na ZIPRS zaradi višine povprečnin, čeprav slednjih novela, o kateri danes ponovno odločamo, ne omenja niti s črko. Četudi je argumentom Državnega sveta mogoče priznati določeno težo, izbrana pot teh težav ne more rešiti. V Poslanski skupini SAB pričakujemo, da bo ministrstvo v obljubljenem času zares ovrednotilo celotno zadevo in preverilo učinke dogovorov ter v primeru ugotovljene neustreznosti ali pomanjkljivosti nadgradilo z dodatnimi ukrepi, ki bodo občine razbremenili dodatnih stroškov. Toda to, še



enkrat poudarjam, nima nič opraviti z ZIPRS kot takšnim.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračuna pa bomo poslanci Poslanske skupine SAB tako kot ob prejšnjem glasovanju soglasno podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče, gospod poslanec.

Gospod Robert Polnar v imenu Poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije.

Izvolite.

ROBERT POLNAR (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Gospe poslanke, gospodje poslanci!

Uveljavitev Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije je nujni in neposredni pogoj za izvrševanje rebalansa državnega proračuna, ki je bil sprejel 6. marca letos. V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019, tako imenovanem ZIPRS 1819-B, so določila, ki govorijo o načinih izvršitve nabav osnovnih sredstev neposrednih uporabnikov proračuna, o dovoljenem obsegu zadolževanja države za leto 2019, o dovoljeni višini zadolževanja in izdajanju poroštev posrednih uporabnikov proračuna, o številu zaposlenih v kadrovskega načrta neposrednih uporabnikov proračuna in o uporabi sredstev proračunske rezervacije za namen predsedovanja Svetu EU. Noben člen zakonskih sprememb in dopolnitev ne govori o financiranju lokalne samouprave in višini povprečnine, ki sta osnova zahteve Državnega sveta za ponovno odločanje.

V Poslanski skupini Desus smo prepričani, da je lokalna samouprava izjemno pomemben državni podsistem. O teh zadevah imamo tudi obširna funkcionalna znanja in izkušnje, saj smo opravljali županske in podžupanske funkcije v različnih slovenskih občinah. Prepričani smo, da je pri spremembah sistema financiranja občinskih nalog potrebno upoštevati naslednje predpostavke. Finančni sistem mora občinam zagotavljati učinkovitost opravljanja nalog, pri tem pa tudi zagotavljati dovolj različnih in po vsebini ustreznih virov. Sistem financiranja občin mora zagotavljati enakost državljanom glede dostopa do javnih dobrin. Financiranje razvojnih nalog občin in to tistih, ki se izkazujejo kot investicijski odhodki in investicijski transferi občinskih proračunov, mora biti sestavni del urejenega sistema financiranja. Temeljni smoter, ki ga je potrebno doseči, je upoštevanje načela skladnosti finančnih virov s pristožnostmi. To pomeni, da morajo biti vsi razpoložljivi viri lokalnih skupnosti v sorazmerju s pristožnostmi in nalogami, ki jim jih določa zakonodaja. Politična volja za razrešitev te desetletja nerazrešene zadeve obstaja. Med Vlado in predstavniki občin je začel potekati

dialog. Mi računamo, da bodo izidi tega dialoga plod sodelovalnosti, ne pa avtoritarnosti.

Gospe in gospodje! Državni svet je bil vpeljan v slovensko parlamentarno ureditev kot korektiv splošnemu predstavništvu. Izrazil naj bi družbeno strukturo, ki v splošnem predstavništvu ne more biti upoštevana. Teoretično opravičilo za korektiv splošnemu predstavništvu pa ne more upoštevati niti načela kakovosti zastopstva niti dejanske strukturiranosti družbe. Državni svetniki in svetnice naj bi torej predstavljali korektiv v obeh smereh, vendar v vsakem primeru samo korektiv. Se pravi, popravljalec, izboljševalec, blažilec, v nobenem primeru pa ne odločevalec. Ne upoštevati tega dejstva bi pomenilo zatiskati oči pred stvarnostjo. Stvarnost pa je vsekakor treba upoštevati.

Poslanci Poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije bomo glasovali za Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019. Hvala lepa.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, za vaše stališče, gospod poslanec.

Gospod Zmago Jelinčič Plemeniti, Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke.

Izvolite, gospod poslanec.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI (PS SNS): Lep pozdrav vsem skupaj!

Slovenska nacionalna stranka bo dala priložnost vladi, da dokaže, da so bili bombončki, ki jih je delila pred časom, dobrobit. Če ne bo, se bo zadeva tako ali tako zlomila že konec leta 2018, najkasneje pa leta 2019, ko bomo sprejemali nov rebalans proračuna. Vendar tudi če se bodo izpolnile vse zaveze vlade, je vprašanje, kako se bo vse skupaj peljalo, kajti konec koncev vemo, da povečanje prihodkov v proračun je ocena, medtem ko je povečanje odhodkov gotovost. To, da danes Slovenska nacionalna stranka da glasove za, ne pomeni, da na splošno podpiramo vlado ali pa, da ji ne bomo gledali pod prste. Še toliko bolj. Konec koncev ogromno je zadev, ki so nerazdelane in kjer vlada tudi sama ne ve, kaj bo in kaj hoče. Konec koncev gre skoraj 3 milijarde in pol evrov iz državnega proračuna kot transakcije proračunskih uporabnikov v tujino, pa nihče ne ve, kam gre, zakaj gre in kako to, da gre. Migranti, ki jih futrajo od spredaj in od zadaj, bodo tudi še udarili državo. Brez skrbi. Ampak naj jo udarijo, morda se morajo slovenski volivci zbrhrtati, da bodo videli, kaj je narobe v tej državi, kajti drugače se iz dneva v dan pretakajo neke krokodilje solze, od katerih pa ni kakšne prave koristi.

V Slovenski nacionalni stranki nismo za načelo Čim slabše za vlado, tem slabše za nas. Nam je bistvena dobrobit življenja v naši deželi in zato mislimo in smo prepričani, da je sprejetje



tega dokumenta v tem trenutku najboljša poteza za Slovenijo. To je naše prepričanje. Tudi po včerajšnjem dogovoru in pogovoru s predstavniki Fiskalnega sveta smo prišli do tega razmisleka.

Še nekaj je. Slovenska vlada je v največji meri pod komando Levice, ki ni ne leva ne desna, ampak je še višje od tistega balkona tamle gor nad nami vsemi, in ki določa, kaj se bo dogajalo tukaj. Mislim, da je skrajni čas, da se tej Levici prirežejo krila vsaj toliko, da se iz tistih višav spusti semle notri v Državni zbor. Samo glasovi Slovenske nacionalne stranke, ki pokažejo, da trezno razmišljamo, ne da izsilijemo, ampak da trezno razmišljamo, so lahko tisti korektiv pri vsem skupaj.

Še ena nevarnost je, v kolikor se ta današnja zadeva ne bi sprejela. Potem gre v Sloveniji zaradi delnega kraha samo še za financiranje po dvanajstinah, kar pa pomeni grozljiv udarec tako za lokalne skupnosti, kakor tudi za velik del javnega sektorja. Mislim, da to ni smiselno, da se kaj takega zgodi.

Pravzaprav je bil tale veto pripravljen zaradi vprašanja občinskih povprečnin, ampak mislim, da so se občine zmenile z vlado, odvisno je, kako bo vlada to upoštevala in kako bo držala dogovore. Če ne, bodo pač morali iti na ponovna pogajanja z vlado. Vendar mislim, da ta trenutek še ni pravi.

Še enkrat, mi bomo ta dokument podprli, potem bomo pa videli kaj bo naprej.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče, gospod poslanec.

Mag. Marko Pogačnik, Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke.
Izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo. Spoštovani minister, kolegice, kolegi!

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke Zakona o spremembah in pa dopolnitvah Zakon o izvrševanju proračunov nismo podprli tudi na redni seji Državnega zbora in ga ne bomo podprli tudi danes.

Zakon o izvrševanju proračuna je temeljni zakon, ki omogoča izvrševanje rebalansa proračuna za leto 2019. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da rebalans proračuna Republike Slovenije za leto 2019, ki ga je pripravila vlada Marjana Šarca, temelji na nespremenjeni politiki, ki ne ustreza klicu po reformah. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da Slovenija potrebuje reforme predvsem na področju pokojnin in zdravstva. In te reforme so nujno potrebne.

Za prihodke, ki so višji kakor 10 milijard evrov, prvič v zgodovini Slovenije, je po mnenju Slovenske demokratske stranke najbolj zaslužno gospodarstvo. Gospodarstvo je tisto, ki je zagotovilo rekordne prihodke v proračun. Namesto da bi bilo gospodarstvo v rebalansu proračuna 2019 nagrajeno, dejansko ne vidimo

niti enih razbremenitev gospodarstva, temveč lahko pričakujemo, da se bo gospodarstvo dodatno obremenjevalo.

Evropska komisija je Vlado Republike Slovenije opozorila, da zagotovi skladnost s proračuni s pravili. Vlada Republike Slovenije teh priporočil in predlogov Evropske komisije ni upoštevala. Prav tako je Fiskalni svet Republike Slovenije opozarjal na trajno povišanje izdatkov. Fiskalni svet je prepričan, da je predlog rebalansa proračuna za leto 2019 v neskladju z zakonodajo.

V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da rebalans proračuna za leto 2019 tudi ni v skladu z Ustavo Republike Slovenije. V Slovenski demokratski stranki obžalujemo, da Vlada Republike Slovenije ni pripravila do danes še rebalansa proračuna za leto 2020, kar nedvomno nakaže to, da se ne more ugotoviti, ali so javne finance na srednji rok vzdržne. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da takšen rebalans proračuna za leto 2019, ki ga je pripravila vlada Marjana Šarca, ni tisti, ki bi zagotovil nadaljnji razvoj Slovenije. Predvsem tukaj trpi gospodarstvo. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da je pa eden izmed največjih poražencev rebalansa proračuna za leto 2019 šport. Vlada športu namenja izključno 0,2 % samega proračuna in če vsem drugim dejavnikom znotraj proračuna sredstva dviguje, je šport tisti, ki se mu sredstva zmanjšujejo. V Slovenski demokratski stranki pogrešamo predvsem sistemska sredstva, ne tako za vrhunski šport, temveč predvsem sredstva za financiranje in pa vzgajanje mladih, ki v vrhunski šport šele vstopajo.

Vlada Republike Slovenije oziroma poslanci in poslanke koalicije niso sprejeli niti enega amandmaja, ki je bil predlagan s strani Slovenske demokratske stranke, in niti enega amandmaja, ki je bil predlagan s strani opozicije k rebalansu proračuna za leto 2019. S tem se kaže, da se politika te vlade v primerjavi s politiko prejšnjih vlad ne bo spremenila.

V Poslanski skupini SDS Zakona o izvrševanju proračuna tudi danes ne bomo podprli.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec, za vaše stališče.

Gospod Brane Golubović v imenu Poslanske skupine Lista Marjana Šarca.
Izvolite, gospod poslanec.

BRANE GOLUBOVIĆ (PS LMŠ): Spoštovani predsednik Vlade, minister, kolegice in kolegi – prav lep pozdrav!

Naj na začetku zelo jasno povem, da se v LMŠ zavedamo pomembnosti občin za razvoj naše države. S tem namenom je Vlada tudi pristopila v pogajanja s predstavniki treh združenj občin z jasnim ciljem – doseči dogovor o financiranju občin in o nadaljnjem sodelovanju. Novembra po večtedenskih pogajanjih je bil dogovor z občinami sklenjen. Višina



povprečnine se je dvignila za 22 evrov v primerjavi z letom 2018 oziroma na 573,50 evra na prebivalca. Naj še enkrat poudarim, Vlada je skupaj s tremi združenji občin določila višino povprečnine. Ni bila to enostranska poteza Vlade, temveč je bila to dogovorjena zadeva. Iz razprave v Državnem svetu je sicer razumeti, da občine ob podpisu dogovora z Vlado niso vedele, kakšni bodo učinki dviga plač v javnem sektorju na stroške delovanja občin. Te navedbe ne držijo. Pogajalci so že v času večtedenskih pogajanj vedeli za zahteve sindikatov javnega sektorja in tudi za okvirno višino povečanja sredstev za plače. Zahteve sindikatov so bile namreč znane že v času volitev junija 2018 in se niso bistveno spremenile v času pogajanj med Vlado in združenji občin, se pravi, v oktobru in novembru in niti januarja 2019, ko je bil dogovor s sindikati tudi podpisan. Ravno zaradi vedenja, da lahko dvig plač v javnem sektorju kljub višji povprečnini vpliva na delovanje občin, se je v dogovoru o višini povprečnine določilo, da se po preteku šestih mesecev naredi analiza vplivov povišanja plač v javnem sektorju na stroške občin in sprejmejo ukrepi, če se bo izkazalo, da so ti ukrepi potrebni. A ne samo to, ker so se pogajalci zavedali, da občine izvršujejo veliko nalog, ki so nanje prenesene z zakonodajo in za katere v nekaterih primerih ne dobijo dovolj državnih sredstev, so se dogovorili, da se ustanovi mešana delovna skupina. Delovna skupina, v kateri so predstavniki Vlade in občin, ima za nalogo v šestih mesecih pripraviti predloge sprememb in dopolnitev zakonodaje, ki bo zmanjšala stroške občin. Ta delovna skupina deluje in pripravlja ukrepe, za katere predvidevamo, da bodo znani v mesecu maju. Torej, dialog z združenji občin je potekal in še vedno poteka, zato ne razumemo veta, ki ga je vložil Državni svet.

Na podlagi povedanega bomo v Listi Marjana Šarca Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2019 ponovno podprli. Ker pa je Državni svet v svojem poročilu izrazil tudi skrb, da so izdatki oziroma odhodki v rebalansu proračuna previsoki, naj še enkrat poudarim, da je rebalans proračuna dober, je razvojno in socialno naravnano, ima presežek v višini 200 milijonov evrov, znižuje dolg države in zagotavlja srednjeročno uravnoteženost javnih financ. Obenem pa rebalans proračuna zagotavlja več sredstev za razvoj gospodarstva in tudi preko bistveno višjih sredstev za znanost, raziskave in razvoj več sredstev za javne infrastrukturne projekte in več sredstev za izobraževanje, okolje, kulturo, zdravstvo, socialno varnost. Vse to pa prinaša dodano vrednost in večjo kvaliteto bivanja vsem občanom in občanom oziroma prebivalcem in prebivalcem Republike Slovenije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče, gospod poslanec.

Gospod Jani Prednik, v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Izvolite.

JANI PREDNIK (PS SD): Spoštovani predsednik Državnega zbora, predsednik Vlade, minister za finance, predstavnik Državnega sveta, kolegice in kolegi!

Pred dvema tednoma, ko smo prvič odločali o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračuna, smo Socialni demokrati spomnili, da gre za zakon, ki pomeni sestavni del proračuna. Brez njega je izvajanje proračuna praktično onemogočeno, njegova določila pa predstavljajo podlago tudi za višino in način izplačevanja pomembnega dela sredstev. Po pričakovanih moramo danes na zahtevo Državnega sveta ponovno odločati o tem pomembnem dokumentu. Proračun in spremljajoči zakon smo ob njunem sprejemanju mnogi označili za optimalna v danih razmerah. Seveda jima je mogoče tudi kaj očitati, kot tudi vsakemu proračunskemu dokumentu v zgodovini in tudi v prihodnosti. Državni svet pa je mnenja, da je tudi tokrat neustrezno urejeno financiranje obveznih nalog občin, zato zahteva, da o tem zakonu odločamo ponovno.

Povprečnina predstavlja izračun, s katerim naj bi država občinam pokrila izvajanje nalog, ki jim jih je z zakonodajo naložila. Uveljavljena ureditev za vsakoletno določitev višine tega zneska predvideva pogajanja med občinami in državo. Ta pogajanja so bila letos uspešna, država in občine so o višini povprečnine dosegle dogovor, kljub temu pa ostajajo glasne trditve občin, da država neustrezno in nezadostno financira njihove obvezne naloge in s tem povzroča, da morajo stroške javnih storitev na ravni občin v večji meri kriti prebivalci občin. To utemeljujejo z dejstvom, da so bili sprejeti tudi drugi dogovori, predvsem tisti z javnimi uslužbenci, ki povečujejo maso sredstev za njihove težko prislužene plače. Ker povečanje obveznosti do javnih uslužbencev, na primer zaposlenih v vrtcih in domov za ostarele, bremenijo občine, te zdaj izkoriščajo priložnost za opozarjanje, da morajo kljub povišanji povprečnini še vedno same zagotavljati določen del sredstev ali pa dopustiti povišanje cen storitev za svoje občane. V širši sliki javnih financ, ki jo moramo imeti pred očmi pri sprejemanju proračuna, tokrat ne bomo govorili. Namesto tega moramo ob ponovnem odločanju ponovno poudariti, da sistem financiranja lokalne samouprave res ni dorečen in je bila v zgodovini te države zamujena že vrsta priložnosti, da bi se ga primerno uredilo. Vendar je dejstvo tudi, da so občine z državo v pogajanjih o tem proračunu dosegle dogovor o višini povprečnine. Zato moramo danes s ponovnim odločanjem presekat dilemo, ali so pomanjkljivosti v načinu financiranja občin res tako velike, da bi bilo treba zaradi njih ustaviti celoten postopek izvrševanja proračuna, kar bi se zgodilo, če danes zakon ne bi dobil podpore.

Kot smo povedali že pred dvema tednoma, noben sistem nikoli ne bo popoln, tudi



država in ne le občine mora v svojih blagajnah iskati svoje notranje rezerve, če želi nastaviti in izpeljati optimalen proračun. Vsak porabnik proračunskih sredstev, tudi na občinski ravni, mora pametno razporejati sredstva, ki so mu na voljo. Sprejemati mora odločitve in za njimi stati. V nekaterih občinah bodo tako pokrili povišane stroške zaslužnih plač delavcev, v drugih pa so se odločili, da bodo te stroške prevzeli na občane. Na koncu so ukrepi stvar postavljanja prioritete. Ponekod bodo na prvo mesto postavili asfalt in krožišča, drugod pa bodo svoje izdatke prilagodili. Te odločitve na občinski ravni pomenijo pomembno razliko za prebivalce, zato se nihče ne more odvezati od svojega dela odgovornosti za sprejete odločitve.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo tudi v ponovnem odločanju podprli predlog tega zakona, ki omogoča izvršitev proračuna in ki po dolgem desetletju vrača ljudem vsaj nekaj tistega, kar jim je bilo v preteklosti odvzeto. Verjamemo, da je razprava o izboljšanjem modelu financiranja občin odprta in da današnja odločitev ne predstavlja njenega konca. Znova moramo pozvati, da je treba to razpravo tudi pripeljati do zaključkov, in to ne samo takrat, ko v Državne zboru sprejemamo proračun. To vprašanje je preveč pomembno za ljudi, da bi ga odpirali le simbolično. Hvala.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Gospa Mateja Udovč, imate izjemno čast, da bo vaša zadnja v imenu poslanske skupine.

Izvolite.

MATEJA UDOVČ (PS SMC): Spoštovani!

Danes ponovno obravnavamo novelo Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2018 in 2019, ki smo jo sprejeli pred kratkim. Državni svet je nanjo izglasoval odločilni veto.

V Stranki modernega centra opozarjamo, da je veto nerazumen, nelegitimen, nepotreben in nepremišljen. Ocenjujemo, da je nerazumno glasovati o vetu, ki naslovljenih pripomb sploh ne ureja. Novela namreč ureja zgolj vsebine, ki so vezane na tehnično izvršitev rebalansa proračuna. Višina povprečnine, na katero se Državni svet sklicuje, je bila določena že s prejšnjo novelo zakona, ki jo je Državni zbor sprejel 13. decembra 2018. Državni zbor je v skladu z dogovorom zvišal povprečnino za 32,5 milijonov evrov. Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora tudi opozarja, da se navedbe Državnega sveta nanašajo na določbe 54. člena zakona, ki jih ta novela sploh ne zajema. V primeru, da bi Državni zbor upošteval predlagane spremembe, bi ravnal nezakonito. V zvezi s tem želimo opozoriti tudi, da Državni svet, ne glede na to, da je zastopnik lokalnih interesov, ne igra nobene institucionalne vloge pri pogajanjih in sklepanju dogovora o povprečninah. Predsednik Državnega sveta trdi,

da povprečnina ni edini razlog za veto, Državni svet je namreč kritičen do celotnega rebalansa. V zvezi s tem želimo opozoriti, da Državni svet nima pristojnosti vlagati odločilni veto na proračun, kar je že leta 1997 potrdilo Ustavno sodišče. Kljub temu je Državni svet našel obvod za obmejno odločitev Ustavnega sodišča v uporabo instituta odločilnega veta na Zakon o izvrševanju proračuna.

V Stranki modernega centra menimo, da Državni svet nima ustavne pristojnosti posegati v proračun, zato predlagamo, da se pri novelaciji Zakona o javnih financah ponovno preuči, kaj bi moralo biti v skladu s 87. členom Ustave sprejeto, da v obliki zakona in kaj v samem aktu proračuna, da se prepreči ta legalni, a za nas nelegitimen obvod. Opozarjamo tudi, da je veto nepotreben. Državni svet je namreč sprejel veto dva dni zatem, ko je minister za javno upravo na skupščini združenja občin obljubil, da bodo skupaj z njimi poiskali formulo o določanju višine povprečnine in s tem vsakoletna pogajanja ne bodo več potrebna. Ustanovljena je bila tudi delovna skupina za znižanje stroškov občin, ki je preverila možnosti za morebitne prihranke občin na področju ministrstev za izobraževanje, znanost in šport, za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter za okolje in prostor. Po mnenju skupine bi prihranki lahko znašali približno 30 milijonov evrov. Delovna skupina bo delo zaključila v letošnjem poletju.

V Stranki modernega centra opozarjamo tudi, da je veto nepremišljen in nekonsistenten s politiko, ki jo je Državni svet vodil v prejšnjem mandatu. V kolikor bi novela ZIPRS ne bila izglasovana, bi, kot je že opozorila predsednik vlade, prišlo do njegovega odstopa, padca vlade in s tem najbrž tudi predčasnih volitev. V tem primeru Državni svet in reprezentativna združenja občin v vladi ne bi več imela sogovornika s polnimi pooblastili za spremembe izračuna povprečnin in prihrankov občin. V tem primeru bi se država znašla v razvojnem krču, saj bi se izvrševal aktualni državni proračun, poslabšal bi se položaj občinam, javnim uslužbencem, upokojencem, velikim družinam, študentom, ki prejemajo državne štipendije, in socialno najšibkejšim. Državni svet si je s tem vetom naredil medvedjo uslugo glede nadaljevanja pogovorov z Državnim zborom v zvezi z njegovim večjim vključevanjem v zakonodajni postopek. Gre za tako imenovani institut četrtega branja. V prejšnjem mandatu je namreč Komisija za Poslovnik ravno na predlog SMC slednjo pobudo za spremembo Poslovnika Državnega zbora ohranila pri življenju. Veto pa kaže, da Državni svet zaradi zagovarjanja parcialnih interesov ne razmišlja o nadaljevanju svoje politike iz prejšnjega mandata, ki bi okrepila njegovo vlogo v zakonodajnem postopku.

V Stranki modernega centra bomo predlog novele ponovno podprli.



PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka, za vaše stališče.

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, s tem prekinjam za eno sekundo sejo Državnega zbora samo za to, da na balkonu pozdravimo poslanke in poslance avstrijskega parlamenta, ki so danes kot skupina prijateljstva na obisku v slovenskem državnem zboru.

Lepo pozdravljeni!

S tem ponovno nadaljujemo na ta način, da ugotavljam, da ste poslanske skupine svoja stališča predstavile in prehajamo na odločanje o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019. Ob tem vas, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, želim opozoriti, da mora pri ponovnem odločanju skladno z drugim odstavkom 91. člena Ustave Republike Slovenije za sprejem navedenega zakona glasovati večina poslancev zbora, to je 46 ali več.

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, ali želi kdo pojasniti svoje stališče? Ne.

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, prehajamo na glasovanje. Obrazložitev glasu? Še enkrat preberem sklep. Ponovno odločamo o zakonu, za sprejem navedenega zakona mora glasovati večina poslancev Državnega zbora, torej za sprejem. / Oglašanje iz dvorane/ Saj vas počakam, nič se bati. Če pa želite malo odmora za razpravo, se lahko tudi to dogovorimo, ni težave. / oglašanje v dvorani/ Ali želite glasovati? Super!

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, glasujemo.

/ oglašanje v dvorani/ Gospod Marko Bandelli ugotavlja, da ni deloval sistem. Rezultat je sicer izpisan, in sicer je za glasovalo 57, proti 26 poslank in poslancev od 83 navzočih. Ugotavljam, da ni potrebe, da ponovno glasujemo.

(Za je glasovalo 57.) (Proti 26.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, zaključujem, ob blagem protestu gospoda Bandellija, to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZAKONA O UREDITVI DOLOČENIH VPRAŠANJ ...** / nemir v dvorani/ Odrejam petminutni odmor. Nadaljevali bomo ob 12.10. Hvala.

(Seja je bila prekinjena ob 12.06 in se je nadaljevala ob 12.10.)

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O UREDITVI DOLOČENIH VPRAŠANJ V PRIMERU IZSTOPA ZDRUŽENEGA KRALJESTVA VELIKE**

BRITANIJE IN SEVERNE IRSKE IZ EVROPSKE UNIJE BREZ SPORAZUMA O IZSTOPU.

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, državnemu sekretarju gospodu Tilnu Božiču.

Izvolite.

TILEN BOŽIČ: Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci in ostali!

Kljub temu, da je do trenutno veljavnega datuma izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije le še nekaj dni, ta je namreč trenutno še vedno predviden za prihodnji petek, ni še nič kaj bolj jasno, kako se bo ta dejansko zgodil, tako z vidika morebitnega podaljšanja tega roka še ni jasno, tudi ni jasno s tega vidika, ali bo morda ta izstop z dogovorom ali brez dogovora. Iz tega razloga se je Vlada odločila, da pripravi, lahko temu rečemo, rezervni načrt, na zalogo, in sicer z namenom, da se lahko na predvidljiv način zgodi eden izmed scenarijev, če se bo ta zgodil, in to je za tisti primer, ko bi se zgodil izstop Združenega kraljestva iz Evropske unije brez dogovora. Gre za neko bodoče negotovo dejstvo, jedro tega zakona je pa zagotovo to, da se zaščiti interese in pravice slovenskih državljanov, sočasno pa seveda posredno tudi drugih. Gre za horizontalni zakon, sodelovali smo pri tem tako Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za notranje zadeve pa tudi Ministrstvo za šolstvo. Gre za nekako, kot rečeno, horizontalni zakon, po zgledu tistega, ki ste ga nekateri tudi že v tej hiši srečali. Ta tako imenovani ZUVRAS, ki se je ukvarjal z arbitražo, tako da smo uporabili primerljiv pristop.

Gre za zelo tesne roke, ta nepredvidljivost je eskalirala predvsem v zadnjih nekaj mesecih. Zaradi tega lahko vidite, da je zakon po nujnem postopku. Podobno se dogaja tudi na ravni Evropske unije, kjer se nekatere uredbe, ena, mislim, da je bila sprejeta ravno danes ali včeraj, ki se tega področja tudi dotika in nekako ureja neke nepredvidljive posledice, ki bi jih lahko tak izstop prinesel, pod silovito časovno stisko pri nas, na ravni Evropske unije kot v drugih državah članicah.

Vodilo pri pripravi tega zakona je zagotovo bila tudi usmeritev Evropske komisije in tudi Evropskega sveta, ki so nekako rekli na tak način, da državljani ne smejo plačati cene izstopa, zato je potrebno zlasti pri državljanih Združenega kraljestva, ki v državah članicah Evropske unije na dan izstopa že zakonito prebivajo, uporabiti velikodušen pristop k pravicam državljanov Združenega kraljestva, ki že prebivajo na njihovem ozemlju. Kot rečeno, mi smo seveda vzeli v obzir tudi pravice naših državljanov ne zgolj Združenega kraljestva.

Od tu naprej, kar se tiče poglavitnih rešitev, zakon se spušča na več področij. Prva



zadeva v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve, tukaj gre predvsem za področje prebivanje oziroma zakonitega prebivanja, od tu naprej so področja, ki so nekako v pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, se pravi določena vprašanja s področja ohranjanja in uveljavljanja pravic iz naslova socialnega zavarovanja, ki so na ravni EU urejena s pravili koordinacije sistemov socialne varnosti. To je ta tako imenovana uredba 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti pa tudi nekatere druge. Od tu naprej tudi dostop do trga dela, priznavanje poklicnih kvalifikacij, pravica do družinskih prejemkov in štipendij in tudi, recimo, s področja Ministrstva za šolstvo: področje izobraževanja, usposabljanja ter opravljanja raziskovalne in razvojne dejavnosti.

Ta rešitev je začasna. Veljava pretežnega dela teh rešitev je do konca leta 2020. Zakaj začasna? Ker ocenjujemo, da bo takrat tudi več znanega o tem, prvič, kako se bo ta izstop zgodil, drugič, tudi to, kako bo na ravni Evropske unije dosežen nek konsenz in dogovor z Združenim kraljestvom o tem, kako te zadeve urejati. Druge variante so pa seveda tudi še odprte, ena izmed teh je, recimo, tudi bilateralno urejanje, za takšnega bi sicer potrebovali kakšno leto več, ampak je tudi to na mizi, ampak ker ne vemo, kaj bo, je smiselno na ta način to tudi reševati.

Kar se tiče vzajemnosti, to zahtevamo, ne pri vseh določbah, ampak pri tistih, kjer je to smiselno. Mi pravice zagotavljamo, v kolikor bodo tudi na drugi strani, tako kot so tudi že obljubili, na strani Združenega kraljestva te pravice zagotavljali našim državljanom. V nasprotnem primeru seveda mi teh pravic ne bomo zagotovili.

Na odboru je bilo sprejetih kar nekaj amandmajev, s katerimi se je besedilo uskladilo tudi s tistim, v glavnini, kar je predvidevala Zakonodajno-pravna služba, tako da bi se ob tej priložnosti še zahvalil tako Zakonodajno-pravni službi kot tudi poslancem za dobro razpravo, korekture k zakonu. Za nadaljnja pojasnila sem pa tudi na razpolago. Hvala.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, državni sekretar.

Gospod Vojko Starovič, kot predsednik matičnega delovnega telesa.

Izvolit, beseda je vaša.

VOJKO STAROVIČ (PS SAB): Hvala za besedo, predsednik. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 16. nujni seji kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o ureditvi določenih vprašanj v primeru izstopa Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske iz Evropske unije brez sporazuma o izstopu, ki ga je Državnemu zboru predložila

Vlada, s predlogom za obravnavo in sprejetje predloga zakona po nujnem postopku.

Kolegij predsednika Državnega zbora je sklenil, da se predlog zakona obravnava po nujnem postopku, zato ga je odbor obravnaval na podlagi 143. člena Poslovnika Državnega zbora.

Odboru je bilo posredovano naslednje gradivo: predlog zakona, mnenje Zakonodajno-pravne službe in predlogi za amandmaje odbora kvalificiranih predlagateljev.

Pri delu odbora so sodelovali predstavniki predlagatelja ter predstavnice Zakonodajno-pravne službe.

Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika in dala pripombe, načelne in tudi konkretne narave. Med drugim je opozorila na nekatere nejasnosti, neopredeljenosti in nedoločljivosti pojmov.

V poslovniskem roku so s strani kvalificiranih predlagateljev ni bilo vloženih amandmajev.

Na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne službe so bili pripravljene predlogi za amandmaje odbora s strani koalicijskih poslanskih skupin.

Predstavniki predlagatelja so predstavili predlog zakona, njegov namen in cilje.

Predstavnice ZPS so predstavile pisno mnenje in v okviru splošnih pripomb opozorile na različna vprašanja oziroma na posege na različna pravna področja, ki jih predlog zakona ureja v drugem, tretjem in četrtem poglavju, zaradi česar nastajajo nekatere nejasnosti. K tretjemu poglavju so bile pripombe večinoma upoštevane. Predstavnica ZPS je opozorila le na dve stvari, ki nista naslovljeni.

Odbor je na podlagi osmega odstavka 131. člena Poslovnika Državnega zbora oblikoval in sprejel svoje amandmaje.

V skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora je odbor glasoval o vseh členih predloga zakona ter jih sprejel.

Glede na sprejete amandmaje je pripravljeno besedilo dopoljenega predloga zakona v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Hvala lepa.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vašo predstavitev, gospod predsednik.

S tem prehajamo na stališča poslanskih skupin.

Gospa Iva Dimic, izvolite, Poslanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati, beseda je vaša.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovani predstavniki ministrstva, kolegice, kolegi!

Današnji zakon bi lahko šel mimo nas, kot le eden izmed tehničnih zakonov, ki je precej zapleten in nerazumljiv, a vendar ga moramo



sprejeti, da se ljudje ne bi znašli v narodni situaciji.

V Novi Sloveniji pa želimo jasno povedati, da je sporočilo tega zakona veliko širše in težje. Že naslov zakona pove, zakaj moramo s tem zakonom urejati določeno vprašanje, zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije, po domače, zaradi brexita. Že izstop sam po sebi je velik pretres za Evropsko unijo in vsako državo članico. Danes pa smo soočeni z najverjetnejšo možnostjo, da bo ta izstop celo brez dogovora, kar pa že povzroča in bo povzročilo številne težave predvsem ljudem po vsej Evropi. Se lahko iz tega kaj naučimo? Predvsem to, da preprečimo podobne zablode v prihodnosti. Evropske unije in predvsem njenih prednosti, ugodnosti smo se v 15. letih že tako navadili, da smo se šele ob tej izstopu zavedali, kaj pravzaprav imamo. S tem mislim na proste prehode meje, prost dostop do trga dela, izobraževanja in drugih storitev. Pomislimo, koliko nam pomeni skupna valuta. Kot sicer pogosto v življenju, se je tudi Britancem zgodilo, da se niso zavedali vseh ugodnosti članstva v Evropski uniji, saj Evropa in svet lahko danes vidi, kaj so lahko posledice različnih protievropskih demagogij, ki so, žal, v vzponu po vsej Evropi in se krepijo. Britanci so jim, žal, nasledili in sedaj se vsi soočamo z negativnimi posledicami. Naša odgovornost pa je, da zakonodajo uredimo, da bodo interesi slovenskih državljanov v Evropski uniji na eni in v Združenem kraljestvu na drugi strani zaščiteni.

Glede predlogov zakonskih rešitev v Novi Sloveniji predpostavljamo, da je ministrstvo oziroma Vlada pozorno na obstoj načela vzajemnosti pri prostem dostopu do izobraževanja, do trga dela in nekaterih socialnih prejemkov, ki jih predlog zakona predvideva za državljane Združenega kraljestva in njihove družinske člane.

Poslanci Nove Slovenije bomo predlog zakona podprli.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče, gospa poslanka.

Gospod Vojko Starovič v imenu Poslanske skupine Stranke Alenke Bratušek.

Izvolite še drugič, gospod poslanec.

VOJKO STAROVIČ (PS SAB): Hvala za besedo. Spoštovane poslanke in poslanci!

Izstop Združenega kraljestva iz Evropske unije zaradi neskljenenega sporazuma prinaša veliko vprašanj. Britanska premierka May bo Evropsko unijo sicer zaprosila za krajšo in daljšo predložitev brexita, britanski parlament pa naj bi ponovno, že tretjič glasoval o ločitvenem sporazumu. Torej Britanci še sedaj ne vedo, kdaj in kako bodo zapustili Evropsko unijo. Evropska unija pa se dejansko že nekaj časa pripravlja tudi na možnost brexita brez dogovora. Pri tem so posebej potrebni ustrezni ukrepi glede pravic državljanov tako Združenega kraljestva kot držav članic EU. Tudi v Sloveniji

se na izstop brez sporazuma, ki postaja vedno bolj verjeten, pripravljamo. Poleg državljanov, ki stalno bivajo v Združenem kraljestvu ali Sloveniji, ki z vstopom postajajo tujci iz tretjih držav sveta, bodo učinke izstopa najbolj občutili na področju elektro-, avtomobilske, farmacevtske, kovinske in lesne industrije. V kakšnem obsegu in kdaj se bodo te posledice pokazale v praksi, pa je odvisno od oblike izstopa. Gre za ločitev partnerjev, in to nikoli ni lahko.

V Poslanski skupini SAB menimo, da je najslabši scenarij izstop brez dogovora. V tem primeru bodo tako državljani kot gospodarstvo čutili bistveno več negativnih posledic. Ker bilateralni odnosi med Združenim kraljestvom in posamezno državo članice ne bodo več urejeni na evropski ravni, bi morala vsaka članica povezave, tudi Slovenija, s pogajanjem doseči svoj sporazum. Pri tem se moramo zavedati, da Slovenija zagotovo ne bo prioriteta za Združeno kraljestvo. Gre za vzpostavitev novega režima gibanja državljanov iz Slovenije na otok in obratno. Državljanom Združenega kraljestva v Sloveniji bi morali priskrbeti ustrezne vizume in na drugi strani zagotoviti zaščito pravic svojih državljanov, ki sedaj živijo v Združenem kraljestvu. Pri nas je 722 državljanov Združenega kraljestva, bistveno več je Slovencev na drugi strani. Ocenjuje se, ker ni natančnih evidenc, ocenjuje se blizu 5 tisoč. In ravno to pričujoči zakon ureja, ta zakon, ki ga delamo na zalogo. Ščiti in ohranja pravico slovenskih državljanov v Združenem kraljestvu in britanskih v Sloveniji. To so med drugim pravice iz naslova socialnega in invalidskega zavarovanja, nadomestila, dostop do trga dela, čezmejno izvajanje storitev, družinski prejemki, štipendije in drugo. Predlog zakona določa prehodno obdobje enega leta. Uveljavljanje navedenih pravic pa omogoča tudi po preteku prehodnega obdobja. Izstop brez dvoma ne bo učinkoval le na britanske državljane, ampak tudi na slovenske državljane, zato je v zakon vgrajena recipročnost. Določbe tega zakona se bodo uporabljale le, če Združeno kraljestvo slovenskim državljanom in njihovim družinskim članom zagotovi primerljivo obravnavo pravic, ki jih Republika Slovenija s tem zakonom zagotavlja britanskim državljanom in njihovim družinskim članom.

Za konec naj dodam le še to. Vemo, da je trenutna politična situacija v Združenem kraljestvu, lahko rečemo, krizna, negotova in zapletena. Zato je prav, da se pripravimo tudi na najslabši možni scenarij, da naši Slovenci v Britaniji ne bi utrpeli vseh škodljivih posledice, ki jih izhod brez dogovora prinaša.

V Poslanski skupini SAB bomo zakon, ki ga je pripravila Vlada podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Gospod poslanec, hvala za vaše stališče.



Gospod Jurij Lep, Poslanska skupina Demokratična stranka upokoјencev Slovenije, izvolite.

JURIJ LEP (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Državni sekretar, kolegice in kolegi!

V Združenem kraljestvu so 23. junija leta 2016 izglasovali izstop Velike Britanije in Severne Irske iz Evropske unije. Dan D, ko bo Evropska unija številčno zastopana z eno članico manj, se hitro približuje. Vendar še vedno ni čisto jasno, kako se bo izstop dejansko odvil. Mogoče se tudi ne bo. Dejstvo pa je, da se kmalu temu dogodku ne bo mogoče več izogniti. Po dveh letih in pol neodločnosti in preigravanja in notranjepolitičnih obračunavanj v kraljestvu na eni strani in negotovosti tudi v sami Evropski uniji, je nastopil zaključni korak v dogajanju okoli brexita. Izstop je predviden 29. marca ob polnoči. Od takrat dalje pa bi lahko nastopile določene posledice za njihove državljane in državljanke in seveda tudi za naše. Da državljani ene ali druge države ne bi plačevali previsoke cene izstopa, v skladu z usmeritvami Evropske komisije nacionalni parlamenti vseh držav članic pospešeno sprejemajo nacionalne predpise, ki bodo ublažili prehod na nov režim državlјanskih pravic in obveznosti enih ali drugih, in sicer z ustreznimi dolgimi prehodnimi obdobjem. Izstopni sporazum je že sam predvidel ohranitev obstoječih pravic v prehodnem obdobju, to je od izstopa do konca leta 2020. V tem času naj bi se uskladil tudi sporazum o prehodnih odnosih med državami. Dejstvo, ki je trenutno pred nami, pa je, da bi izstop brez sporazuma močno posegal v življenje tako naših državlјanov in družinskih članov, ki prebivajo v Veliki Britaniji, kot tudi državlјanov Britancev in njihovih družinskih članov pri nas.

V naši poslanski skupini, Poslanski skupini Desus, se s predloženim besedilom predlog zakona strinjamo, saj zagovarjamo načelo, da se položaj oseb, ki so kot državljani Evropske unije bili deležni nekega statusa, ne sme spremeniti ali celo poslabšati kar čez noč. Take rešitve, ki se nanaša na prebivanje državlјanov Združenega kraljestva in njihovih družinskih članov, ocenjujemo kot primerne in smiselne. Še posebej pa so za nas pomembna izhodišča za nadaljevanje zagotavljanja socialne varnosti vseh teh oseb. Gre za področje pravic iz pokojninskega varstva, zavarovanja za primer brezposelnosti, starševskega varstva in še kaj. Pravice se ohranijo, prav tako ostaja enak način uveljavljanja teh pravic. Pomembno je tudi to, da bi v zvezi s tem Republika Slovenija vzpostavila načelo vzajemnosti, kar pomeni, da se navedene pravice priznajo Britancem, če tudi oni priznajo pravice našim ljudem. Trg dela, kot velja po evropski pogodbi, ostaja odprt do konca leta 2020. Prav tako se vse do 31. 12. 2020 nemoteno zagotavlja prejemanje družinskih prejemkov in štipendij državlјanom Združenega

kraljestva oziroma njihovim družinskim članom.

Besedilo z amandmaji dopolnjenega predloga zakona po oceni poslancev Desus vključuje vse varovalke, da ne eni ali drugi državljani ne bi bili prikrajšani za karkoli, kar so kot državljani Evropske unije uživali do zdaj, zato ga bomo v naši poslanski skupini podprli. Hvala.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za predstavitev stališča, gospod poslanec.

Gospod Zmago Jelinčič Plemeniti, Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke, izvolite.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI (PS SNS): Zakon, ki ga imamo pred sabo, je skrupalno, kakršnega lahko sestavi samo gospod Cerar. Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora je na 20 straneh napisala pripombe k temu, na pamet narejenemu zakonu, ki je, zgleда, posledica Cerarjevega obiska pri zunanjem ministru Združenega kraljestva, in ne vem, kaj vse mu je moral obljubiti, da smo dobili na mizo dobesedno takšno sranje. Zakon je popolni absurd. In zakon se sprejema po nujnem postopku, s tem da se taki zakoni po nujnem postopku lahko sprejemajo samo v primeru interesov varnosti ali obrambe države ali zaradi odprave posledic naravnih nesreč ali pa zato, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države. Nič od tega ni tukaj. Zgleда, da je Vlada mislila, da se bo britanski parlament odločil za izstop s sporazumom, vendar se to ni zgodilo – spodnji dom britanskega parlamenta je odločil, da bodo izstopili brez sporazuma. Kakor kaže, je najverjetneje to, da imajo Angleži dovolj neupravičene in nesmiselne migrantske politike Nemčije in tudi dovolj teh igrice, ki se jih gresta predvsem Nemčija in Francija, ki držita tutorsko roko tudi nad vlado in predvsem zunanjim ministrstvom Republike Slovenije.

Po pogodbi preneha Združeno kraljestvo uporabljati vse bonitete in članstvo v Evropski uniji 30. marca letos ob 00.00, točno ob polnoči. Evropska komisija in Evropski svet sta dala neke usmeritve, in sicer da državljani ne smejo plačati cene izstopa in da je treba uporabiti velikodušen pristop k pravicam državlјanov Združenega kraljestva, ki že prebivajo na ozemljih drugih držav. No in ta velikodušnost nemške kanclerke je velika neumnost. Konec koncev, kakšna velikodušnost pa mora biti? Angleži bodo od takrat enostavno tujci, kajti ti ljudje imajo v svoji državi volilno pravico in oni so na referendumu 23. junija 2016 glasovali za izstop Združenega kraljestva. To se pravi, zadeva je rešena in ne vem, kaj imamo mi zdaj tu iskati neke rešitve.

Problem te slovenske vlade je to, da se mora po najboljših močeh truditi in zagotoviti, da bodo slovenski državljani v Združenem kraljestvu zavarovani, kajti naši ljudje niso glasovali za brexit, naši ljudje so se tam znašli v



tej situaciji. In me zanima, ali se bo z njihovim statusom, se pravi, s statusom slovenskih državljanov v Angliji, ukvarjal angleški spodnji dom parlamenta ali pa mogoče celo zgornji dom parlamenta. Zopet gremo po isti poti, naša vlada seveda oziroma gospod Cerar, da so pomembni vsi drugi, samo Slovenci ne. Meni se zdi, da že odkar sem poslanec, je to vedno ena in ista zgodba, vedno je treba ugoditi tujcem in nikoli lastnim državljanom. To je prekleto žalostno. Če pa kdo hoče velikodušnost, potem naj to naredi z uredbo, naj naredi to Evropska unija z uredbo.

Tukaj notri je cela kopica neumnosti. Recimo, neumnosti so tudi o družinskih članih, ko se sploh ne ve, kaj to naj bi bilo. A to pomeni družinski člani vseh Pakistancev, ki živijo v Združenem kraljestvu, ali kako? Saj ne vemo. In še to: da bo ciljna skupina v Sloveniji o dopolnitvah, ki bodo uvedene, obveščena z osebno pošto na naslovu v Republiki Sloveniji. Meni se zdi, da je to ena navadna svinjarija, ker že FURS ne izroča z osebno pošto, ampak ti enostavno pošlje po elektronski pošti in takoj, ko je konec elektronske pošte, že dobiš kazen. Tukaj bomo pa Angležem, ki niso več člani naše združbe, delali vse mogoče.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče, gospod poslanec.

Gospa Suzana Lep Šimenko, Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, mikrofona je vaš.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za dano besedo. Lepo pozdravljeni vsi prisotni!

Pred nami je obravnava zakona o ureditvi določenih vprašanj v primeru izstopa Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske iz Evropske unije brez dogovora. Predlog zakona ureja vprašanje prebivališče državljanov Združenega kraljestva v Republiki Sloveniji, njihove pravice iz socialnega zavarovanja, njihov dostop do trga dela, pravice do družinskih prejemkov in štipendije, izobraževanja in usposabljanja ter opravljanja raziskovalne in razvojne dejavnosti, priznanje poklicnih kvalifikacij ter občasno opravljanje storitev v primeru reguliranih poklicev.

Možnost izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije brez dogovora, ki naj bi se zgodil 29. marca 2019, je znana že več kot eno leto. Menimo, da je ravnanje Vlade, ki do sedaj ni pripravila ustreznih predlogov ukrepov ali zakonskih predlogov, povsem neodgovorno in neresno. Posledica takšnega neodgovornega ravnanja Vlade je seveda to, da je bil zakon, ki ureja to področje, predlagan v zakonodajni postopek le dva tedna pred možnim izstopom. Državni zbor pa ga obravnava in sprejema zadnje dni pred dnem, ki je zaenkrat predviden kot dan za izstop brez dogovora. Posledica tega so seveda številne nejasnosti in neustrezne rešitve, na kar je seveda opozorila tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki

je podala številne pripombe na praktično vsak predlagan člen zakona.

Menimo, da je zakon kljub določenim popravkom še vedno nedodelan. Predvsem pa ne zagotavlja varovanja slovenskih interesov oziroma interesov slovenskih državljanov v Združenem kraljestvu, ki jih je okoli 5 tisoč, za razliko od državljanov Združenega kraljestva v Sloveniji, ki jih je le nekaj 100. Predlog zakona namreč ne ureja situacije za slovenske državljane v Veliki Britaniji, ki bodo, če pride do izstopa brez sporazuma, ostali v bistveno slabšem položaju, kot ga je sedaj zagotavljalo državljanstvo v Evropski uniji. Prednostna naloga Vlade bi morala biti v prvi vrsti sprejem različnih ukrepov, za varovanje njihovih pravic in njihovih koristi. Predlog zakona predlaga, da se načelo vzajemnosti – to je enake pravice za državljane Združenega kraljestva, kot bodo priznane slovenskim državljanom v Združenem kraljestvu – uporablja samo za pravice iz socialnega zavarovanja, ne pa kot splošno načelo, ki bi zagotavljalo, da se naši državljani v Združenem kraljestvu na vseh področjih obravnavajo enako kot državljani Združenega kraljestva v Sloveniji. S tem se seveda ne moremo strinjati.

V Slovenski demokratični stranki se zavedamo dejstva, da je to področje potrebno urediti. Je pa zakon, ki je danes pred nami, dejansko nedodelan in naše državljane v Združenem kraljestvu postavlja v bistveno slabši položaj, zato ga seveda ne moremo podpreti in se bomo pri glasovanju vzdržali. Hvala.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka, za predstavitev stališča.

Gospa Nina Maurovič, Poslanska skupina Lista Marjana Šarca.

Gospa poslanka, izvolite.

NINA MAUROVIČ (PS LMŠ): Hvala lepa za besedo. Spoštovane in spoštovani!

Predlog zakona o ureditvi določenih vprašanj v primeru izstopa Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske iz Evropske unije brez sporazuma o izstopu sprejemamo na zalogo, z namenom zaščite pravic naših državljanov in državljanov Združenega kraljestva. Gre namreč za zelo negotovo dejstvo, ki ga je tudi zakonodajno sicer težko urediti. Kljub temu moramo upoštevati vse možne scenarije, tudi tega, da do izstopa brez dogovora res pride, in se naj ustrezno pripraviti. Pred nami je zakon, ki ureja področja iz socialne varnosti in trga dela.

Politična situacija v Združenem kraljestvu je v tem trenutku zelo zaposlena. Parlament Združenega kraljestva izstopnega sporazuma o izstopu iz Evropske unije še ni sprejel. Zadnje informacije z otoka so, da naj bi poskusili dogovoriti krajši odlok, a datum pričetka izstopa je oddaljen le še slabih deset dni. Evropska komisija je državam članicam Evropske unije podala smernice, v katerih



poziva države članice, da nacionalne zakonodaje prilagodijo na način, da državljani, tako naši kot tudi britanski, ne bodo čutili posledic izstopa v primeru, da do dogovora ne bi prišlo.

S predlogom zakona, ki je pred nami, se zagotavlja ohranitev pravic slovenskih državljanov v Veliki Britaniji in britanskih v Sloveniji. Predlog zakona ureja ureditev statusa rezidenta ter pravice državljanov in njihovih družinskih članov na področju socialne varnosti in trga dela. Obravnava pravice iz socialnega zavarovanja, to so pravice iz obveznega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, nadomestilo iz zavarovanja za primer brezposelnosti in nadomestilo iz zavarovanja za starševsko varstvo. Nadalje ureja še dostop do trga dela, do izobraževanja in opravljanja raziskovalne dejavnosti. Na vseh naštetih področjih zakon ohranja pravice v dosedanjem obsegu in ne oži načina uveljavljanja teh pravic in velja v trajanju prehodnega obdobja od trenutka izstopa pa do 31. decembra 2020. Ker je namen zakona, ki je pred nami, zagotavljanje pravic tako slovenskih državljanov kot tudi državljanov Velike Britanije, je sprejetje predlaganega zakona ključno. Kljub temu pa je potrebno poudariti, da je za nas izjemnega pomena zagotavljanje pravic slovenskim državljanom v Združenem kraljestvu, zato moramo v obdobju izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije biti pozorni na dosledno spoštovanje načela vzajemnosti tudi na Britanskem otočju.

Iz vseh naštetih razlogov bomo v Poslanski skupini Liste Marjana Šarca ta zakon podprli.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka, za predstavitev.

Mag. Marko Koprivc, Poslanska skupina Socialnih demokratov, izvolite.

MAG. MARKO KOPRIVC (PS SD): Hvala lepa, predsednik za besedo. Spoštovani predstavniki Vlade, spoštovane kolegice in kolegi poslanci!

Način izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije že nekaj časa zaposluje politično, strokovno in splošno javnost. Vse večja možnost, da bo do izstopa prišlo brez dogovora, pa zahteva od nas, da uredimo vse potrebno, da se v tem primeru zavarujejo pravice ljudi. Namen tega zakona je urediti položaj državljanov in državljanov Združenega kraljestva, ki živijo in delajo v Sloveniji. Njihov status je bil doslej izenačen s statusom vseh ostalih državljanov in državljanov Evropske unije, ki seveda smejo živeti in delati v vseh državah članicah. Ob izstopu Združenega kraljestva, še posebej, če bi šlo za tako imenovani izstop brez dogovora, bi za te prebivalce naše države veljal status državljanov tako imenovanih tretjih držav, s tem pa bi prenehale oziroma bi se bistveno omejile tudi njihove možnosti za nadaljnje prebivanje in delo v Republiki Sloveniji.

V interesu Slovenije seveda je ohraniti te odnose in zagotoviti, da se tudi v primeru dokončnega izstopa tem osebam omogoči, da svojo življenjsko pot nadaljujejo pri nas. Podobno zagotavlja tudi Združeno kraljestvo za naše državljanke in državljane, ki živijo in delajo tam. Zakon pred nami tako prinaša tehnične in postopkovne rešitve, s katerimi bodo državljanke in državljani Velike Britanije lahko uredili svoj prihodnji status in nadaljevali z življenjem, delom in študijem pri nas, tudi če pride do tako imenovanega brexita brez dogovora, in sicer do leta 2020 ureja ta zakon. Ureja tudi nadaljnjo vključenost teh oseb v socialna in druga zavarovanja.

Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora je pripravila obsežne pripombe k zakonu, z namenom izboljšati pravno varnost in odpraviti nejasnosti, ki bi se lahko pojavile v postopku. Sledeč temu mnenju so bili pripravljene včeraj na odboru tudi amandmaji, ki jih je sprejelo matično delovno telo.

Verjamemo, da bomo s tem zakonom ustrezno uredili status državljanov in državljanov Združenega kraljestva, ki bodo tudi po izstopu njihove države iz Evropske unije ostali člani naše skupnosti. Prepričani smo, da bo po načelu vzajemnosti na enak način zavarovan tudi status naših državljanov in državljanov, ki so si svoje življenje uredili v Združenem kraljestvu.

Socialni demokrati bomo podprli ta predlog zakona, hkrati pa še vedno upamo in pozivamo, da bo vprašanje tako imenovanega brexita rešeno sporazumno in v korist ljudi. Še vedno verjamemo tudi, da bo, pa četudi v zadnjem trenutku, prišlo do modrega dogovora, ki bi ohranil enotnost Evrope in morda zagotovil tudi, da bodo rešitve tega zakona ostale brezpredmetne. Hvala lepa.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec.

Gospa Janja Sluga, Poslanska skupina Stranke Modernega centra, izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Pred samo tremi leti je odločitev Britancev, da zapustijo Evropsko unijo, dobro pretresla Evropsko unijo, njene države članice, predvsem pa Britanke in Britance, pa čeprav je bila njihova želja po odstopu v določenih trenutkih tako goreča, da se je kot taka izrazila celo na referendumu. Posledice so daljnosežne in presegajo zgolj meje Evropske unije. Trenutna situacija položaja nikakor ne izboljšuje, negotovost je še kako živa in se pred jutrišnjim vrhom Evropske unije le še pogloblja. Vprašanje, čemu bi podaljšali čas izstopa, če bo po izteku enako jasno, da Združeno kraljestvo ne želi edinega možnega dogovora, je po naši oceni na mestu in mu pritrjujemo.

Ne glede na vso že preteklo in še prihajajoče dogajanje, je za Državni zbor kot zakonodajalca v tem trenutku pomembno predvsem to, da smo na trdi brexit ustrezno



pripravljene oziroma da je nanj pripravljena naša država. Predvsem zaradi skupnega načela, da posledic in bremen izstopa ne smejo nositi državljanke in državljani Združenega kraljestva in naše države. Temu se bo v celoti sicer težko izogniti, je pa potrebno te negativne vplive čim bolj minimizirati in za prehodno obdobje predvideti ureditev statusa in položaj ljudi, ko se bodo znašli v situacijah, ki bodo vplivale na njihovo vsakdanje življenje. In ravno to počnemo s predlogom zakona, ki je danes pred nami, in sicer na področju ureditve dovoljenj za prebivanje, na področju socialnih pravic ter nekaterih drugih področjih, kot so dostop do trga dela, pravice do družinskih prejemkov in štipendij, izobraževanja, usposabljanja ter opravljanja raziskovalne in razvojne dejavnosti in postopkov priznavanja poklicnih kvalifikacij.

V predlog zakona je mestoma vgrajeno pomembno načelo enakega obravnavanja, ki določa, da se bodo določbe zakona o pravicah na področju socialne varnosti uporabljale le, če bo Združeno kraljestvo državljanom Republike Slovenije, njihovim družinskim članom in preživelim osebam zagotovilo enako obravnavo v zvezi s posameznimi pravicami, kot jih bo naša država zagotavljala Britankam in Britancem, ki prebivajo pri nas. S tem sicer pristajamo na velikodušnost, a hkrati jasno zaščitimo naše državljanke in državljane, in prav je tako.

V Poslanski skupini SMC izražamo pričakovanje, da se ne glede na vse brexit ne bo končal popolnoma brezglavo. Ali upanje za to še obstaja, bo znano kmalu. Ne glede na vse s predlogom zakona, ki ga danes sprejemamo in v Poslanski skupini SMC ga bomo podli, skušamo zagotoviti več razuma ter več predvidljivosti za ljudi. Pomembno je, da Evropska unija tudi brez Združenega kraljestva ostane in se okrepi kot prostor vladavine prava, trajnostnega razvoja, spoštovanja človekov pravic, solidarnosti in spoštovanja vsakega, ne glede na to, od kod prihaja in kakšne so njegove osebne okoliščine.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka.

In kot zadnji dr. Matej Tašner Vatovec, Poslanska skupina Levica.

Izvolite, gospod poslanec.

DR. MATEJ TAŠNER VATOVEC (PS Levica): Najlepša hvala, predsednik.

Ja, brexit je nedvomno zelo resna stvar, ampak je hkrati tudi tragikomična. Mislim, da o tem priča kopica vizualnih podob, ki jih najdemo na to temo na družabnih omrežjih, ki se na nek način predstavljajo kot metafora tega projekta. Dve sta najbolj povedni. Prva je ta, ko pred vrati stoji mačka in čaka na to, da nekdo odpre vrata. Potem roka Evropske unije odpre vrata, mačka pa še vedno tam stoji. To je na nek način opis procesa, kako je brexit nastal in kako je potem tudi zastal. Druga, ki je pa dobra metafora za dogajanja predvsem v britanskem parlamentu v zadnjih nekaj tednih, je pa video, ki

je začel krožiti v zadnjih dneh, ki prikazuje človeka, ki skuša prečkati dvopasovno cesto, ki je z ograjo razdeljena na dva pasova, v trenutku, ko zajaha to ograjo, se ograja zruši in potem seveda v dobri britanski maniri ta človek z dežnikom skuša to škodo popraviti, ampak neuspešno. In to je na nek način to, kar počne Theresa May zadnje tedne s temi neskončnimi glasovanji o brexitu.

Ampak ne glede na to, koliko je ta situacija tragikomična, je pa brexit, se pravi, ta otrok vse popularnejših in predvsem vse bolj nevarnih suverenističnih teženj v Evropi nekaj, kar bo imelo resne posledice tako za ljudi na Otoku kot tudi za ljudi na celine. In zato je danes obravnavani zakon pravzaprav nekakšen kontingentni ukrep. Njegove določbe bi se namreč začele uporabljati v primeru tako imenovanega trdega brexita, se pravi, v primeru izstopa brez dogovora; po sicer manj verjetnem scenariju bi se to lahko zgodilo že čez devet dni, zagotovo pa v naslednjih šestih mesecih, se pravi, po podaljšanju roka, ki ga bo danes zahtevala britanska premierka. V tem primeru bo zakon, ki ga danes obravnavamo, tako ali drugače potreben. Njegov namen je namreč, da zapolni pravno praznino, ki bo nastala, če do dogovora ne pride pravočasno. Tak izstop bi najbolj negativno občutili ravno tisti, ki so verjetno za trenutno politično situacijo najmanj odgovorni, to so državljani Združenega kraljestva, ki prebivajo v Sloveniji, ki bi v trenutku izstopa brez dogovora namreč izgubili državljanstvo Evropske unije in postali državljani tretjih držav. Prav tako bi se spremenil status njihovih družinskih članov. Zakon pa ne nazadnje ureja tudi pravice do socialnega zavarovanja za državljane Združenega kraljestva, slovenske državljane, državljane ostalih držav članic, Švice in tudi državljane evropskega gospodarskega prostora. S tem se zagotavlja ohranjanje in uveljavljanje pravic, povezanih z vključenostjo v socialna zavarovanja, z dostopom do dela, priznavanjem poklicnih kvalifikacij, do socialnih transferjev, predvsem pa tudi izobraževanja ter pravice do opravljanja dejavnosti na področju raziskovalnega dela.

Zakon sicer obravnavamo nekoliko pozno, glede na to, da je brexit že, kot smo slišali, skoraj tri leta v teku, v postopku, bi ga lahko Vlada pripravila prej, gabariti so bolj kot ne znani, tako da poslanci verjetno tudi nismo imeli dovolj časa, da bi ga natančno pretresli in tudi informirano predlagali boljše rešitve. To vsekakor ni dobro.

Ampak v dobri veri, da je zakon pripravljen z mislijo na vse, ki bi jih tako imenovani trdi brexit tako ali drugače prizadel, ga bomo v Levici podprli.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za vaše stališče, gospod poslanec, ki je bilo zadnje v predstavitvi stališč poslanskih skupin.

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, ugotavljam, da v drugi obravnavi



amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zato zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona, to je na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, prehajamo na glasovanje.

Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in posancev, za je glasovalo 50, proti 4.

(Za je glasovalo 50.) (Proti 4.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA – PREDLOG DEKLARACIJE O PODPORI RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA Z DNE 2. APRILA 2009 O EVROPSKI ZAVESTI IN TOTALITARIZMU.**

Predlog deklaracije je v obravnavo zboru predložila skupina 25 poslank in posancev s prvopodpisanim gospodom Danijelom Krivcem.

V zvezi s tem predlogom deklaracije je skupina 25 poslank in posancev s prvopodpisanim gospodom Danijelom Krivcem zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga deklaracije dajem najprej besedo predstavnici predlagateljice gospe Evi Irgl.

Gospa poslanka, izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

V Slovenski demokratični stranki smo že četrtič v Državni zbor vložili resolucijo Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu, vedno do sedaj z istim ciljem – da tudi slovenska politika skupaj in enotno potrdi to za evropske narode in združeno Evropo tako pomembno vsebino, da potrdi torej deklaracijo o podpori resoluciji o evropski zavesti in totalitarizmu. Za vse, ki nas spremljajo, vsebina resolucije je naslednja. Evropski parlament ob upoštevanju različnih deklaracij in resolucij, citiram:

»A – ker se zgodovinarji strinjajo, da zgodovinskih dejstev ni mogoče razlagati povsem objektivno, in ker ne obstajajo objektivna zgodovinska poročila; ker poklicni zgodovinarji ne glede na to uporabljajo znanstvena orodja za preučevanje preteklosti in poskušajo biti čim bolj nepristranski;

B – ker noben politični organ ali politična stranka nima izključne pravice do

razlage zgodovine in ker ti organi in stranke ne morejo trditi, da so objektivni;

C – ker se uradnih političnih razlag zgodovinskih dejstev ne bi smelo vsiljevati z večinskimi odločitvami v parlamentih; ker parlament ne more sprejemati zakonodaje za preteklost;

D – ker je osrednji cilj procesa evropskega združevanja zagotoviti, da se spoštujejo temeljne pravice in načela pravne države, in ker so bili s členoma 6 in 7 Pogodbe o Evropski uniji zagotovljeni primerni mehanizmi za uresničitev tega cilja;

E – ker lahko napačne razlage zgodovine spodbujajo politike izključevanja in tako napeljujejo k sovražstvu in rasizmu;

F – ker je treba ohraniti spomin na tragično preteklost Evrope, da se počastijo žrtve, obsodijo storilci in položijo temelji za spravo, ki bo temeljila na resnici in spominu;

G – ker je bilo v totalitarnih in avtoritarnih režimih dvajsetega stoletja v Evropi pregnanih, zaprtih, mučenih in ubitih na milijone žrtev; ker je vseeno treba priznati holokavst za edinstven primer v zgodovini;

H – ker je bil nacizem glavna zgodovinska izkušnja Zahodne Evrope in ker so v srednje- in vzhodnoevropskih državah izkusili tako komunizem kot nacizem; ker je treba spodbujati razumevanje za dvojno diktatorsko zapuščino teh držav;

I – ker je bilo evropsko združevanje sprva odgovor na trpljenje, ki sta ga povzročili dve svetovni vojni in nacistična tiranija, ki je pripeljala do holokavsta in širjenja totalitarnih in nedemokratskih komunističnih režimov v srednji in vzhodni Evropi, bilo pa je tudi način preseganja globokih delitev in sovražnosti v Evropi s sodelovanjem, združevanjem, končanjem vojne in zagotavljanjem demokracije v Evropi;

J – ker je bil proces evropskega združevanja uspešen in je naposled pripeljal do Evropske unije, ki združuje države srednje in vzhodne Evrope, ki so živele pod komunističnimi režimi od konca druge svetovne vojne do zgodnjih devetdesetih let, in ker je pred tem pristop Grčije, Španije in Portugalske, ki so trpele pod dolgotrajnimi fašističnimi režimi, pomagal utrditi demokracijo v južnem delu Evrope;

K – ker Evropa ne bo združena, če ne bo sposobna oblikovati enotnega pogleda na svojo zgodovino, če ne bo priznala nacizma, stalinizma ter fašističnih in komunističnih režimov kot skupne zapuščine in če ne bo izvedla poštenih in poglobljenih razprav o njihovih zločinih v prejšnjem stoletju;

L – ker leta 2009 ponovno združena Evropa praznuje 20. obletnico razpada komunistične diktature v srednji in vzhodni Evropi in padca berlinskega zidu, kar bi morala biti priložnost za krepitev zavesti o preteklosti in priznanje vloge demokratičnih pobud



državljanov, kot tudi spodbuda za krepitev občutka skupnosti in združenosti;

M – ker je pomembno tudi, da pomnimo tiste, ki so dejavno nasprotovali totalitarni vladavini in ki bi morali zaradi svoje požrtvovalnosti, zvestobe idealom, časti in poguma imeti mesto v zavesti Evropejcev kot junaki totalitarne dobe;

N – ker je z vidika žrtev vseeno, kateri režim jih je iz kakršnegakoli razloga prikrajšal za svobodo, jih mučil ali ubijal;

prvič – izraža spoštovanje do vseh žrtev totalitarnih in nedemokratskih režimov v Evropi in se poklanja vsem, ki so se borili proti tiraniji in zatiranju;

drugič – obnavlja svojo zavezanost miroljubni in uspešni Evropi, ki temelji na vrednotah, kot so spoštovanje človekovega dostojanstva, svoboda, demokracija, enakost, načela pravne države in spoštovanje človekovih pravic;

tretjič – poudarja pomen ohranjanja spomina na preteklost, saj brez resnice in spomina ni sprave; ponovno potrjuje svoje enotno stališče proti vsem oblikam totalitarne vladavine ne glede na ideološko ozadje;

četrtič – opozarja, da so se zadnji zločini proti človečnosti in dejanja genocida v Evropi dogajali še julija 1995 ter da je za boj proti nedemokratskim, ksenofobičnim, avtoritarnim in totalitarnim idejam in težnjam potrebna stalna budnost;

petič – poudarja, da je treba za okrepitev evropske zavesti o zločinih, ki so jih zagrešili totalitarni in nedemokratski režimi, podpirati dokumentiranje in pričevanja o nemirni evropski preteklosti, saj brez spomina ne more biti sprave;

šestič – obžaluje, da se 20 let po razpadu komunističnih diktatur v srednji in vzhodni Evropi v nekaterih državah članicah še vedno neupravičeno omejuje dostop do dokumentov, ki so pomembni za posameznike ali potrebni za znanstvene raziskave; poziva vse države članice, naj si resnično prizadevajo za odprtje arhivov, tudi arhivov nekdanjih notranjih varnostnih služb, tajne policije in obveščevalnih služb, čeprav je treba zagotoviti, da se to ne bo izrabljalo za politične namene;

sedmič – odločno in jasno obsoja vse zločine proti človeštvu in množične kršitve človekovih pravic, ki so jih zagrešili vsi totalitarni in avtoritarni režimi; žrtvam teh zločinov in njihovim družinskim članom izraža sočutje, razumevanje in priznanje za njihovo trpljenje;

osmič – izjavlja, da je evropsko združevanje kot model miru in sprave svobodna izbira narodov Evrope, da se zavežejo skupni prihodnosti, in da je Evropska unija posebej odgovorna za spodbujanje in varovanje demokracije, spoštovanja človekovih pravic in načel pravne države, ne le v Evropski uniji, ampak tudi zunaj nje;

devetič – poziva Komisijo in države članice, naj si še naprej prizadevajo za krepitev

pouka evropske zgodovine ter poudarijo zgodovinski dosežek Evropskega združevanja in ostro nasprotje med tragično preteklostjo ter miroljubnim in demokratičnim družbenim redom današnje Evropske unije;

desetič – je prepričan, da bi ustrezno ohranjanje zgodovinskega spomina, obsežno prevrednotenje evropske zgodovine in vseevropsko priznanje vseh zgodovinskih vidikov sodobne Evrope okrepilo evropsko združevanje;

enajstič – glede tega poziva Svet in Komisijo, naj podpreta in zagovarjata dejavnosti nevladnih organizacij, kot je organizacija Memorial v Ruski federaciji, ki se aktivno ukvarjajo z raziskovanjem in zbiranjem dokumentov, povezanih z zločini iz stalinističnega obdobja;

dvanajstič – ponovno izraža svojo dosledno podporo okrepljenemu mednarodnemu pravosodju;

trinajstič – poziva k vzpostavitvi platforme evropskega spomina in vesti, ki bi zagotovila podporo pri povezovanju in sodelovanju med nacionalnimi raziskovalnimi inštituti, specializiranimi za totalitarno zgodovino, in k ustanovitvi vseevropskega dokumentacijskega/spominskega centra za žrtve vseh totalitarnih režimov;

štirinajstič – poziva h krepitvi obstoječih zadevnih finančnih instrumentov, da bi podprli strokovne zgodovinske raziskave, povezane z zgoraj opisanimi vprašanji;

petnajstič – poziva k razglasitvi 23. avgusta za vseevropski dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov, da bomo lahko dostojanstveno in nepristransko počastili njihov spomin;

šestnajstič – je prepričan, da je končni cilj razkritja in ocene zločinov, ki so jih zagrešili komunistični totalitarni režimi, sprava, ki jo je mogoče doseči s priznanjem odgovornosti, prošnjo za odpuščanje in spodbujanjem moralne preнове;

in sedemnajstič – naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, parlamentom držav članic, vladam in parlamentom držav kandidatk, vladam in parlamentom držav, pridruženih Evropski uniji, ter vladam in parlamentom držav članic Sveta Evrope.«

To je, spoštovani kolegice in kolegi in tisti, ki nas spremljate doma, vsebina resolucije Evropskega parlamenta. Na Odboru za pravosodje sem skupaj z vsemi poslanskimi skupinami šla od točke do točke, od odstavka do odstavka čez celotno resolucijo in ob vsaki točki so bile poslanske skupine povprašane, ali imajo kakršnekoli zadržke do prebrane vsebine. Naj opozorim, da so bile poslanske skupine brez zadržkov in tudi brez razprave, ampak glasovali so pa proti vsebini resolucije, torej proti sprejetju teh skupnih evropskih vrednot. Ponavljam, sprejetju, ne seznanitvi. Proti sprejetju teh skupnih evropskih vrednot so glasovali: Socialni



demokrati, Stranka modernega centra, Lista Marjana Šarca, Levica in Stranka Alenke Bratušek.

Tukaj moram ob zaključku reči, da mi je hudo, da že 10 let v slovenskem prostoru obstajajo in ostajajo in vladajo stranke, ki preko resolucije in tudi sicer ne zmorejo obsoditi totalitarnih režimov, Hitlerjevega nacizma, Mussolinijevega fašizma, komunizma Stalina, Ceausescuja, Honeckerja in drugih. Še zlasti, ker je slovenski narod doživel in trpel pod vsemi tremi totalitarizmi. Hvala.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Predlog deklaracije je 15. marca 2019 obravnaval Odbor za pravosodje kot matično delovno telo. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel točk predloga deklaracije, je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava predloga deklaracije na seji delovnega telesa končana. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsednici mag. Meiri Hot.

Izvoli.

MAG. MEIRA HOT (PS SD): Hvala za besedo, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Odbor za pravosodje je na svoji 7. nujni seji 15. marca 2019 kot matično delovno telo obravnaval Predlog deklaracije o podpori Resoluciji Evropskega parlamenta z dne 2. aprila 2009 o evropski zavesti in totalitarizmu, ki jo je v obravnavo predložila skupina poslancev s prvopodpisanim Danijelom Krivcem. Odbor je bil predhodno seznanjen z mnenjem Zakonodajno-pravne službe in z mnenjem Vlade.

Predstavnica predlagateljica poslanka Eva Irgl je v dopolnilni obrazložitvi povedala, da že četrtrič predlagajo Državnemu zboru, naj podpre Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 2. aprila 2009 o evropski zavesti in totalitarizmu, s katero je Evropski parlament potrdil nasprotovanje vsem totalitarnim in nedemokratičnim režimom v Evropi ter določil 23. avgust za dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov. Navedena resolucija nas povezuje s skupnimi evropskimi vrednotami, saj temelji na spoštovanju človekovega dostojanstva, človekovih pravic in vladavine prava, zato predlagatelji pričakujejo, da ji poslanci po opravljeni razpravi izrazijo svojo etnotno podporo.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je v predstavitvi njihovega pisnega pravnega mnenja opozorila, da je deklaracija akt politične narave, s katerim Državni zbor izraža stališča do pomembnih vprašanj. Predlagana deklaracija se vsebinsko nanaša na podporo Resoluciji Evropskega parlamenta z dne 2. aprila 2009 o evropski zavesti in totalitarizmu, zato opozarjajo, da je Državni zbor posebno deklaracijo, s katero se je s to resolucijo seznanil, sprejel že leta 2009. Pri tem je opozorila, da predlagana vključitev celotnega

besedila navedene resolucije v obravnavani predlog deklaracije ni le nepotrebna, temveč je z vidika načel in načina sprejemanja opredelitev, stališč in odločitev na nacionalni ravni tudi neustrezna. Hkrati bi se vanj v okviru postopka obravnave lahko vsebinsko poseglo z amandmaji, kar je očitno nedopustno.

Državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje je predstavila pisno mnenje Vlade in poudarila, da se Vlada zaveda pomembnosti navedene resolucije, a se do njene vsebine ne opredeljuje. Vlada je na podlagi obeh navedenih aktov iz leta 2009 sicer že storila številne konkretne korake, na primer s pripravo novel Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih ter Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopih žrtev, zato predlagane deklaracije ne podpira.

V nadaljevanju je odbor brez razprave v skladu s 128. členom Poslovnika glasoval o vseh točkah predloga deklaracije skupaj in jih ni sprejel. Na podlagi razlage Komisije za poslovnik v zvezi z drugim odstavkom 61. člena Poslovnika Državnega zbora je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava Predloga deklaracije o podpori Resoluciji Evropskega parlamenta z dne 2. aprila 2009 o evropski zavesti in totalitarizmu na matičnem delovnem telesu končana. Hvala.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade dr. Dominiki Švarc Pipan, državni sekretarki na Ministrstvu za pravosodje.

Izvolite.

DR. DOMINIKA ŠVARC PIPAN: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Kot rečeno, je skupina poslank in poslancev Državnega zbora s prvopodpisanim poslancem gospodom Danijelom Krivcem 5. marca tega leta v obravnavo predložila Predlog deklaracije o podpori Resoluciji Evropskega parlamenta z dne 2. aprila 2009 o evropski zavesti in totalitarizmu. Vlada v svojem mnenju o podanem predlogu uvodoma izpostavlja, da je besedilo predlagane deklaracije povezano z deklaracijo Državnega zbora z dne 22. oktobra 2009, s katero se je Državni zbor seznanil z resolucijo Evropskega parlamenta in ki je bila tudi objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije ne podpira sprejetja predlagane deklaracije o podpori resoluciji, saj ne vidi tehničnih razlogov za spremembo ali pač dopolnitev deklaracije o seznanitvi iz leta 2009. Po mnenju Vlade je bilo sprejetje te deklaracije ob upoštevanju posebnih zgodovinskih okoliščin slovenske zgodovine preiščljeno, uravnoteženo in dolgoročno odločitev Državnega zbora, ki tudi ne dopušča zgodovinskega revizionizma. Hkrati je bila to tako ustrezna kot predvsem tudi zadostna



poteza z vidika razmerij med pristojnostmi med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti. Resolucija Evropskega parlamenta je namreč politični akt avtonomne institucije Evropske unije, pri katerega sprejetju so sodelovale vse države članice preko svojih predstavnikov v Evropskem parlamentu in ki je kot tak in po svoji vsebini za vse države članice dano dejstvo.

Prav tako je treba opozoriti, da se predlagatelji v svojem predlogu niso opredelili do obstoja že sprejete deklaracije iz leta 2009, niso se opredelili, ali predlagajo njeno razveljavitev ali dopolnitev ali morda kakšno drugo dejanje v odnosu do obstoječe deklaracije. Posledično bi lahko v Republiki Sloveniji ob morebitnem sprejetju tokrat predlagane deklaracije obstajala dva pomembna politična akta glede iste tematike, a z različno opredelitvijo. Ob tem bi se seveda lahko postavilo tudi neprimerno vprašanje odnosa oziroma hierarhije med obema aktoma politične narave, tudi z vidika Poslovnika Državnega zbora. Posebej poudarjam, da opredelitev Vlade glede predloga za sprejetje nove deklaracije v zvezi z resolucijo Evropskega parlamenta, ki je predmet današnje razprave, ne vključuje ali odraža opredelitve Vlade Republike Slovenije do same vsebine te resolucije, ki je, kot že rečeno, politični akt institucije Evropske unije in se ne potrjuje v nacionalnih parlamentih. Vlada, kot rečeno, se zaveda pomena te resolucije, na kar kažejo tudi konkretni koraki, ki jih je Vlada že storila na podlagi tako same resolucije kot deklaracije Državnega zbora iz leta 2009, tako je na primer del veljavnega pravnega reda Republike Slovenije tudi krepitev pietete do vseh žrtev vojnega in povojnega nasilja, kot je to denimo opredeljeno v Zakonu o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev iz leta 2015.

Spoštovani predsednik, poslanke in poslanci, Vlada torej iz prej naštetih razlogov ne podpira sprejetja predlagane deklaracije in poudarja, da je ob že sprejeti deklaraciji Državnega zbora iz leta 2009 najprimernejši odziv na Resolucijo Evropskega parlamenta o evropski zvesti in totalitarizmu prav dosledno spoštovanje človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, načela pravne države ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s pravicami in spoštovanjem žrtev vseh totalitarizmov in avtoritarnih režimov, pri pripravi in sprejemanju vsakega posameznega pravnega akta v Republiki Sloveniji. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Maša Kociper bo predstavila stališče Poslanske skupine Stranke Alenke Bratušek.

Izvoli.

MAŠA KOCIPER (PS SAB): Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

V Poslanski skupini SAB z Resolucijo Evropskega parlamenta o evropski zvesti in totalitarizmu nimamo nobenih težav in spoštujemo v njej izražene vrednote, težave pa imamo, kadar se ta dobronamerna resolucija zlorablja v politične namene. Namen resolucije Parlamenta je namreč izražanje spoštovanja in poklon vsem žrtvam totalitarnih in nedemokratskih režimov v Evropi, poleg tega pa se poudarja tudi ohranjanje spomina na preteklost. S sprejetjem so evropski poslanci obsodili vse zločine proti človeštvu in množične kršitve človekovih pravic, ki so se dogajale na evropskih tleh. Od sprejetja omenjene resolucije v Evropskem parlamentu je minilo že skoraj 10 let, skoraj toliko pa bo oktobra letos minilo tudi od sprejetja deklaracije o seznanitvi z dotično resolucijo v našem državnem zboru, Državnem zboru Republike Slovenije, se pravi tukaj. Ne moremo se nikakor strinjati z dejstvom, ki ga navajajo predlagatelji – da deklaracija o seznanitvi iz leta 2009 zasleduje nasprotni cilj kot resolucija Evropskega parlamenta. To nikakor ne drži. Leta 2009 se je Državni zbor namreč seznanil z aktom nadnacionalnega organa, ki sicer ni del pravnega reda Evropske unije, vendar pa ima veljavo v evropskem političnem prostoru in ga je na tak način vsekakor treba upoštevati tudi v Sloveniji. Državni zbor Republike Slovenije je z deklaracijo o seznanitvi nedvomno izrazil spoštovanje do vseh žrtev totalitarnega režima. Poudaril je, da politični organi in stranke nimajo pravice do razlage zgodovine ter to prepustil strokovnjakom. Iz 1. točke deklaracije pa navsezadnje izhaja tudi sporočilo, da bo Državni zbor storil vse, da se bo Slovenija razvijala kot demokratična, pravna in socialna država.

Naj omenim še to, da večina drugih držav članic Evropske unije resolucije Evropskega parlamenta sploh ni nikoli obravnavala. Gre namreč, kot rečeno, za politični akt parlamenta. Tistih nekaj držav, ki pa jo je obravnavalo, pa se je z njo, tako kot smo to storili v Sloveniji, zgolj seznanilo. Ne bom omenjala vseh pomislekov pravne, sistemske in nomotehnične narave, ki so razvidni iz poročila matičnega obora in se nanašajo na način, kako se predlagatelj loteva tega problema. Povedala bom samo še to, da v Poslanski skupini SAB spoštujemo načela, ki jih ta resolucija zagovarja, in v prvi vrsti spoštujemo načelo pravne države, demokracije, človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Vsakokratno vlaganje te iste deklaracije, že četrtrič v desetih letih, razumemo zlasti kot željo predlagateljev, da se resolucija izkoristi v politične namene za poglobljanje ideoloških nasprotij med našimi državljani. V poslanski skupini še želimo, da bi predlagatelj stališča in načela te resolucije raje živel v praksi pri svojem vsakodnevnem delu, pri glasovanju svojih poslancev v Evropskem parlamentu in tako naprej.

Iz vseh povedanih razlogov deklaracije na način, kot je bila vložena, ne bomo podprli.



PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije bo predstavil Franc Jurša. Izvoli.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala za besedo. Vsem skupaj lep pozdrav!

O podpori Resoluciji Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu govorimo že četrtič, če nas seveda spomin ne vara. Deklaracijo o seznanitvi z resolucijo je Državni zbor sprejel leta 2009 in v tem obdobju so se resda spremenile marsikatero okoliščine, ki vplivajo na poslabšanje gospodarskih in varnostnih razmer v Evropi, kar mnogi izkoriščajo za netenje novega sovraštva. Od konca druge svetovne vojne še ni minilo stoletje, in od konca krvave vojne iz obdobja razpada SFRJ, pa smo že priča novim zametkom homofobnih idej in nacionalističnim gibanjem, ki so zelo dobra podlaga za vnovični pojav totalitarizmov. Da bi se izognili totalitarizmu in drugim avtokratskim oblikam vladanja, je v prvi vrsti potrebno zagotoviti še nekaj drugega kot zgolj podpis dokumenta. Predvsem se moramo ukvarjati z zavedanjem, da moramo zasledovati spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spoštovanje svobode, demokracije ter načelo pravne države, preden si vzamemo pravico za razlaganje zgodovine. Te si še poklicni zgodovinarji ne drznejo vzeti v svoje roke. Predlog smo tudi iz tega razloga zavrnili na seji matičnega delovnega telesa. Slovenija spoštuje omenjeno resolucijo in je v tej smeri sprejela in uveljavila tudi pravne akte, ki pomagajo razkrivati in proučevati polpreteklo zgodovino in ki na drugi strani krepijo zavest o nedopustnosti ravnanja do žrtev tega vojnega in povojnega nasilja.

V Poslanski skupini Desus menimo, da je država s sprejetjem deklaracije o seznanitvi že izkazala zavezanost k spoštovanju določil, ki jih resolucija tudi vsebuje. Predlagatelj sicer trdi, da Slovenija z uveljavitvijo resolucije ohranja priznavanje drugačne, selektivne zgodovine, ki naj bi je Evropa ne priznavala. Katero zgodovino pa naj bi potemtakem priznavala Evropa v slovenskem prostoru oziroma Slovenija v evropskem? Kot že rečeno, v Poslanski skupini Desus smo se z resolucijo seznanili že leta 2009 in jo spoštujemo, vendar ne vidimo smisla, da bi morali o omenjeni resoluciji ponovno odločiti. Odločitev Državnega zbora je bila legitimna in pretehtana. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Zmago Jelinič Plemeniti.

Izvoli.

ZMAGO JELINIČ PLEMENITI (PS SNS): Lepo pozdrav!

O resoluciji o evropski zavesti in totalitarizmu danes ne bomo glasovali, čeprav je bila podana v Evropi 2. aprila 2009. Vsi totalitarizmi so pravzaprav zločin nad človeštvom, vendar v določenih segmentih, tako da je težko odločiti, kateri segment je prevladujoč. Vendar totalitarizem je totalitarizem in iz tega pač ne moremo ven. Slovenija se je o deklaraciji oziroma o resoluciji seznanila in na tem je tudi ostalo. Politične stranke v glavnem ne podpirajo, da bi ponovno odpirali to zadevo, ker se bojijo, da bi prišlo do ideoloških razprtij ob odpiranju teh tematik. Po drugi strani pa se popolnoma strinjamo v Slovenski nacionalni stranki, da je treba zgodovino čistiti in odpirati, da je treba pisati tako z leve kot z desne strani in naj se potem izlušči prava resnica. Prava resnica je tisto, kar večino odpirali boli, in zagotovo bi marsikaj bolečega prišlo tudi za levo politično sfero, če bi jo odpirali v popolnosti.

Vendar mislim, da je nekaj drugega bolj pomembno. Danes smo soočeni, ne danes, te dni smo soočeni z agresivnimi izjavami italijanskih najvišjih političnih predstavnikov, češ, Primorska je italijanska, Furlanija - Julijska krajina je italijanska, vse je italijansko. Konec koncev, nekateri celo v Sloveniji želijo spremeniti Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji in namesto vrnitev Primorske matični domovini hočejo napisati priključitev Primorske k matični domovini, kar pomeni anšlus, tisto, kar je naredil leta 1937 Hitler, ko je priključil Avstrijo, ampak potem ko je prišlo do konca vojne, se je Avstrija vrnila v svoje okvire. Če bi pa bilo tako, kot gospod Nemeč to proklamira – kaj bi se zgodilo? Zgodilo bi se to, da bi Italijani čez čas rekli, no, saj ste sami priznali, da je šlo za anšlus, in zdaj bomo zahtevali Primorsko nazaj. Grozljiva zadeva! V zvezi s to grozljivostjo se dogajajo tudi te podobne izjave. Zavedati se je treba, da italijanska država ves čas voli tudi župane dalmatinskih mest in tudi slovenskih mest, vsaka štiri leta, ne glede na to, kaj se je zgodilo v drugi svetovni vojni in kaj se je zgodilo na mirovnih konferencah po drugi svetovni vojni. Zato moramo biti tukaj izredno pazljivi, da nam ne bi kakšna zadeva padla na glavo.

Povedati moram, da je tri leta pred to evropsko resolucijo Slovenska nacionalna stranka dne 19. aprila 2006 podala na Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije kazensko ovadbo proti italijanskim vojnim zločincem, ki niso bili kaznovani. Zakaj ne? Zaradi dogovora Komunistične partije Italije s Komunistično partijo Jugoslavije. Gre za cel spisek teh zločincev, po številu jih je 165. In vendar tudi takratna slovenska oblast ni hotela tega procesirati in je Vrhovno državno tožilstvo vse skupaj zavrglo. Človek se vpraša, kaj delajo naši organi, zakaj delajo tako, ali podlegajo še starim komunističnim povezavam iz tistega časa ali podlegajo današnjemu evropskemu diktatu. To so hude stvari. Primorci si želijo tudi rešitve tega. Konec koncev, zadnjič sem rekel, da bi bilo



potrebno – tako kot za Slovence v deželi Koroški in deželi Štajerski – da se jim prizna status konstitutivnega naroda, kajti zgodovina tako govori, in bi morali zahtevati, da se prizna konstitutivni status slovenskega naroda tudi v Furlaniji - Julijski krajini, kajti takrat smo bili konstitutivni del tega regiona in smo šele po združevanju Italije leta 1860 šli na drugo stran, tudi z referendumom. Na tem referendumu oziroma odločanju so tudi Slovenci glasovali za to, da gredo na italijansko stran, iz preprostega razloga, ker so mislili, da jim bo boljše, ampak so jih kmalu dobili po glavi. Zavedati se je treba, da je ne fašistična oblast, oblast je oblast, ampak da je italijanska država potujčevala Slovence. Danes, ko se govori o fašizmu, fašizem je samo ena oblika, je oblika, ki je delovala v državi. Zato je tudi vprašljivo, ali lahko kar tako na pamet govorimo o širini fašizma. Zakaj ne povemo, da je tukaj zadaj italijanska država, zakaj ne rečemo pri nacizmu, da je zadaj Nemčija ali pa tudi Španija do določene mere? Zakaj ne rečemo, da je Rusija pod stalinizmom? Zakaj ne rečemo tudi, da so bile v komunizmu pravzaprav vse države Višegradske skupine, pa tudi Jugoslavija, delno, čeprav je bila bistvena razlika med tistim režimom v Sloveniji in enakim režimom v Srbiji ali v Makedoniji ali pa kje drugje?

Skratka, kaj lahko naredimo tukaj? Sploh ne bomo glasovali o tem, edina zadeva pa je, da zgodovinarji primejo zadeve v roke, in to neodvisno od političnih preferenc, ampak naj brskajo po papirjih, naj iščejo in naj objavljajo knjige. Ampak ne takih, kot jih objavlja gospod Repe, ko piše hvalnice nekdanjemu predsedniku države, ampak zgodovinske knjige, ki temeljijo na papirjih. Konec koncev, tudi marsikdo je proti temu, da gospod Leljak objavlja tiste svoje knjige, ampak on objavlja dokumente, in to je prav. Dokumenti morajo priti ven, da se bomo lahko odločali in odločili o tem, kaj je prav ta trenutek in kaj je bilo prav nekoč. Če ne bomo tega naredili, potem ne bo iz tega nič. Moram pa povedati, da bo Slovenska nacionalna stranka ponovno vložila to kazensko ovadbo, pa da vidimo gospode iz sedanje vlade, kaj bodo naredili. Resda je večina teh ljudi, ki so tukaj notri napisani, že mrtvih, vendar tudi post mortem se da, tako kot se da rehabilitirati, tako se da tudi obsoditi, in to je naša naloga.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti bo predstavil Felice Žiža.

Izvoli.

FELICE ŽIŽA (PS IMNS): Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, spoštovani kolege! Egregio vice presidente della Camera di Stato, egregi deputati! Tisztet Hölgyeim és Uraim!

Na kratko bom predstavil mnenje Poslanske skupine italijanske in madžarske

narodne skupnosti. Povem vam, da bom ponovil večino besed in stavkov, ki so jih predhodniki že povedali pred mano, ampak upam, da bom malenkost krajši. Začel bi s citatom iz besedila Resolucije Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu, ki odločno in jasno obsoja vse zločine proti človeštvu ter množične kršitve človekovih pravic, ki so jih zagrešili totalitarni in avtoritarni režimi 20. stoletja, kot so fašizem, nacizem in komunizem. To pravi: »Noben politični organ ali politična stranka nima izključne pravice do razlage zgodovine,« in, »ker ti organi in te stranke ne morejo trditi, da so objektivni.«

Državni zbor se je leta 2009 seznanil z vsebino besedila omenjene resolucije, saj so tudi Slovenijo in njene prebivalce zaznamovali vsi omenjeni najhujši totalitarizmi 20. stoletja. O tem je sprejel deklaracijo o seznanitvi z omenjeno resolucijo. V Poslanski skupini italijanske in madžarske narodne skupnosti menimo, da je bila ta odločitev Državnega zbora primerna. Po našem mnenju je najbolj primeren odziv na omenjeno resolucijo takšen, da se dosledno spoštuje človekove pravice in temeljne svoboščine ter človekovo dostojanstvo, svobodo, demokracijo in načela pravne države, vključno s pravicami in spoštovanjem žrtev vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov 20. stoletja. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče poslanske skupine Liste Marjana Šarca bo predstavila Tina Heferle. Izvoli.

TINA HEFERLE (PS LMŠ): Hvala za besedo.

Tudi zato, ker sem ena izmed mlajših članic naše poslanske skupine, Poslanske skupine LMŠ, se v stališču ne bom ideološko opredeljevala. V tem ne vidim nobene dodane vrednosti in takšno mnenje si delimo tudi v poslanski skupini. Ob tej famozni točki dnevnega reda, zaradi katere je bila sklicana nujna seja Odbora za pravosodje in je bila sicer že v enakem obsegu in po enaki vsebini na dnevnem redu v preteklih sklicih že trikrat, bi v Poslanski skupini LMŠ radi opozoril predvsem na dve dejstvi. Prva stvar je popolnoma tehnične narave. Dejstvo je, da je bila omenjena resolucija v Državnem zboru Republike Slovenije obravnavana že leta 2009, ko se je Državni zbor s sprejetjem deklaracije o seznanitvi z omenjeno resolucijo seznanil z njeno vsebino. Torej danes obravnavamo nekaj, kar je v preteklosti že bilo obravnavano v Državnem zboru, in je tudi z isto vsebino, ne samo z enako, z isto vsebino Državni zbor sprejel določen akt. S sprejetjem današnjega predloga deklaracije bi se tako zgodilo, da bi bila o eni in isti stvari sprejeta dva različna akta, kar je pa z vidika pravne varnosti in tudi z vidika neke higieničnosti nesprejemljivo. Na to so pravilno opozorili tudi na Ministrstvu za pravosodje, in če že, potem bi moral predlagatelj



namesto sprejetja nove deklaracije predlagati ali spremembo ali dopolnitev že sprejete deklaracije.

Kot drugo dejstvo bi rada opozorila, da je v deklaraciji o seznanitvi, ki je bila sprejeta leta 2009, med drugim zapisano tudi, da bo, citiram: »Državni zbor Republike Slovenije storil vse, da se bo Republika Slovenija razvijala in uveljavljala kot demokratična, pravna in socialna država, v kateri bo posebna skrb posvečena varovanju človekovih pravic in svoboščin, in si prizadeval, da se tragična dejanja in delitve med drugo svetovno vojno in v času enopartijskega socialističnega sistema po njej ter njihove posledice pomnijo kot zgodovinska dejstva, ki naj ne povzročajo novih delitev, nasprotovanj in sovraštev.« Sicer ne bi brala celotnega četrtega odstavka 1. točke deklaracije, ker branje deklaracije ali resolucije od črke do črke ni predstavitev stališča, še manj pa dopolnilna obrazložitev. Pa vendar sem želela s slednjimi besedami poudariti to, kar se nam v Poslanski skupini LMSŽ zdi neproduktivno in tudi neprimerno, pa smo danes ponovno priča temu – da v politiki kar naprej v ospredje dajemo teme iz naše polpretekle zgodovine, ko pa bi se vendarle morali ukvarjati s sedanostjo in z našo prihodnostjo.

Sicer razumem, da imamo različne politične stranke različno politiko, ne razumem pa dejstva, da nekatere politične stranke venomer v ospredje dajejo ideološka vprašanja, s katerimi ne prispevajo k boljši blaginji v državi niti k boljši družbeni klimi, pač pa ravno nasprotno. Politične razlage dejstev in delitve še nikoli niso bile dobra podlaga za razvoj in napredek katerekoli družbe. V Poslanski skupini LMSŽ smo že večkrat poudarili in tudi danes bom: čas je, da naše ljudi nehamo obremenjevati z ideološkimi temami in da se na temeljih polpretekle zgodovine nehamo deliti. V naši državi je dovolj drugih prepomembnih tem, o katerih bi bilo potrebno razpravljati.

Tudi iz tega razloga v LMSŽ ocenjujemo, da je današnja obravnava, torej že četrta obravnava predlagane deklaracije po vrsti, nepotrebna, in zato je seveda ne bomo podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil dr. Milan Brglez. Izvoli.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SD): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane in spoštovani!

Socialni demokrati nismo prvi in verjetno tudi ne zadnji, ki v našem stališču ali v uvodu v razpravo pri tej točki dnevnega reda ugotavljamo, da gre za četrti poskus SDS, da bi Državni zbor odločil o isti zadevi. Glede na izid glasovanja na Odboru za pravosodje je jasno, da gre za vnovičen neuspešen poskus vsiliti Državnemu zboru, da bi se v našem pravnemu

redu dalo posebno veljavo eni izmed resolucij Evropskega parlamenta. Ne glede na to smo danes, ne po svoji izbiri, udeleženi v predstavi, ki je imela že nekaj ponesrečenih ponovitev, na kateri je publika že dala jasen signal, da je scenarij slab in da igralci s svojim nastopom v neprestanem ponavljanju izkrivljene zgodbe o grehu in krivdi niso prepričali. Verjetno ni veliko logičnih argumentov, s katerimi bi si lahko razlagali vztrajnost SDS v vedno novem porazu. Šele ko se ozremo po kontekstu te razprave, je jasno, da ne gre za mazohizem predlagatelja, temveč uprizarjanje, katerega cilj je večni poraz ali večno vračanje istega, ki je srčika njegovega političnega in ideološkega programa.

Medtem ko je bila večina današnje seje usmerjena v prihodnost, nas SDS s predlogom deklaracije enkrat več vrača v preteklost. Natančneje, v točno določeno točko preteklosti, v kateri se za SDS vse konča in hkrati tudi vedno znova začne. To je zgodovinsko obdobje neposredno po drugi svetovni vojni, iz katerega se SDS vedno znova napaja. Socialni demokrati nikoli nismo in nikoli ne bomo zavračali razprave o preteklosti. Slednjo moramo poznati, da bi znali razumeti sedanost in načrtovati prihodnost ter se izogibati čerem napak iz preteklosti. Kot je dejal prvi nemški kancler po drugi svetovni vojni, ki je na lastni koži občutil grozodejstva nacističnega režima, krščanski demokrat Konrad Adenauer: »Oziranje v preteklost ima smisel le tedaj, če služi prihodnosti.« Ta Adenauerjeva misel najlepše oriše sedanjo razliko med nami in Slovensko demokratsko stranko. Še posebej na točki odnosa do zgodovinskih dogodkov med in po drugi svetovni vojni na območju današnje samostojne Republike Slovenije.

Ne glede na to, kako zapletena je preteklost, še posebej ko zadeva obdobje vojne, ki je po svoji naravi vir trpljenja in krivic, smo bili Socialni demokrati že leta 1995 sposobni pomesti pred lastnim pragom. Na kongresu stranke v Slovenj Gradcu smo ostro obsodili povojne poboje, obsodili smo zlorabe, ki so jih zakrivilo takratne oblasti nad posamezniki. Ostro smo obsodili tudi kršenje človekovih pravic, obsodili smo zlorabo prava in države za politične, razredne, verske in druge cilje. Vse naštetu smo večkrat obsodili tudi že v Državnem zboru. Prav tako smo aktivno in konstruktivno sodelovali pri zakonodaji o popravi krivic, pa tudi pri urejanju grobišč. Morda bi lahko naredili še več. Verjetno tako kot druge stranke. Vsi, tako politika kot družba, bi lahko morda še več naporov usmerili v podporo osvetljevanju zgodovine, v razjasnjevanje posameznih dvomov in zamegljevanja okoliščin. A vsakdo, ki želi glede tega dejansko kaj narediti in ne le dajati vtisa, da nekaj dela, mora in bo moral začeti pri sebi. Prav zato pa Socialni demokrati nikoli ne bomo iskali smisla v vračanju v preteklost zaradi preteklosti same. Še več, glasno in ostro bomo nastopili proti vsakemu poskusu spreminjanja zgodovine ne glede na to, kako zapleteni in boleči so za nas nekateri njeni



deli. Zagotavljamo, da se bomo vsakič znova zoperstavili zmanjševanju pomena narodnoosvobodilnega boja ter na drugi strani poskusom relativizacije nacističnih in fašističnih zločinov. Na tej točki noben kompromis, iz kakršnega se je rodila tudi sama Resolucija Evropske parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu, za nas ni možen.

Zakonitost minevanja časa je, da počasi izgubljam ključ do razumevanja preteklosti, kar omogoča, da SDS in njim podobni skušajo odpirati vrata drugačnim interpretacijam zgodovinskih dogodkov ter njihovo zlorabo za poskuse sedanjih in prihodnjih delitev. Prava nevarnost te in verjetno še kakšne prihodnje ponovitve današnje razprave je zamegljevanje sodobnih totalitarizmov, ki se razraščajo v sodobnih formalnih demokracijah. Skoraj neverjetno se zdi, da smo dobrih 70 let po tragičnih dogodkih 20. stoletja v moderni Evropi s formalno demokracijo tako na ravni Evropske unije kot na ravni držav članic, hkrati utemeljeni na in zamejeni z vladavino prava ter varstvom človekovih pravic, priča vznikanju političnih opcij, ki opravičujejo in celo poveličujejo dejanja nekdanjih nacističnih in fašističnih voditeljev. Enako neverjetno se zdi, da SDS z njimi odkrito ter s ponosom simpatizira, jih podpira in z njimi sodeluje.

Ker je bil predlog deklaracije na matičnem delovnem telesu zavržen, bomo Socialni demokrati to točko dnevnega reda izkoristili kot priložnost in odgovornost, da v nadaljevanju razprave spregovorimo o nevarnosti tovrstne relativizacije ter dvoličnosti. Hvala za pozornost.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra bo predstavil Jani Möderndorfer.

Izvoli.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Spoštovani!

Odbor za pravosodje seveda ni podprl Resolucije Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu, ki so ga predložili v SDS. Predlagateljica je celo povedala, da ni bilo niti razprave. Za slovensko javnost, da bo jasno: čakali smo na razpravo, pripravili smo se na razpravo, pa nas je predsedujoči oziroma predsednik prehitel s prekinitvijo, ker smo bili prepočasni. Ampak ne glede na to smo vsaj njemu omogočili, da je prej hčerko odpeljal domov, kar se mi zdi v tistem danem hipu bistveno bolj koristno kot pa ta razprava, ki jo je predlagatelj želel imeti na tem odboru. Bomo pa zato samo enkrat izkoristili priložnost danes v Državnem zboru, da kljub temu izpeljemo po poslovniku razpravo, kot ji gre.

Tisto, kar je pomembno in pri nas v poslanski skupini seveda ne nasprotujemo prizadevanjem in pozivom, izraženim v resoluciji

Evropskega parlamenta, in jih bomo oziroma jih je Državni zbor, pa tudi Republika Slovenija pri svojem delu in ravnanju tudi že upoštevala. V Republiki Sloveniji se namreč že od leta 2012, ko je Janševa vlada kot dan spomina na žrtve na dopisni seji določila 23. avgust, ne glede na to, kdo vodi vlado oziroma kdo sestavlja vladajočo koalicijo, obeležuje evropski dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov, kar je razvidno tako iz dejanj bodisi vlad, predsednika republike, Državnega zbora, Študijskega centra za narodno spravo, ki je državna institucija, zato jo tudi omenjam, civilne družbe in ne nazadnje Rimskokatoliške cerkve. Tudi na začetku tega mandata je začasni predsednik Matej Tonin ob dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov nagovoril to sestavo zbora, kar je tudi edino pravilno.

Opozoriti pa želimo, da je SDS predlog o podpori omenjeni resoluciji tokrat podal že četrtič – 2009, 2013, 2015, 2019, verjetno še 2023 in verjetno še 2027. Nas čaka popolnoma ista usoda. Zakaj to omenjam? Predvsem omenjam zato, da v bistvu je pomembno vedeti naslednje. Če bi verjeli temu, kar je v resnici Janez Janša v svoji vladi omenil na začetku in zelo jasno povedal, to pa je, ko je vladal, je rekel naslednje, nehati se moramo ... in da obžaluje vsakega, ki spodbuja kakršnokoli nestrpnost in vračanje k ideološkim razpravam iz preteklosti, in na ta način omenil naslednje, da se je treba ukvarjati s prihodnostjo, z razvojem, gospodarstvom in ne nazadnje z blaginjo Republike Slovenije. Glej ga zlomka, ni več predsednik vlade, mi imamo že tukaj odpiranje tistih zadev, katerim je on kot predsednik vlade izrecno nasprotoval in celo pozival, da tega naj ne počnemo. Zato ta dvoličnost, ki smo ji bili priča že na odboru, kjer se poziva poslanske skupine, naj se opredelijo do posameznih vprašanj te evropske resolucije, in ob tem seveda opozarja. Istočasno povedo, da nihče ne sme zlorabljeni teh dogodkov v politične namene – počnejo to prav oni. Če bi to počeli prvič, bi še razumel, da so zagreti in zavzeti, ker to počnejo četrtič, gre za znani politični performans, ki ga uprizorjajo v Državnem zboru konstantno z enim samim namenom. Kaj je razlog, zakaj to počnejo?

Nesporno je dejstvo, da so imeli pred kratkim kongres, kjer v resnici zelo jasno njihov šef stranke pove, da je čas, da se razčisti, kdo pravilno misli in s kom bodo sodelovali. Reče naslednje – samo da najdem, da ga citiram, bom naše kasneje ... Skratka, reče naslednjo sestavo v smislu, da vsak, ki je pripravljen se podpisati pod to evropsko deklaracijo oziroma evropsko resolucijo in je pripravljen obsoditi vse te fašizme, komunizme, tisti trenutke so to tisti partnerji, s katerimi brez pomisleka lahko sodelujejo. Torej, znova je dal vedeti, s kom je pravzaprav pripravljen sodelovati. S tem seveda tudi naredi uvod v ta performans, ki ga imamo danes v Državnem zboru. Torej, vsi tisti, ki



danes ne bomo podprli, z Janezom Janšo ne bomo mogli sodelovati. Po tej logiki in njegovi definiciji, kot jo je razložil na svojem kongresu, je jasno dal vedeti, koliko je ura.

Namreč, pomembno je predvsem to, da se zavedamo, ko že omenjamo ideologijo – namreč ideologija SDS temelji na dekomunizaciji družbe, čeprav je kar nekaj sedanjih pa tudi bivših vodilnih političnih funkcionarjev te stranke bivših članov komunistične partije. SDS zato vseskozi zavestno spodbuja tako imenovani kulturni boj, ki v praksi pomeni razpihovanje, delitev iz časa revolucije in državljanske vojne med drugo svetovno vojno ter povojnega režima. Skrbi pa nas, da gre v svoji držbi do komunizma SDS tako daleč, da je ta zanjo bolj nevaren kot sam fašizem – današnji, sodobni fašizem, ki je preoblečen v drugačne organizacije. In to bolj kot tuje grožnje in ozemeljske zahteve ga skrbijo domači komunisti.

V zvezi s tem velja opozoriti, da sta se ob nedavnem incidentu v Bazovici predsednik SDS Janez Janša in poslanec mag. Branko Grims v polemiki med predsednikom Evropskega parlamenta Tajanijem in notranjim ministrom italijanske vlade Salvinijem ter predsednikom Vlade Šarcem ter zunanjim ministrom dr. Cerarjem in evropsko komisarko Violeto Bulc postavila na italijansko stran. Kako lahko nekdo, ki se ima za Slovenca in domoljuba, izreka spoštovanje Slaviniju in Tajaniju zaradi relativizacije fašističnih zločinov nad Slovenci in ozemeljskim zahtevam v Istri in Dalmaciji? Sicer nas v SMC predvsem v prvi vrsti zanima, kako bi se SDS odločala v primeru, če bi v parlamentarno proceduro Državnega zbora, recimo, da bi bila vložena resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. oktobra 2018 o porastu neofašističnega nasilja v Evropi. Zakaj v zvezi z resolucijo omenjam SDS? Ima to logiko? Pa jo ima. Namreč, prav ona ne skriva simpatij do slovenske veje generacije identitete. To je tistega gibanja, ki ga resolucija posebej izpostavlja, ko navaja primere članov gibanj, ki so bili v Evropski uniji obsojeni spodbujanja k rasnemu in verskemu sovraštvu.

V resoluciji je prav tako zapisano, da parlament skrbijo poročila iz držav članic, da politični voditelji in politične stranke sodelujejo z neofašisti in neonacisti. Nemško, francosko, avstrijsko, češko in nizozemsko vejo tega gibanja pa poročilo Eurostata oziroma Europola, to je Te-Sat 2019, navaja kot primer skrajno desnega ekstremizma in terorizma. SDS je solastnica Demokracije, ki je prek svoje založbe Nova obzorja izdala slovenski manifest, ki se mu reče Generacija identitete. Torej, te iste generacije identitete, ki jo to poročilo zelo jasno obstoja. Poslanec SDS Žan Mahnič tudi podpredsednik Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je na Twitterju objavil fotografijo knjigo Manifest za domovino. A Žan Mahnič ni edini član SDS, ki simpatizira s člani identitarnega gibanja. Čeprav SDS uradno trdi, da z njimi ne sodelujejo, so se v Kranju

lansko leto decembra, dogodek ob dnevu človekovih pravic, organizirali skupaj. Na ta dan človekovih pravic je gospod mag. Branko Grims za slovensko izpostavo generacije identitete, ki jo Europol uvršča med ekstremistične skupine skrajne desnice oziroma pojmuje kot desničarski terorizem, razpravljal z zanimivim naslovom O migracijah in o človekovih pravicah.

V Europolu opozarjajo tudi na povezavo politikov s člani nekdanjih in sedanjih neonacistov; skupin, kot so Blood and Honour. Se še kdo spomni, kako je bilo leta 2011 in 2014, ko so tuji mediji poročali, konkretno britanski Guardian je omenil naslednje, citiram: »Najmanj dva člana Blood and Honour, vključno z vodjo slovenske veje Blood and Honour, sta bila identificirana kot člana mladinskega krila Slovenske demokratske stranke. Med člani Blood and Honour so bili tudi vojaki Slovenske vojske. Znano pa je, da so se člani Blood and Honour večkrat udeležili dogodkov SDS in da so se srečevali z visokimi političnimi funkcionarji.« In drugi citat: »Policist, ki je bil telesni stražar slovenskega premierja Janeza Janše in tudi Boruta Pahorja, se je izkazal za tesnega znanca vodilnih članov slovenske Blood and Honour. Policist je bil tudi simpatizer SDS.« Že takratna dejstva govorijo o zadevi, da je danes v bistvu takšna resolucija s takšnim pozivom relativno svojevrstna, zanimiva na način, kako pravzaprav pozivajo k stvarem in da se naj do njih opredelimo.

Ker v Poslanski skupini SMC menimo, da je predlagani akt formalno neustrezen, neprimeren, ker menimo, da je v nasprotju z nameni resolucije Evropskega parlamenta kot tudi deklaracije Državnega zbora iz leta 2009, in ker preprosto ne podpiramo političnega spektakla SDS, predloga seveda ne podpiramo. Sem pa v letu 2015 razpravljal v Državnem zboru in zaključil z naslednjim sestavkom, rekel sem takole: »Če boste vsaj enkrat slišali v tem mandatu in prenehali s predlogi tovrstnih točk, potem bom razumel, da ste še za razvoj in za napredek, kajti nobenega Slovenca in Slovenke v resnici tovrstna tema več ne zanima. Zanima jih, kje bodo imeli službo, kako se bodo njihovi otroci razvijali, ali bo Slovenija lahko ena izmed tistih držav, ki bo imela uspešen razvoj in se bo lahko pohvalila tudi svojim potomcem, da je poskrbela za njih, za dobre in zdrave temelje naprej.«

Na koncu zaključim z enim samim stavkom: Ali bo to kaj pomagalo, ne vem. Danes sem prepričan, da vse to pomagalo ne bo popolnoma nič. Žal nas repriza čaka kmalu v nadaljevanju. Hvala.

PODPREDESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Levica bo predstavil Željko Cigler.
Izvoli.

ŽELJKO CIGLER (PS Levica): Spoštovani!



Obravnavana današnjega akta je bila v času pred evropskimi volitvami pričakovana. Resolucija Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu je namreč eden izmed mnogih dokumentov, s katerimi želijo konservativne sile, ki obvladujejo evropske institucije, vsiliti točno določen model za razlago sodobne evropske in svetovne zgodovine. Cilj današnje razprave je seveda le eden: to je vsiljena debata o polpretekli zgodovini in o nacizmu, fašizmu, stalinizmu, pri čemer gre pri SDS predvsem za domači obračun, za demonizacijo povojnega jugoslovanskega socializma, čeprav je ta jasno presekala s stalinizmom.

V Levici vsekakor priznavamo silno trpljenje ljudi, ki so bili žrtve zlasti fašizma ali režimov, ki so skušali graditi socializem. Ne pristajamo pa na poskuse metanja vseh preteklih socializmov v isti koš, kaj šele teh poskusov metanja socializma kar v isti koš z nacizmom ali fašizmom.

Oznaka totalitarizem je postala silno priljubljena v prvih dveh desetletjih po drugi svetovni vojni, zlasti pri ameriških ideologih, ki so za potrebe propagandne vojne primerjali najtemnejše primere praks komunističnih in fašističnih režimov z ideali zahodne parlamentarne demokracije. Šlo je za merjenje abstraktnega ideala posameznikove svobode, ki ima najvišje mesto med političnimi vrednotami na Zahodu, ki so jo želeli primerjati s podobo pogosto krute realnosti v vzhodni Evropi in Rusiji. Ta primerjava seveda ni poštena. Vprašajmo se, zaradi čigavih interesov je moralo v prvi svetovni vojni umreti na milijone ljudi. Zakaj je moralo v bombnih napadih umreti na sto tisoče Vietnamk in Vietnamcev? Zakaj je ob koncu druge svetovne vojne v angloameriških napadih v Dresdnu in na Japonskem z jedrskim orožjem umorjenih na sto tisoče ljudi? To zahodnjaških ideologov hladne vojne posebej ne zanima. Resne zgodovinske in politološke razprave so zato odklonile oznako totalitarizma od ideološke navlake hladne vojne; in to je bistvo. Enaka je situacija danes, ko moramo oznako totalitarizma zavrniti še odločneje. Ideali človekovih pravic, spoštovanja človekovega življenja in dostojanstva, na katere prisega Resolucija o evropski zavesti in totalitarizem, vsak dan trknejo v bedo vsakdanjega življenja na evropski periferiji; v Evropi, tukaj in zdaj. Govoričenje o človekovih pravicah in človečnosti se v trenutku razblini kot prazna puhlica, ko milijoni Evropejk in Evropejcev živijo v bedi, revščini, s sramotno nizkimi pokojninami, z minimalnimi plačami, ki ne onemogočajo niti golega preživetja, kaj šele dostojna življenja v Sloveniji. In to je tudi problem, s katerim se moramo ukvarjati v Sloveniji.

Govorjenje o človekovih pravicah se razblini kot puhlica tudi ob tem, ko je v tem trenutku na ozemlju Evropske unije v groznem in človeka nevrednem položaju na sto tisoče beguncev, ki so morali zaradi zahodnih vojaških

intervencij, pri katerih je sodelovala in še sodeluje tudi Slovenija, zapustiti svoje domove. Na mejah trdnjave Evrope, kot radi rečemo, trpijo v razmerah, ki jih ne bi smel izkusiti noben človek. V Evropi rastejo taborišča, kjer so begunci razčlovečeni, vendar kolegice in kolegi, vi temu ne pravite totalitarizem. Predlagatelji pozivate: zaprimo meje. Zahtevate še več represije, še več kršenja človekovih pravic, še več zanikanja človeškega dostojanstva, še več totalitarizma – tako na mejah Evropske unije kot tudi doma v Sloveniji. Sodelovali ste pri sprejemanju zakonov, ki vojski dajejo mnogo prevelika pooblastila, ki jih v civilizacijsko naprednih družbah nikakor ne bi ta smela imeti vojska, ki omogočajo suspenz azilnih postopkov na meji, ki so Slovenijo obdali z rezilno žico, ki so povečali represivna pooblastila policije. Vse to vam ni dovolj. Po vašem je meja še preveč prepustna, nekateri vaši zvesti člani pa bi jo branili celo z orožjem.

A če se vrnem na začetek. Posplošena logika glede različnih zgodovinsko obstoječih socialističnih poizkusov, ki jo skušate vsiliti, je napačna. Jugoslovanski samoupravni socializem je bil v mnogih vidikih povsem neprimerljiv s sovjetskim in drugimi tipi komunističnih oziroma socialističnih režimov in je predstavljal mnogo bolj pozitiven ter človeški poizkus grajenja socialistične družbe. Prizadevanja za drugačno družbo, za socializem od pariške komune do danes, je priborilo splošno volilno pravico, storitve socialne države in večino civilizacijskih dosežkov, ki bi jih morali danes oceniti z najvišjo ceno, a jih neoliberalna doktrina vztrajno odpravlja in demonizira, kar je tudi smisel te resolucije, ki se danes obravnava. A če se v zadnjih dvajsetih letih je kaj izkazalo, je, da je od padca socializma kapitalizem odrgel svoj človeški obraz in nam grozi, da bo sam prevzel in se sprevrgel v nekakšen totalitarizem. Da bi videli poizkus kapitalizma brez demokracije, človekovih pravic in svoboščin, nam danes ni treba na Kitajsko. Lahko obiščemo Turčijo ali pa sosednjo Madžarsko, kjer se Orbanovega režima v Evropi že prijema oznaka neofašizem. Zanimivo je, da je prav stranka SDS, ki je danes predlagala sprejetje te resolucije, hkrati ena od glavnih zagovornic Orbana v sporu v Evropski ljudski stranki, in zato tudi njene pobude ne moremo jemati resno.

V Levici nasprotujemo predlogu, smo proti zgodovinskemu revizionizmu in Levica je proti reinterpretaciji ter proti potvarjanju naše skupne zgodovine. Hvala.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Nova Slovenija - krščanski demokrati bo predstavil Blaž Pavlin.

Izvoli.

BLAŽ PAVLIN (PS NSi): Spoštovani podpredsednik, spoštovane kolegice in kolegi!



2. svetovna vojna je tudi na slovenskem ozemlju terjala ogromno človeških žrtev tako med Slovenci kot tudi med pripadniki tujih narodov. Številne človeške žrtve pa so terjali tudi množični poboji po njej, s katerimi je tedanja revolucionarna oblast likvidirala politične nasprotnike, tako vojne ujetnike kot tudi civilno prebivalstvo. Po podatkih Inštituta za novejšo zgodovino je število teh žrtev samo med Slovenci 14 tisoč 885. Žrtve povojnih pobojev so bile usmrčene po večini brez obsodbe. Pisni podatki o kraju usmrčitve posamezne žrtve z imenom in priimkom praviloma niso bili znani ali dostopni. Slovenija je edina država v Evropi, ki so jo tlačili vsi trije najhujši totalitarizmi 20. Stoletja: fašizem, nacizem in komunizem. A komunizem je pri nas povzročil daleč največ gorja. In kar je najhujše, velika večina žrtev je bila brez sojenja tragično pokončana prav v mesecih po končani 2. svetovni vojni. Spoštovani nekdanji predsednik SAZU, pokojni Jože Trontelj, je dejal: »Nacizem in fašizem ne bosta nikoli oprana krivde za 2. svetovno vojno, za strahotno gorje, ki sta ga povzročila številnim narodom, za milijone žrtev, ki so padli v spopadih, bile pomorjene v taboriščih ali medvojnih likvidacijah. Dejstvo pa je, da je v vojno vstopil še tretji totalitarni sistem, komunizem, z novimi grozovitostmi.« Konec citata. Vsi trije totalitarizmi so zato vredni obsodbe.

Ena izmed vsebin te evropske resolucije je tudi obeležitev 23. avgusta kot vse evropskega dneva spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov. Ohranjanje spomina na te dogodke in njihovo ustrezno zgodovinsko vrednotenje je zagotovo eno od pomembnih zagotovil, da se kaj takega v prihodnosti ne bo ponovilo. Tudi ostale točke resolucije prinašajo zgolj dejstva, ki jim že z vidika občečloveških vrednot ne moremo nasprotovati.

V Novi Sloveniji obžalujemo, da Državni zbor ne zmore sprejeti predlagane resolucije in s tem obsoditi vseh treh totalitarizmov. Leta 2009 sprejeta deklaracija o seznanitvi z resolucijo Evropskega parlamenta o evropski in totalitarizmu ne pomeni dejanskega sprejetja in podpore tej resoluciji. Seznanitev z nečem ne pomeni enako kot strinjati se s tem.

V Novi Sloveniji smo vsaj delno opravili civilizacijsko dolžnost vsakega naroda. S sprejetjem našega zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev leta 2005 smo omogočili, da je vladna komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč poleg takratnih 600 evidentiranih prikritih grobišč evidentirala številna nova prikrita grobišča in poskrbela za pokop posmrtnih ostankov žrtev. Vse primerljive države so to storile že davno pred nami. Obžalujemo, da na Odboru za pravosodje poslanci niso zmogli niti razprave o naši skupni polpretekli zgodovini. Slovenija doslej o teh vprašanjih ni bila sposobna opraviti temeljite razprave. Ustavno sodišče Republike Slovenije

je edino, ki v letih 1992, 1995 in 1998 na deklarativni ravni jasno povedalo, da je Republika Slovenija ustavna demokracija, torej država, v kateri je ravnanje organov oblasti pravno omejeno z ustavnimi načeli ter s človekovimi pravicami in svoboščinami. Državni zbor tega ni bil sposoben narediti. Zaradi tega bi bilo danes še kako pomembno, da bi o tej deklaraciji glasovali. Pa ne bomo, ker Odbor za pravosodje ni sprejel predloga deklaracije. In tako med delom dvorane, ki bi glasoval za sprejetje resolucije, in delom dvorane, ki bi glasoval proti, ostaja razlika. Del dvorane obsoja vse tri totalitarne režime, del dvorane pa le dva. Pa vendar so vsi trije teptali dostojanstvo človeka. Tudi komunizem. In to so obsodile vse države vzhodnega bloka. Ob 10. obletnici sprejetja resolucije bi bil skrajni čas, da to stori naš državni zbor tako enotno, kot sta jo leta 2009 sprejeli evropska levica in desnica skupaj z vsemi slovenskimi evropskimi poslanci.

V Novi Sloveniji smo predlog omenjene resolucije vsakič podprli, nazadnje leta 2015 in jo podpiramo tudi danes.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Preden preidemo na splošno razpravo poslanek in poslancev ima Danijel Krivec postopkovni predlog.

Izvoli.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Zelo zanimivo je bilo poslušati ta revizionizem, ki ga večina od vas očita naši stranki. Moram poudariti, da z ničimer ne na odboru, ne v naši razpravi oziroma stališču ni bilo o ničemer drugem govoru, kot samo o resoluciji, ki je bila praktično soglasno sprejeta v Evropskem parlamentu tudi ob podpori vseh evropsancev iz naše države v takratnem obdobju. Gre samo za to, da smo opozorili na civilizacijske norme, ki so v tej resoluciji predstavljene, napisane, s katerimi se je ta državni zbor v preteklosti seznanil, nikoli do zdaj pa tega ni verificiral v smislu, da se z izhodišči teh norm tudi strinja. Zato tudi ponavljamo to resolucijo.

Moj proceduralni predlog pa bo šel v smeri zahteve po opravičilu dr. Brgleza, ki nas je v svoji razpravi na nek način povezal oziroma rekel je, da smo simpatizerji in odkriti podporniki nekdanjih nacističnih oziroma fašističnih in nacističnih skupin v tem trenutku. Nimam še magnetograma, ampak pravi: »Neverjetno se zdi, da SDS z njimi odkrito in s ponosom simpatizira, jih podpira in z njimi sodeluje.« Jaz bi želel, da se dr. Brglez opraviči naši stranki ali pa dokaže te zadeve, ker to pa je pod nivojem, da nas na plenarni seji odkrito povezuje s temi skupinami in trdi, da z njimi sodelujemo, paktiramo in tako naprej.



Mi, še enkrat, tako na odboru, kjer je Eva Irgl od točke do točke predstavila resolucijo, nismo odpirali nobenih tem, ki bi se dotikale revanšizma, nismo o nobeni temi iz polpretekle zgodovine postavljali nekih vrednostnih sodb, ampak smo samo o resoluciji govorili in spraševali, ali se s temi izhodišči strinjate. Dejstvo je, da se je tudi gospod Möderndorfer debelo zlagal, kajti na odboru je bila možnost razprave, vendar se ni nihče k razpravi prijavil.

Zato še enkrat proceduralno predlagam, da se dr. Brglez nam opraviči za, bi rekel, nedostojno izjavo o paktiranju in podpori s temi nacističnimi in fašističnimi skupinami. Moram pa za konec povedati, da nas žalosti, da ste se vsi spravljali na posamezne teme in izvajali nek revanšizem do naše stranke, nihče pa o resoluciji ni ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.
Gospod Brglez, izvolite.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SD): Postopkovno.

Glede na to, da je netočna izjava pri celotni zadevi, uporabljam postopkovno za pojasnitev tega odstavka. Ta odstavek v celoti izgleda tako: »Zakonitost minevanja časa je, da počasi izgubljam ključ do razumevanja preteklosti, kar omogoča SDS in z njim podobni skušajo odpirati vrata drugačnim interpretacijam zgodovinskih dogodkov ter njihovo zlorabo za poskuse sedanjih in prihodnjih delitev.« Tega ne osporavate. »Prava nevarnost te in verjetno še kakšne prihodne ponovitve današnje razprave je zamegljevanje sodobnih totalitarizmov, ki se razraščajo v sodobnih formalnih demokracijah. Skoraj neverjetno se zdi, da smo dobrih 70 let po tragičnih dogodkih 20. stoletja v moderni Evropi s formalno demokracijo tako na ravni Evropske unije kot na ravni držav članic hkrati utemeljeni na in zamejeni z vladavino prava ter varstva in človekovih pravic priča vznikanju političnih opcij, ki opravičujejo in celo poveličujejo dejanja nekdanjih nacističnih in fašističnih voditeljev. Enako neverjetno se zdi, da SDS z njimi odkrito ter s ponosom simpatizira, jih podpira in z njimi sodeluje.« Nanaša se na politične opcije, ki danes to počno. To se da preveriti. Nimam se kaj opravičevati.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa obema.

Zdaj predlagam, če že, da se postopkovni predlogi nanašajo na uporabo poslovnika, tako kot je določba zapisana. Ostalo pa je stvar potem razprave in morebitnih replik ali zahtev za dodatna pojasnila.

Postopkovno?
Krivec, izvoli.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala.

Saj bomo počakali tudi magnetogram pa potem zahtevali mogoče celo pisno opravičilo. Ampak vseeno, to povezovanje naše

razprave, ki je ni bilo – vi ste govorili o vsem drugem, ne o resoluciji, tako v vaši poslanski kot v drugih poslanskih. Sklicevali ste se na našo razpravo, kjer pa naša predlagateljica niti z besedo ni omenila nobenega posameznega primera, ampak striktno in izključno samo teme, ki so v resoluciji navedene. Z nobeno besedo se naša poslanska skupina ni opredeljevala do nobenega konkretnega primera iz polpretekle zgodovine. Iz vaših razprav pa je bila praktično razprava namenjena samo temu in niti z besedo sami resoluciji oziroma vašemu stališču do teh navedb resolucije in sklepov, ki so bili v Evropskem parlamentu praktično soglasno sprejeti. In to ste zdaj v svoji razpravi dejansko tudi potrdili. Se pravi, izkoristili ste razpravo o resoluciji za napadanje naše poslanske skupine, ki niti z besedo ne na odbor ne v tej dvorani ni problematizirala nobene polpretekle zgodovine. Opozarjali smo na to, kar v resoluciji piše, in za to se tudi ves čas zavzemamo. Za razliko od vseh drugih poslanskih skupin, ki ste poskušali nam dati v usta neke izjave o problemih iz polpretekle zgodovine, o katerih nihče od naših poslancev ni razpravljal. In temu je bila tudi namenjena ta pobuda, da brez neke široke razprave, brez da se mi opredeljujemo do posameznih primerov, ker vsi ugotavljate, da nismo zgodovinarji in da je to prepuščeno zgodovini, podpremo te civilizacijske norme, ki so v resoluciji jasno zapisane, brez da kakorkoli komentiramo posamezne postavke. Vendar ste se vi temu izognili, ne podpirate teh norm, ki so zapisane. Govorite o tem, da smo se v preteklosti seznanili – seznanili smo se tudi z odstopom ministra, ampak tam ...

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Gospod Krivec, to je postopkovni predlog, to ni razprava.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Moj postopkovni predlog bo, da se gospod Brglez vseeno opraviči, kajti vse te insinacije o naši povezanosti s temi strukturami, fašističnimi in nacističnimi, so vseeno mislim da preko mere.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala, gospod Krivec.

Še enkrat. Postopkovni predlog je predlog, ki je namenjen predsedujočemu. Ni namenjen nobeni diskusiji med poslanci. Zato imate razpravo in nič drugega. Stališča poslanskih skupin pač so stališča poslanskih skupin. Jaz predlagam, da se teh razmejitev, ki jih poslovnik določa, držite. Zdaj čisto kar takole prosto po Prešernu tudi ne bo šlo. Pa ne glede na to, kdo bo postavil ta postopkovni predlog ali tudi kakšno drugo zadevo.

Postopkovno, Anže Logar.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Hvala, predsedujoči.

Upam, da boste z enakimi vatli obravnavali tudi levo stran dvorane kot desno.



Prosim predsedujočega, da pozove gospoda Brgleza, da predstavi tu v Državnem zboru en dokaz – en dokaz! – da jaz, poslanec Državnega zbora, v Poslanski skupini SDS, drugače pa predsednik sveta Slovenske demokratske stranke – to je najmočnejši organ, najpomembnejši organ med dvema kongresoma, padem v to kategorizacijo, ki jo je on imel v govoru – mu bom še enkrat citiral: »Enako neverjetno se zdi, da SDS z njimi, torej temi fašizmi in tako naprej, komunisti in tako naprej, odkrito ter s ponosom simpatizira, jih podpira in z njimi sodeluje«. En dokaz, prosim, da pozovete gospoda Brgleza, da predloži en dokaz, da jaz kot predstavnik SDS, enega organa SDS oziroma član Poslanske skupine SDS, simpatiziram ter odkrito in s ponosom podpiram tiste, ki izražajo takšna stališča. V nasprotnem primeru, če ne preloži enega dokaza – prej je govoril, da so jasno dokumentirani, pa naj se mi opraviči, naj se mi opraviči, meni osebno, ker s tem, ko je to rekel, je rekel, da jaz kot predsednik sveta simpatiziram z takimi -izmi in tistimi, ki se pod njih radi podpisujejo. Hvala, predsedujoči.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa, gospod Logar.

Jaz imam do vseh tistih, ki uporabljate poslovnik enake vatlje, nisem nobene napake tukaj v tem delu naredil, kvečjemu da bi gospoda Krivca prej lahko opozoril.

V skladu s tem, kar je bilo povedano, prenašam zahtevo, gospod Brglez, da se opravičite za izjavo, ki ste jo povedali v imenu poslanske skupine. To je vse, kar lahko ta hip naredim. Vaša izbira, vaša odločitev. Če ne boste, potem gremo naprej po scenariju oziroma po spisku prijavljenih.

Za razpravo je prijavljena poslanka Janja Sluga in ima besedo. Za njo se pripravi dr. Milan Brglez.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

Razprave o preteklosti Sloveniji pobirajo energijo, je nekoč rekel nekdo. In to je bil predsednik stranke, ki danes predlaga to obravnavo. SDS zopet, ponovno, četrtič po vrsti podaja predlog, da se opredelimo do resolucije Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu, ki jo je sprejela leta 2009. Kot sem rekla, enkrat je bilo to storjeno leta 2009, pa 2013, pa 2015, seveda danes ponovno, verjetno čez nekaj časa že spet in tako naprej. Vsakič je ta pobuda bila zavrnjena. In še eno dejstvo je. 22. oktobra 2009 je Državni zbor sprejel deklaracijo o seznanitvi s to resolucijo. Se pravi, danes ponovno govorimo o nečem, kar je Državni zbor že opravil. Takrat je bila ta deklaracija o seznanitvi sprejeta. To je bilo storjeno premissljeno in v vmesnem času se po moji vednosti niso pojavila nobena nova dejstva, nikakršne spremenjene okoliščine in nič, kar bi terjalo ponovni premislek o sprejetju te deklaracije ali pa celo nek drugačen pogled ali

pa spremembo tega. Resolucije, ki jih sprejema Evropski parlament, niso dokumenti, ki bi od nacionalnih parlamentov zahtevali neke posebne pravne akte, neke posebne seznanitve s temi resolucijami. Ne. Tega te resolucije ne zahtevajo. In tudi nobena druga država Evropske unije tega ni storila. Nobena. Zgolj tri države Evropske unije so to deklaracijo obravnavale na pristojnih parlamentarnih delovnih telesih, zgolj obravnavale, in to so bile Bolgarija, Estonija in Nemčija. Med njimi ni bilo Madžarske, s katero tako odkrito simpatizirate. Ali pa Italije, s katero tako odkrito simpatizirate. Tega na Madžarskem in v Italiji niso storili. In tu je vaša dvoličnost, vaša in vašega predsednika. Še enkrat bom ponovila in ga citirala, kaj je izjavil takrat, ko je prvič predsedoval vladi te države: »Razprave o preteklosti Sloveniji pobirajo energijo.« Vaš predsednik je takrat obžaloval, da v Sloveniji v 21. stoletju še vedno potekajo razprave o kolaboraciji iz časa druge svetovne vojne. To je izjavil, če ga citiram: »To Sloveniji pobira energijo, ki jo potrebuje, da se učinkovito sooči z izzivi prihodnosti. Tisti, ki takšne razprave pogrevajo, delajo škodo slovenski prihodnosti.« In s tem se zagotovo lahko strinjam. Ampak vi danes seveda počnete točno to. Da ne bo kakšne pomote, vsi totalitarizmi so seveda obsojanja vredni, ravno tako njihove žrtve, ampak vsaka država ima svojo preteklost, vsaka država ima svoje težave. In mislim, da lahko rečemo, da se je Slovenija pri odpravljanju krivic kot posledic teh dogajanj izrazito potrudila. Govorim seveda o denacionalizaciji, o Zakonu o popravni krivic, o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in tako naprej; seveda pa se tovrstnih krivic nikoli, nikoli ne da v popolnosti odpraviti in popraviti. Ampak z odpiranjem te teme znova in znova, dejansko tem ljudem, ki so bili s tem prizadeti, ki čutijo neko bolečino, počnete ravno to – vsakič znova to njihovo bolečino odpirate, povzročate razdvajanje, želite, da bi se začeli prešteti na naše, vaše, bele, črne, ne vem kakšne še, in da bi po svoje, po vaših predlogih, razlagali zgodovino, kaj se je zgodilo, kdo je kriv, kdo ni kriv, kdo je bolj kriv, kdo je manj kriv. In tisto, kar mene skrbi, je, da vas v resnici bolj kot fašizem skrbi komunizem, da vas bolj kot tuja grožnja Sloveniji skrbijo neki domači komunisti in da se je ob incidentu v Bazovici vaš predsednik zelo odkrito postavil na italijansko stran, tako kot tudi vaš kolega Grims, ki je izrekel čestitke in spoštovanje gospodu Salviniju za njegov fake news in za njegova protislovenska stališča. To je tisto, kar nas mora skrbeti.

In ko se pogovarjamo o resolucijah Evropskega parlamenta, naj vas spomnim, Evropski parlament je sprejel tudi neko drugo resolucijo, to je resolucija, ki se ji reče Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. oktobra 2018 o porastu neofašističnega nasilja v Evropi. Tudi to resolucijo je Evropski parlament sprejel, ampak vaša poslanka je ni podprla; se



sprašujem, zakaj. Tudi to je seveda neka dvoličnost pri vas, da danes s tem aktom zahtevate od nas neko servilnost Evropi, ki nam jo pa po drugi strani ves čas tudi očitete. Dajte se že enkrat odločit! Ni mi jasno, ni mi jasno, kot sem rekla, 22. oktobra je Državni zbor sprejel Deklaracijo o seznanitvi, vi zahtevate ponovno razpravo. Danes smo skupaj prijavi pri tej točki 6 ur in 55 minut razprave. Ali je to normalno? Od tega skoraj 3 ure vaše, da ne bo kakšne pomote, skoraj 3 ure imate vsega skupaj. Res mi ni jasno, zakaj bi ponovno 6 ur in 55 minut brezplošno tu o tem razpravljali in se pogovarjali, medtem ko ta razprava seveda ne pelje popolnoma nikamor.

Pa še ena stvar. V prejšnjem sklicu smo na pobudo Nove Slovenije in SMC sprejeli Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev. Smo ga. In ta zakon v 1. členu navaja točno to, kar danes zahtevate, to resolucijo. In tega zakona vi niste podprli. Niste ga! Ta resolucija je navedena v 1. členu tega zakona. Niste ga podprli. Kakšni so torej vaši nameni? Kakšni? Zmanjkalo je vsega, to je to. Približujejo se zopet neke volitve, nimate več idej. Vem, da ne boste s tem prenehali, vem, da ne boste, to bomo imeli vedno znova in znova na svojih klopeh, ampak jaz danes res zadnjič o tem razpravljam in ne nameravam več. Hvala.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Milan Brglez, pripravi pa naj se Jani Möderndorfer.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsedujoči.

Jaz bi v tej razpravi skušal nekatere stvari, kako se je pravzaprav potrebno do te resolucije obnašati in jo razumeti, izpostaviti. Ampak začel bi pa z nečem, kar je bolj pomembno. Današnja tema razprave je Deklaracija o sprejemu resolucije, o podpori resolucije. Torej resolucija kot takšna ni tema, ker ta je že ad acta, ta resolucija je bila na ravni Evropskega parlamenta sprejeta in na tem nivoju ta zadeva velja, ker smo vsi člani Evropske unije nas politično zavezuje. Torej smo jo dolžni poskušati spoštovati po najboljših močeh, kar je možno. In tisto, kar sem prej že tudi v stališču izpostavljal ali pa tisti del, ki je mogoče še toliko pomembnejši, je, da neko dolžno spoštovanje se izkazuje s posameznimi akti. Zdaj, prva priložnost za takšen akt je bila takratna razprava in takrat je deklaracija, ki je veljavna v našem pravnem redu, seveda spet politično, ker nima kakšnega drugega učinka, nastala. In to bi se skušalo brez odprave prejšnje deklaracije pravzaprav nadomestiti z novo deklaracijo, ker ne moreta obe soobstajati, oziroma nima smisla, da bi to na takšen način soobstajalo.

Tisto, kar sem tudi povedal, je, da so Socialni demokrati naredili domačo nalogo že leta 1995 na svojem kongresu v Slovenj Gradcu. Zdaj bom pa natančno navedel točno kaj so

povedali: »Obsojamo povojne poboje okupatorjevih sodelavcev in pravno nevzdržno obračunavanje z nasprotniki tedanje oblasti. Obsojamo zlorabe, ki so jih zakrivila takratne oblasti nad posamezniki, kršenje človekovih pravic, politično diskriminacijo in preganjanje, nesprejemljivo uporabo metod in sredstev za doseganje ciljev, zlorabo prava in države za politične, razredne, verske in druge cilje ter neizmerno maščevalnost. Še posebej pa obsojamo zunajsodne likvidacije vrmljenih domobranskih ujetnikov in sodne obsodbe na povojnih političnih procesih«. To je točno na tistem obdobju, ki je pravzaprav najbolj sporno. Glede tega je stališče Socialnih demokratov jasno in na podlagi tega so bili številni poskusi tudi implementacije delno v Zakonu o grobiščih, to sem prej povedal, kdaj je nastal, sprememba tega zakona leta 2009 s spomenikom vsem žrtvam, ki smo ga pravzaprav dokončali šele v prejšnjem mandatu. Ampak ob vseh teh zadevah se je vedno zgodilo isto – niso k takšnim dogodkom prišli vsi. Tega, da bi skupaj nekaj naredili, pravzaprav ni bilo. In osnovna stvar tovrstnih implementacij in tovrstnih simbolnih ali kakršnih že končan je zgodba, je ravno v tem, da to narediš skupaj. Ne na način, kot drugi hoče, ampak na način, ki ga skupaj zmoremo sooblikovati. Tako kot je bila ta resolucija absolutni kompromis vseh, ker je vsak imel svojo na začetku in je iz tega nastalo neko besedilo, ki mu ni možno nasprotovati glede tistega, kar je v njem zapisano. Problem je, da pa nekatere zadeve v njem niso zapisane. In ena od takih zadev, ki ni zapisana – to pa je vsebinska razprava –, je premajhen poudarek na fašizmu in še zlasti določljivost tega in dejstva, da nekatere evropske države pač skozi nekatere procese de- ali nacifikacije ali fašizacije ali pa dekomunizacije niso šle. To so dejstva. Ne govorim o drugih stvareh. Zaradi tega je meni zelo pomembno, razumeti zadevo in za razumevanje zadev in za preseganje travm, ki so jih ti hudi zločini in to stanje nepriznavanja tega iz takšnih ali drugačnih razlogov povzročili, je že s te travme mogoče iti na različne načine. Po eni strani z omogočanjem zgodovinske znanosti, da res naredi maksimalni napor pri razumevanju in osvetljevanju takratnih dejstev, čeprav jih ne more v celoti, ne, v celotni se ne da te zadeve rekonstruirati, da se jo reinterpretirati, ampak ne popolnoma v nasprotju z dejstvi, ker te so le neka objektivna meja. To je eno. Drugo je pa druga reč, ki je tudi važna, pa je mogoče razno iz zgodovine holokavsta in iz vsega tistega, kar je iz tega nastalo, se je razvila tako imenovana literatura holokavsta, ki omogoča sodobnim generacijam preseganje tovrstnih tram. Tu gre včasih za literarno podoživljanje sedanjega časa, tudi pri nas najverjetneje za tiste travme, ki so bile med drugo in po drugi svetovni vojni, obstaja literatura tako z ene kot z druge strani in jo je vredno pogledati, sploh tisti, ki se tudi kritično zavzamejo proti svojim, proti tistim, ki naj bi bili



njihovi, ampak skušajo na človeški način to zadevo postaviti. Vse to lahko pomaga k razumevanju tovrstnih zadev, ampak je pa vseeno važno, vsaj za razumevanje teh zadev, le ločiti stvari. In jaz sem že povedal, kaj si mislim o teh stvareh, zakaj je že sama ideja fašizma in nacionalsocializma zlo po sebi. Ideja komunizma, dajmo reči, da je nevtralna s tega stališča, glede na to, kako se je zgodovinsko in drugače pojavljala, vse njegove prakse so bile pa zloraba, ali stalinizem in ta pakt med stalinizmom na eni strani in nacionalsocializmom je tisti, ki naj bi ga označevali kot dan, na katerega se naj spomnimo vseh totalitarizmov. Mogoče so bile te zadeve takrat bolj jasno postavljene iz takšnih in pa drugačnih zadev. Ampak besede so pomembne, pojmi so pomembni, ker v nasprotnem primeru naenkrat zvedemo vse v enotno zadevo, ne da bi znali te distinkcije ločevati in s tem tudi preprečevati pojav tovrstnih zadev. Ali pa mogoče, da to ponazorim z enim primerom enega avtorja, ki se ga spominjam in je doživel neko specifično usodo Castoriadis. Ta je rekel za Zvezo sovjetskih socialističnih republik: »Štiri besede, štiri laži, nič od tega ne drži.« Ni bila sovjetska, ni bila zveza, niso bile socialistične pa tudi republike ni. Ampak to je tisto, ko se pač skuša z uradnimi poimenovanji včasih pravzaprav zadeve zakrivati. In poimenovanja preprosto potrebuješ, če se hočeš z zadevami na ustrezen način soočiti.

In še ena distinkcija, ki je pa le pomembna v kontekstu druge svetovne vojne, je pa tista, ki jo je opredelili, ali pa sem od njega prvič slišal tako jasno, profesor Prunk, ki je bil tudi moj profesor, eden od tistih avtorjev poročila iz leta 1995, ki je prvi takšen poskus zgodovinskega ovrednotenja dogajanja od leta 1929 do 1955, ja, ker je treba širše obdobje vzeti, ne zgolj manjše, ker potem se takoj že napačne interpretacije s tem, kje začneš pravzaprav za zgodovino, ker zgodovina, kjerkoli začneš, je to lahko iz takšnega in drugačnega razloga v bistvu že pristransko. Za jugoslovanski primer je pač šestojanuarska diktatura tista, ki potem opredeljuje ravnanje voditeljev političnih sil ne posameznih usod. To dvojje, ločevanje, kako so se politični voditelji opredeljevali, na drugi strani, kakšne so bile posamezne usode, ki so bile kruto, nemogoče, odvisne od konteksta, krivične, vse to, absolutno, te zadeve je treba le razumeti in takšno razumevanje tudi postopoma zgraditi. Tisto, kar je Prunk rekel je, da je bistvene razlike, da je med drugo svetovno vojno bil komunizem zmagovalec. V tem je razlika. Poražen je bil fašizem in nacizem. To je dejstvo. Od tam naprej je pa seveda druga zgodba. In glede te zgodbe je vsaj stališče Socialnih demokratov zelo zelo jasno.

Tisto, kar je nadaljnji problem našega primera, ob upoštevanju razlike med splošnim in posebnim, je, da imate zgodbo narodnoosvobodilnega boja, ki se je ne da popolnoma ločiti od revolucije. Ne da se je

popolnoma. Pojemovno se jo da. In to slavimo. Narodnoosvobodilni boj slavimo ravno zaradi tega, ker je boj, upor proti okupatorju. To se da. Ne da se ga pa glede na zgodovinsko dogajanje povsem razločiti od tega drugega. Ja, lahko slavimo tudi Osvobodilno fronto kot neko obliko ljudske fronte, ki je tudi delala neko razliko v primerjavi z drugimi državami iz tovrstnih taborov ali pa ki bi jih lahko tja pripisovali. Na drugi strani, kar imamo problem, da se kolaboracija ali sodelovanje z okupatorjem ne da razločiti od kontrarevolucije. Glede na tisto prvo. Tisto, kar je važno, je, da obsojamo kolaboracijo. Ker ne gre preprosto drugače. Tu si moram pomagati tudi z besedami Spomenke Hribar, ki pove dve zadevi: prvo in osnovno – brez vojne ne bi bilo povojnih pobojev. In druga, ki je bolj bistvena in katerega se tudi sam držim in v prejšnjem mandatu je glede tega bil sprejet tudi zakon – sodelovanje z okupatorji je pač izdajstvo; vedno bilo in bo. Vendar, tu pa je bistvena zadeva: Antigona ni zanikala izdajstva Polinejka, te njegove krivde. Zahtevala je samo pietetni pokop njegovih posmrtnih ostankov. Torej, vprašanje označevanja grobov, dostojnega pokopa na eni strani in krivde sta dve vprašanji, ki se ju ne da kar tako povezovati. Glede tega drugega je civilizacijska dolžnost, da se stori tisto, kar je treba, in mislim, da se te stvari počno, da je bilo teh poskusov skupnega nastopanja dovolj. Žal nikdar z vključevanjem vseh akterjev. Ampak – na vso srečo – vedno z vključevanjem tako tistih z leve kot z desne ali pa sredinsko leve in desne – kakorkoli že hočete to zadevo. Seveda na drugi strani tisto, kar je pa levo stran včasih bolelo, je ravno to, da ni priznala, da je pač vojna z revolucijo ali pa izvajanje revolucije znotraj narodnoosvobodilnega boja posurovelo sam spopad. To je pa dejstvo. Ampak to ne zmanjšuje v ničemer same osnovne ideje upora in tukaj je tisto, kar je glede tega treba slaviti.

Tisto, kar bi še želel povedati, je, da je specifičen nastanek te resolucije pa njene konsekvence. Te pa mene včasih malo strašijo. Prav. Namenjena je bila temu, da se še dodatno ali pa nekako izpostavi komunizem. Prav do določene mere, absolutno, sploh v kontekstu, kot sem rekel, vzhodne Evrope, stalinizma. Tudi pri nas je bil stalinizem kot odgovor na informbiro najprej prisoten – prav do tistega leta 1955 bi se to obdobje dalo nekako postaviti kot tisto, ki je res absolutno obžalovanja vredno. In tudi tisto, kar se je kasneje v bistvu kot politični ali kakršnikoli družbeni procesi, bi s sodobnih standardov človekovih pravic vsekakor ne preseglo tega. Ampak tisto, kar je mogoče bolj važno, je, da je to privedlo – torej, takšna obravnava in izenačevanje vsega – privedlo do tega, da se je začelo relativizirati tudi holokavst. Politično vidimo konsekvence ravno v vzhodni Evropi. Ravno tam, kjer so se ti zločini geografsko zgodili, saj ne po njihovi krivdi, ampak tam so se zgodili. Že zgolj zanikanje tega je pravzaprav problem za sebe. Še dodaten



problem, ko se v imenu holokavsta prepoveduje tudi mednarodnopravna ali pa politična obsodba ravnanja Izraela do ostalih, še zlasti do Palestinecev ali karkoli podobnega, kot da je tudi to antisemitizem. Vse te zadeve se hitro začnejo mešati in se začnejo zlorabljati. Kar nas opozarja na eno stvar: da je čisto vsako dobro idejo mogoče tudi zlorabiti. In to je tisto osnovno kruto spoznanje, ki ga družboslovje tako ali drugače lahko nam do določene mere da.

Če še navedem tisti primer, za katerega so me prej spraševali – saj ste ga vsi navajali, Bazovica in vse, kar je bilo v zvezi s tem –, ne potrebuje v bistvu, tako vidni člani, da preprosto ne more biti zadeva drugačna, ti vidni člani predstavljajo določeno opcijo in izvajanje znotraj tega. Lahko se seveda do takega ravnanja tudi pri sebi vedno ogradiš, to imaš politično možnost, ampak česa takšnega pravzaprav nismo videli. In na tisto se je pravzaprav v osnovi referirala, bi se še na katere druge zadeve, ampak za tisto obstaja absolutni dokaz, ki ga slovenska javnost tudi razume. Kot sem rekel, če bomo hoteli dejansko spoštovati to resolucijo, ne potrebujemo nove deklaracije, potrebujemo pa skupna ravnanja, ki jih bomo na simbolni in drugačen način znali skupaj dogovoriti. To pa pomeni, da se bomo pogovorili, kako te zadeve narediti, in da bomo ob posameznih, recimo, skupnih pietetnih zadevah znali stopiti skupaj. Zapiranje zadev je mogoče samo na ta način in na noben drug način. Začne se pa, kot sem povedal, pri sebi. Najprej opraviš zadevo pri sebi, potem si sposoben iti tudi v dialog z drugimi in potem je mogoče to narediti. Upam, da bomo to zaradi sebe pa zaradi prihodnih rodov enkrat sposobni narediti. Ampak to mora biti skupno in tisto, kar bo dogovorjeno, česar si nobeden ne bo mogel sebi lastiti, ampak bo to neka skupna zadeva, ki nam bo omogočala, upam, v prihodnosti preprečiti pojav česarkoli podobnega kjerkoli, še zlasti pa pri nas. Hvala.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Jani Möderndorfer, pripravi naj se mag. Meira Hot.

Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa, podpredsednik.

Seveda bom zdaj bistveno lažje nastopil in tudi pojasnil določene stvari, ki so bila napovedana v stališču Poslanske skupine SMC. Najprej pa bom začel drugače. Vložil kot predlagatelj dokument in pričakuješ, da se bomo pogovarjali samo o zapisanih črkah tega dokumenta, ob tem da vsi vemo, da ta dokument ima bistveno večje in širše razsežnosti, še posebej, če gledamo skozi prizmo zgodovine in določena ravnanja posameznikov znotraj države. V tem trenutku potem seveda užaljeno predlagatelj in njihov vodja odreagirata na način, ko rečeta, mi želimo razpravljati samo o tej resoluciji, samo o tem, kar

piše tukaj notri, v resnici pa seveda noče povedati, da so te razprave že tekle najmanj štirikrat oziroma zdaj teče četrtič in da pravzaprav so čisto vsakič poskušali z malce drugačnimi prijemi priti do svojega izpleta, izkupička, to pa je, da bi naredili neumnost kot edina država v Evropi, ki jo nobena druga država ni naredila, kar je pa seveda v posmeh. Torej, kaj smo v Sloveniji drugačni od vseh ostalih evropskih članic, da razumejo ta dokument sam po sebi, mi ga pa moramo nekako ponotranjiti, tako da ga dobesedno, kot so naredili leta 2009, prepisujejo in naredijo v deklaracijo in rečejo, to je to. Skratka, to samo v uvod zato, da bo razumljivo, zakaj bom pač določene stvari pač moral malce drugače omeniti.

Moj predhodnik je govoril o pojavu samega problema z vidika holokavsta in problematizacije, kako samo temo obravnavamo in kako si jo iz percepcije vsakega posameznika, v tem primeru bom govoril političnih opcij, zaznavamo in dojemamo problem in bi ga radi tudi orisali. Seveda bom nadaljeval tam, kjer je bistveno hujše. Okej, v redu. Govorimo o preteklosti, govorimo o zgodovini – ampak kaj se dogaja danes, kaj se dogaja jutri? To mene bistveno bolj skrbi, pa ne bom govoril zdaj o tem, da me skrbi, kje bo moj otrok v službi pa tako naprej, ampak me skrbi, ker se iz določenih stvari iz preteklosti, ki smo jih imeli, nismo popolnoma nič naučili in so se začele ponavljati. Fašizem, oprostite, dragi moji, je na pohodu v Evropi in to na debelo! Samo v novi preobleki, in to v preobleki, katero nekateri celo častijo, se z njimi istovetijo, hodijo na njihove prireditve in jih razlagajo, kot, da je to nekaj novega, new way; skratka nekaj super. Govorimo o generaciji identitete. Začelo se je v Franciji, nadaljuje se v Nemčiji in seveda je prišlo tudi do nas v Slovenijo. In glej ga zlomka! Predlagatelji, kateri lastniki so revije Demokracija in ta je solastnica založbe Nova obzorja, ki izdajo knjigo Generacije identitete. To knjigo Generacije identitete predstavljajo člani, poslanci, ki sedijo v tem parlamentu. Kako naj verjamem v iskrenost tovrstne resolucije oziroma deklaracije, ki jo predlagajo, da naj o njej razpravljamo in da se odpovemo zlorabi tovrstnih dokumentov za politične namene in da to prepustimo zgodovinarjem? Kako naj v to verjamem?

Meni je žal, ker kolega Grimsa ni danes, ni danes prisotnega gospoda Mahničiča, niti predsednika Janeza Janše, ki se konstantno distancira, če se le da, od vseh teh tem, ki jih v resnici sproducira. Meni je žal, da jih danes ni, ker bi rad z njimi polemiziral, ker se tako radi postavljajo, da bi radi imeli diskusijo, potem pa dajo rep med noge in jo ucvrjejo in jih ni. Nepomemben je razlog. Vedeli so, kdaj so sklicali, in vedeli, kdaj bo to danes na dnevnem redu. Zato se mi zdi skrajno sprevrženo danes razpravljati o tem, kako je treba urediti stvari in si razčistiti, da smo nasprotniki vseh totalitarizmov, po drugi strani pa v resnici jim dajemo v novim



preoblekam celo svojevrstno podporo. Kako naj verjamem človeku, ki se je zavzemal za to, da je treba priznati poveljne poboje in seveda tudi uresničiti nek določen pietetni odnos? Od zakona, ki ga je predlagala Nova Slovenija in smo ga tu v celoti podprli, od, bom rekel, ostalih predlogov ... Kako naj verjamem človeku, ki pa pravzaprav, ko se postavi spomenik v osredju najbolj elitne lokacije v Ljubljani, reče, da to ni to? Govorim o spomeniku na Kongresnem trgu vsem žrtvam vojn in posledicah teh vojn. Kako naj verjamem? Kako naj verjamem ljudem, ki v resnici v tej državi so omogočili izbrisane? Še več! Tisti, ki jih niso omogočili, so pa se branili, da je na koncu moralo celo Evropsko sodišče za človekove pravice razsoditi, ker Slovenija tega ni hotela narediti. In to je, oprostite, brez zamere, totalitarno dejanje. To samo avtokrati lahko naredijo! Tako to je! Ali si bomo to priznali? Ampak seveda mi smo vedno na začetku; na začetku zaradi ene preproste stvari. Ker bi se nekateri radi kot fijakarski konji pogovarjali samo o tistem papirčku, brez posledic in brez rezultatov, kaj ta dokument prinaša. S tehničnega vidika, tako Zakonodajno-pravne službe oziroma Zakonodajno-pravna služba v tem primeru ni govorila, je dala pa drugo mnenje že predhodno pred tem, je pa danes tudi nekaj poslancev spregovorilo v svojih stališčih, je takšno sprejetje takšnega akta pravzaprav popolnoma v nasprotju z našim normativnim redom – na način, kot ga predlagajo. Ali oni to slučajno ne vedo? Pa, dajte no?! Oni to zelo dobro vedo! Oni to zelo dobro, natančno vedo, da takšen dokument ne more biti sprejet na takšen način. Ker če bi, bi to oni takrat, ko so bili na oblasti, ne bom rekel 2004–2008, ker tega dokumenta še ni bilo, ampak bili so na oblasti 2013, 2012. In takrat niso predlagali, pa so imeli večino v Državnem zboru, na ta način tega dokumenta. Glej ga zlomka, zakaj ne. Pa lahko, pa še sprejet bi bil! ... /oglašanje iz klopi/ Kolega ima težave s telefonom med samo sejo ... Zato se meni zdi osebno seveda takšen način v bistvu na nek način sprevržen in nefer do nas vseh, ki sedimo tukaj notri.

Mimogrede vodja Poslanske skupine SDS je rekel, da sem se zlagal na začetku, ko sem rekel, da smo želeli razpravljati, pa nas je predsedujoči prehitel. Škoda, ker ni predsedujočega tudi z nami v dvorani, ker bi vam povedal, kako je bilo to videti. Res je, da smo cincali nekaj sekund več kot običajno, gledali smo se, kdo bo začel prvi in kdo ne. Ampak verjemite mi, razpravo sem imel zelo debelo in jasno pripravljeno in bi razpravljal zelo podobno kot danes tukaj; z eno razliko, da ne bi bil omejen s časom. Ampak v končni fazi je to nepomembno, pomembno je bolj to, da se zavedate, da so ta vaša dejanja na nek način, prvič, neiskrena, po četrtemu poskusu nedomiselnost in neinovativna in tretje, v bistvu na nek način blamirate kompletno institucijo, ki jo imate v resnici izredno radi in jo nonstop zlorablajte za tovrsten način diskusije. Ne

nazadnje, bog ne daj, da bi se našel kakšen norec pa celo omogočil, da bi se tak dokument res sprejel v takšni obliki, na takšen način, kot ga predlagate, ker potem bi vam bilo šele nerodno, ker ne bi znali razložiti za vse naslednje primere, zakaj temu ni tako. V končni fazi pa predlagam predlagateljem, res, pozivam jih, dajte takšno razpravo predložiti tudi na podlagi resolucije, katero sem omenil, ki je bila lansko leto sprejeta. Seveda je ne boste, ker bi se zelo hitro našli notri!

Vem, da je v SDS kar nekaj dobrih ljudi, je, ampak vi imate neko trdo jedro, od katerega se vi ne morete posloviti in to trdo jedro vztraja na tem, da malikujete, mimogrede, avtokrata, kot je Orbán. Ja?! In to zelo jasen avtokrat in to brez sramu. Zanimivo je, da človeka, ki pravzaprav uporablja inštrumente, ki so ga uporabljali včasih v komunizmu, vi častite. Odpovejte se temu čaščenju, pa vam bom začel počasi iskreno verjeti, da ste v bistvu res demokratični in da iskreno mislite s tovrstnimi predlogi, ki jih dajete v parlament. Odrecite se ... V končni fazi boste videli, da v vzhodni Evropi, v t. i. višegrajski skupini imamo države, v katero nas silite, zakaj se ne priključimo tej zgodbi in tej skupini, zakaj naj bi v bistvu spoštovali tovrstne države in njihove ukrepe. Oprostite, za mene so takšni ukrepi, ki jih dajejo te posamezne države skrajno sprevrženi in zelo podobni dikcijam, katere vi v svojem dokumentu kot predlagatelji predlagate, da se naj odpovemo. Zelo podobno.

Tako, spoštovani kolegi, ponovil bom eno stvar. Meni je vsaka minuta potrošena, ki jo dam v takšno razpravo, ampak se ji ne bom nikoli odpovedal že zaradi tega, ker ko enkrat molčiš, obmolčiš za vedno. In kadar boste na takšen način to razpravljali in poveljevali nekaj, česar pravzaprav ni, se bom vedno oglasil in se bom vedno postavil na bran razumnega, normalnega in tistega, kar večina v slovenskem prostoru sprejema. Kajti to ni tista večina, kar vi predlagate. In če smo predstavniki ljudstva, potem moramo zagovarjati predvsem tisto, kar je normalno, zdravo, predvsem ustavno, ima neka pravna načela in ne nazadnje, da spoštujemo nek red. Hudič pa je v podrobnostih, vsake oči imajo svojega malarja in pa svojo percepcijo dojemanja. No, to ni moja percepcija dojemanja!

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Meira Hot, pripravi pa naj se Igor Peček.
Izvoli.

MAG. MEIRA HOT (PS SD): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik.

Naj na začetku povem, da kljub drugačnim trditvam in izhodiščem današnje razprave vseeno ni namenjeno vsebini resolucije, ker je ta navsezadnje že veljavna v vseh državah članicah Evropske unije s sprejetjem v parlamentu, temveč je namenjena nekim ideološkim izhodiščem, ki morda ležijo v ozadju in niso bila danes tako vidna in so bila



bolj vidna pri razpravi koalicijskih strank, ampak vseeno.

Najprej bi se dotaknila dejstva, da čez celotno razpravo mi hodi ena misel po glavi, in sicer vojne grozote 90-ih let, ki jih je moja generacija zelo živo doživljala. Namreč, nedaleč od nas, ko smo mi brezskrbno uživali v najstniških letih, so se v Bosni dogajale hude, hude zadeve. Divjala je državljanska vojna in ravno danes je spomin na genocid v Srebrenici toliko bolj živ, ker čakamo na dokončno razsodbo Karadžića.

Vojne torej, še posebej državljanske, za seboj pustijo res globoko bolečino, trpljenje in nezaupanje med nacijami; nezaupanje, za katero je potrebno desetletja, da se ponovno zgradi, ali pa se nikoli več ne bo. Težko je oprostiti, še težje je včasih pozabiti oziroma praktično nemogoče je pozabiti. Moram priznati, da zame, ki prihajam iz Istre, je pozabiti na fašistično in na nacistično ideologijo nemogoče. Spomini na to ideologijo, spomini na žrtve, so v Istri izjemno živi. Prav ta petek se bomo v Strunjanu poklonili prvim žrtvam fašizma, in sicer otrok, katerih otroška igra je bila zverinsko prekinjena in življenje kruto končano, ko so jih 19. marca leta 1929 ustrelili in pokosili pijani fašisti, ki so se vozili mimo z vlakom. In zakaj? Samo zato, ker so govorili slovensko. To so bile prve nedolžne žrtve ideologije sovraštva in mi nanje nikakor ne bomo pozabili! Nanje bomo vselej opominjali!

Ampak vseeno, nove generacije si resnično ne želijo več živeti v preteklosti, želijo si živeti v sedanjosti in se veseliti prihodnosti in zato bi morali prenehati z obujanjem starih ran in bolečine davne pretekle zgodovine, preseči razlike in stopiti korak naprej. Mene s tega vidika današnja razprava žalosti. Zakaj moramo vedno znova odpirati rane iz preteklosti, ki se nikakor ne zacelijo? Ali bi bilo za naše skupno dobro vseeno bolje, da jih pustimo za seboj in da postane preteklost dejansko to – preteklost je zgodovina.

Preteklost nas ne bi smela obremenjevati. Preteklost bi nas morala opominjati in naučiti, da ne ponavljamo starih napak! Predvsem moramo skrbeti za to, da se takšne grozote ne bodo več ponovile in da v družbo ne vnašamo več sovraštva in razdora. Iz današnje razprave čutim, da delamo ponovno to, čeprav je danes dejansko idealna priložnost, da povemo, da je na nas vseh, še posebej pa na nas, poslankah in poslancih, ki smo predstavniki vseh državljanek in državljanov, da z ničelno toleranco do vsakršnih oblik nasilja preprečimo, da bi se grozote totalitarizma in avtoritarizma ponovile.

Zgodovinskih dejstev, kot je rekel že dr. Brglez, ne moremo spremeniti, ampak lahko se z njimi samo sprijaznimo. Na drugi strani si je vseeno treba priznati, da se naša izkušnja s komunizmom in socializmom razlikuje od izkušnje drugih vzhodnoevropskih držav. Slednje potrjuje tudi znanstveno poročilo

Instituta za novejšo zgodovino iz leta 1955 o ključnih značilnosti slovenske politike v letih 1929 do 1955. Poročilo, ki na strani 111 navaja, da v osnovnih značilnosti ni bilo razlik med temi režimi, pa vseeno navaja in to citiram: »V praksi je že od 50. let dalje, še izraziteje po kasnejših letih, prihajalo do opaznih razlik. Kazale so se v drugačnem tipu lastnine, družbene in ne državne, v višjem družbenem osebnem standard, večji usmerjenosti k potrošništvu, v določenih oblikah idejnega pluralizma v kulturi, pa tudi na drugih področjih: v večjem upoštevanju ekonomskih zakonitosti, v decentralizaciji, nato krepitvi samostojnih nacionalnih suverenosti republik, v večji pluralnosti informacijskega sistema in postopnem odpiranju v svet, ki se je začelo v 50. letih, v 60. pa je v primerjavi z vzhodnoevropskimi državami realnega socializma postala ena od glavnih vrednosti jugoslovanskih, še zlasti pa slovenske družbe.«

Znanstveniki so torej že pred več kot 20 leti z dejstvi, z dokazi, z znanstvenimi spoznanji objektivno raziskali vse ključne značilnosti polpretekle zgodovine, se opredelili do vseh odprtih vprašanj, kakor tudi jasno zapisali, kdo je bil na strani okupatorja, kdo se je odločno boril zoper okupacijo ter kdo je Slovincem izbral svobodo, pravico do slovenskega jezika in slovenske kulture. In ni naša naloga ocenjevati polpretekle zgodovine, torej to ni naloga Državnega zbora, ampak še več; tudi resolucija, o kateri danes razpravljamo sama navaja, citiram: »Nobena politična stranka ali organ nimata izključne pravice do razlage zgodovine, zgodovinskih dejstev pa se ne bi smelo izseljevati z večinskimi odločitvami v parlamentu.«

Čas je, da se preneha z ideološkimi boji in začne z reševanjem dejanskih težav, s katerimi se naše državljanke in državljanji borijo.

Čeprav je bilo danes to že večkrat povedano, bom sama še enkrat ponovila: Državni zbor se je z resolucijo že seznanil. Mnenje Zakonodajno-pravne službe je jasno, deklaracija nima pravno zavezujoče narave in ta dokument lahko razumemo zgolj kot priporočilo, kako naj se države soočijo s preteklostjo, ki jih tangira dogajanje v tistem obdobju. Evropska unija je avtonomen in od držav članic neodvisen pravni sistem. Ob dovolj jasnem in določnem sklicevanju na resolucijo, je zato povzemanje njenega besedila v predlogu deklaracije nepotrebno in neustrezno.

Spoštovani, zavoljo moje oziroma še boljše zavoljo mlajših generacij prenehajmo z ideološkimi boji in kot politiki bodimo zgled pri etiki javne besede, predvsem pa se začnimo ukvarjati in reševati socialne stiske in dejanske težave državljanek in državljanov.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka, za vaše stališče.

Gospa Iva Dimić, želimo, da spregovorite. Pripravi pa se mag. Marko Koprivc.



Izvolite.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala lepa.

Ta razprava tukaj v dvorani – en čez drugega – saj, tudi kot predlagatelj imate še nekaj časa, tako da se lahko oglašate. Pa vendarle, ker sem poslušala tukaj v tej dvorani na vseh straneh razpravljanje, tudi učne ure zgodovine nazaj – tako kot leta 1985. Pa se mi zdi, da vendarle v enem kratkem stavku lahko povem. Nacizem, fašizem in komunizem so poptevali človekovo dostojanstvo. Hvala.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka.

Za mag. Markom Koprivcem – samo dovolite, da pogledam, je kar dosti odjav – gospod Robert Polnar.

Izvolite, gospod poslanec.

MAG. MARKO KOPRIVC (PS SD): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Povedanega je bilo danes že veliko. Deklaracijo, ki jo danes ponovno obravnavamo, je ta državni zbor obravnaval že štirikrat; danes jo obravnavamo četrtič. Ob tem, da je leta 2009 bil Državni zbor formalno z vsebino deklaracije seznanjen in to bi moralo biti dovolj. Ne vem, kaj si mislijo mladi, ki so ravnokar zapustili ta balkon in spremljali današnjo sejo. Čemu je to namen? Iz leta v leto – ali pa celo iz meseca v mesec, objuamo in ponavljamo stalno ene in iste ideološke teme. Ali je sprava nujna? Seveda je sprava nujna. Sprava je nujna! In slovenski narod se je za moje pojme že spravil. Na simbolni ravni leta 1990, ko sta takratni predsednik predsedstva Milan Kučan in takratni nadškof Alojzij Šuštar na nek način s pravnim dogodkom to spravo obeležila. Zelo velik in zelo pomemben dogodek za našo državo.

Tudi Socialni demokrati, mi, ki smo ponosni nasledniki Zveze komunistov, smo leta 1996, kot je že tovariš Brglez povedal, sprejeli deklaracijo, kjer jasno in nedvoumno obsojamo poveljne poboje, ki so bili zločini. To lahko ponovimo še enkrat ali pa večkrat, če je potrebno: poveljni, izvensodni poveljni poboji so bili zločini. Enako, kot je bil zločin kolaboracijo z največjim zlom človeštva – fašizmom in nacizmom. In to je, spoštovane kolegice in kolegi, glavni namen današnje razprave! To, da revidirate zgodovino! Da se reče, da so bili belogardisti, domobranci na pravi strani zgodovine; da se zanika njihovo sodelovanje z okupatorjem. Na to absolutno ne bomo pristali. Pa tudi če še desetkrat vložite zahtevo za enako razpravo v državni zbor. Na to ne pristajamo, to so dejstva, ki jih priznava celotna svobodna Evropa. Ve se, da je bil partizanski boj na pravi strani zgodovine, da se je boril zoper fašizem in nacizem, in ve se, da je v Sloveniji obstajala tudi kolaboracija, ki jo na vsak način skušate opravičevati. Evo, tukaj imamo članek iz Slovenca. To je, če morda ne veste, predvojni

klerikalni – in tudi po vzpostavitvi, novi vzpostavitvi kapitalizma, je nekaj časa ta dnevnik v Ljubljani oziroma v Sloveniji izhajal. Tukaj se vidi zelo jasno, kakšno stališče je imelo poveljstvo slovenskih domobrancev do nacizma, do velikega firerja in tako naprej. To so dejstva. To so dejstva in jih ne boste še s številnimi razpravami nikoli in nikakor spremenili.

Dejstvo je tudi, da je zelo težko enačiti našo Zvezo komunistov z določenimi drugimi komunističnimi strankami v vzhodnem bloku. Zveza komunistov se je sama demokratizirala, dosegla je marsikaj, od česar še danes žanjemo sadove, številne socialne pravice so bile uveljavljene v času od leta 1945 do leta 1990, hkrati je bila, na primer, kot primer ženska volilna pravica v Jugoslaviji formalno vzpostavljena leta 1945, dejansko znotraj organov OF že prej. V Švici na primer, ki je za vse tako lep zgled, pa šele v 70. letih, in še bi lahko našteval. Hkrati pa ponavljam še enkrat: tisto, kar je za obsoditi, je treba obsoditi in Socialni demokrati smo to tudi obsodili. Me pa čudi, vaš predsednik – ki ga sicer danes ni. Glede na to, da je to za vas tako pomembna tema, bi pričakoval, da je v dvorani prisoten – je bil eden od ortodoksnejših članov te partije. Potem je seveda prestopil v Demos, prevzel oblast, stranka je kandidirala za Socialistično internacionalo, od koder je bila vržena ven, nato je pristopila v Evropsko ljudsko stranko, EPP, ki je združba mirnih krščansko-demokratskih sredinskih proevropskih strank. Ravno včeraj smo gospoda Grimsa po televiziji lahko poslušali, kako absolutno ta grupacija strank za njih ni primerna in da resno razmišljajo o tem, da bi se pridružili grupaciji strank, kateri pripada Salvini in podobni.

Tako bi se tukaj pa morda navezal na obtožbo tovariša Brgleza, ko je govoril o tem, da SDS na nek način paktira oziroma simpatizira s strankami, ki jim je blizu tudi neka novodobna fašistična ideja. Na vsak način Salvini in zgodbe, ki so se dogajale v Bazovici, v kraju smrti številnih Slovencev, in potem pozivi, da naj bi bila Istra spet italijanska, Dalmacija spet italijanska – to so fašistoidne ideje! In oprostite, če se želite pridružiti tovrstni grupaciji, o tem lahko mirno in brez problema govorimo. Ampak še enkrat; tovrstne razprave so za moje pojme, za večino naših državljanek in državljanov nesmiselne. Prepričan sem, da s tovrstnimi razpravami ne boste spremenili zgodovine, ne morete je!

Predlagam pa, da se raje posvetimo pomembnejšim temam; temam, ki so pomembne za naše ljudi, za naše državljanke in državljanje. Toliko zaenkrat. Hvala lepa.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Obveščam vas, da imam samo še dve prijavi. Gospod Robert Polnar, vaša je napisana predzadnja, če pride gospa Maša Kociper, bo predzadnja, če ne bo pa zadnja.



Izvolite.

ROBERT POLNAR (PS DeSUS): Gospod predsednik Državnega zbora, hvala za besedo.

Govoril bom o stvari, ne bom govoril o osebi oziroma o predlagatelju. Totalitarizem kot politični režim je utemeljen na vseobsežni ideologiji in terorju, ki kontrolirata vsa področja človeškega življenja. Prijela se je navada, da o njem govorimo povsem lahkotno, v lahkotnosti pa ni ne preteklosti in ne prihodnosti. Lahkotnost je plod njunega ukinjanja. Vsak narod je dolžan ponuditi svetu svojo zamisel lastne usode in si zagotoviti udejanjanje take zamisli. Pripadnost sebi, to je danes najnevarnejši greh našega sveta. Ob resoluciji o evropski zavesti in totalitarizmu lahko govorimo, kajpak, tudi o poskusu relativiziranja fašizma. Taki predlogi pa so obremenjeni še z nekaterimi drugimi zanimivimi, pa tudi neprijetnimi protislovji. Kaj je pravzaprav totalitarizem? Ali je dovolj strinjanje, da so bili režimi Mussolinija, Hitlerja, Stalina, Mao Cetunga totalitarni ali pa se glavna vsebina skriva nekje drugje? Totalitarizem ne temelji samo na vladavini ene in edine partije, na vseprisotni tajni policiji, koncentracijskih taboriščih, podrejenih medijih, na brezzakonju, strahu in nasilju. Nasprotno! Totalitarizem je utemeljen tudi na navdušenju. Brez slehernega dvoumja je totalitarizem zgodovinska drama. Toda – in to je potrebno posebej poudariti – je tudi osebna drama. Porodi se v trenutku, ko se človek odpove samemu sebi, svoji usodi, svojemu telesu in zdravju, svoji vesti in svojim nagonom, svojemu razumu in svojim sanjam.

Ne rodi se, kadar posameznik prostovoljno pristane podrediti svoje življenje nečemu, kar mu je bilo od nekod vsiljeno kot višji cilj in višji smisel, ob družinski mizi, s politične govornice, s prižnice, iz šole ali v medijih. Še vedno pa je to samo uboga strahopetnost poslušnosti ali pa otročji strah pred zavrženostjo in izobčenja. To je še vedno samo neumnost, nesposobna prepoznati praznino in prevaro, za katerima so zakriti višji stoletni zgodovinski cilji. Vse to je še vedno samo naivnost nekega obupanca. Totalitarizem pa je rojen, kadar se poslušnost in podrejenost rasi, domovini, naciji, partiji, proletariatu ali pa nekakemu višjemu bitju doživi kot navdušenje, kot zanos, kot pripravljenost na žrtvovanje, za odrekanje, za trpljenje. In ravno to navdušenje, totalitarno pa je vsako navdušenje do kateregakoli privida, ki se predstavlja kot pomembnejši od človeka, ravno to navdušenje je velik in neoprostljiv zločin proti samemu sebi. Koncentracijska taborišča, genocid, sovraštvo, torture, vojne, množična revščina so zločini, ki so neizogibna posledica tega izhodiščnega zločina velikega navdušenja.

Odvratnost totalitarizma se ne izčrpa samo v njegovem brutalnem vpletanju v vsakdanje življenje, ampak v tem, da od podrejenih ne zahteva le pokornosti, marveč tudi srečnost zavoljo te pokornosti. Njegova težnja je preobrazba lastnih političnih ciljev v intimne in

emocionalne cilje svojih podanikov. Uspeh totalitarizma je merljiv s kakovostjo in količino čustev, ki so zamenjala racionalno demokratično proceduro. Upravljanje z državo tako postane zgodovinsko poslanstvo; doneče, a prazne besede postanejo nevprašljive svetinje; ponižanje postane dostojanstvo; prezir do sebe se preoblikuje v ponos spricho pripravljenosti žrtvovati se; težke intelektualne in moralne sprijenosti pa se slavijo in predstavljajo kot nacionalna ozaveščenost ali kot razredna zavest. Posameznik, ki na to pristane in v tem pristanku doživi osebno izpolnitev, je storil zločin proti sebi in samo tehnično in operativno vprašanje je, kdaj bo storil zločin tudi proti drugemu. Totalitarizem ni samo Hitlerjev govor, ni samo Stalinov članek ali šovinistična propaganda, ki žali razum. Predvsem je to nesposobnost posameznika, da samega sebe doživlja kot zasebno identiteto, ki je ne določa nič drugega kot njegov osebni jaz, ne pa poreklo, jezik ali rojstni kraj. Te vrste nesposobnost praviloma narašča do tolikšnega samoprezira, da se nesrečnik počuti prikrajšanega ali pa je celo užaljen, če ne pripada večji celoti, skupnosti, ki jo ima rad, za katero navija, za katero je pripravljen ubijati in za katero je pripravljen biti ubit.

Kje so ti ljudje izgubili svoje samospoštovanje, je vprašanje, na katerega do sedaj zgodovinsko še ni bilo odgovorjeno. Ali je res tako težko prepoznati surovo prevaro v obilju svobode, ki se ponuja nacijam in razredu? Ali ljudje v resnici živijo v takšnih eksistencialnih, intelektualnih in moralnih brezni, da jim ni žal svojega časa, svojih naporov, svojega življenja posvetiti očitnim obsedenostim, ki zanesljivo ne morejo prinesiti nič drugega kot revščino in smrt? V tej praznini in v tej žalosti ležijo korenine totalitarizma. Brez množičnega in navdušenega sodelovanja ne bi bilo ne Hitlerja, ne Stalina, ne Al Kaide, ne plavolasih atletov, veselih kolhoznic in srečnih delavcev. Ne bi bilo policijskih kleti in prepovedanih knjig, zastave, himne in grbi pa bi bile samo dolgočasne blagovne znamke med dolgočasnimi blagovnimi znamkami. Uspeh totalitarne propagande ni rezultat nerazločljive večine, temveč želje, da se vanjo verjame. Moč politične policije ni utemeljena na njeni učinkovitosti, marveč na majhnih kanaljah iz soseščine, ki anonimno ovajajo. Iz prepričanja in iz zadovoljstva.

V totalitarnih režimih niso mediji nesvobodni samo zato, da se ne bi rogali oblasti, ampak tudi zato, da ljudstvo v kakšni resnici ne bi prepoznalo lastne moralne bede. O tem, da sta rasizem in antisemitizem zločinski ideologiji in da je diktatura proletariata zanesljiva pot v nesrečo in nesvobodo, je zaman razpravljati. Problem pa je, ker ljudje v to verjamejo in so pri tem še srečni in ponosni. Pripravljeni so sprejeti vsako domislico, ki se s svojo predrznostjo izkazuje pomembnejša od njihove lastne usode.



Zato, spoštovane gospe poslanke in gospodje poslanci, sem prepričan, da je resolucija, ki poskuša obsoditi vse totalitarizme, politično zgrešena. Zakaj totalitarizem je samo eden, neodvisno od tega, katere zastave razvija in kateri izmišljivi ponuja srečo in svobodo. In ostaja totalitarizem ravno zato, ker to srečo in svobodo ponuja izmišljivi, ne pa živemu človeku. Totalitarizem ni nič drugega kot pripravljenost na odpovedovanje samemu sebi, zavoljo katere od številnih prevar, ki se enkrat z večjo in drugičkrat z manjšo intenzivnostjo ponujajo na tržišču ideologij in na tržišču svetovnih nazorov. Gospe in gospodje, hvala lepa.

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospod poslanec, za vaše stališče. Bili ste predzadnji, saj je zadnja gospa Maša Kociper.

Izvolite.

Pri sedanji listi poslancev. Bomo nadaljevali kasneje.

MAŠA KOCIPER (PS SAB): Hvala lepa, gospod predsednik.

Rada bi v tej razpravi tudi v svojem imenu dodala še nekaj besed. Že v začetnem stališču sem povedala v imenu naše stranke, da vsem poslancem Stranke Alenke Bratušek vrednote, vsebovane v tej resoluciji, nikakor niso tuje. Spoštujemo to, da se želimo pokloniti žrtvam vseh totalitarizmov in negovati spomin na to, kar se je dogajalo v preteklosti in se ne sme nikoli več ponoviti. V tem smislu pa tudi mislimo, da je resolucija, ki je bila v tej hiši že sprejeta, ustrezno povzela naravo tega političnega akta in da smo tudi kot država v tem smislu že pravilno odreagirali.

Kljub temu sem z veseljem prisluhnila današnji debati, današnji razpravi, ki je bila na trenutke zelo zanimiva, na trenutke pa seveda izrazito ideološka, čemur se pri takšni temi pač ni mogoče izogniti. In to je to, kar mene in tudi našo stranko najbolj moti; da se tako resen dokument, dokument s takšno težo, izrablja za politične namene in za to, da se ideološko skrega že tako skregane državljane v naši državi. Ampak vseeno, jaz se, morda za razliko od kolegov, ne bi toliko vračala nazaj ali pa se ukvarjala z nekimi obtoževanji med strankami in tako naprej, ampak bi pogledala nekoliko naprej. Izjemno me skrbi dogajanje, ki smo mu priča v našem času. Ne samo nekje daleč od nas, na drugih kontinentih, s predsedniki, za katere si še nekaj let nazaj ne bi morali niti v sanjah zamisliti, da bodo kdaj izvoljeni. Ne, zelo me skrbi tudi situacija v Evropi. V Evropi, za katero smo leta in leta mislili, da je neka varuhinja razvoja, napredka, demokracije in zdrave pameti, neka zibelka civilizacije, kjer bomo vsi skupaj s skupnimi močmi poskrbeli, da se grozote, ki so se v preteklosti dogajale, ne bodo več ponovile. Pa kot kaže, je tudi to, da se bodo ponovile, mogoče. Ne želim nikogar strašiti, je pa verjetno današnji trenutek tak, da že zahteva od nas, da

razmišljamo, kaj lahko naredimo konkretno vsak izmed nas, da se to ne bi zgodilo.

Leta 1945 se je končala grozovita vojna, v kateri so umrli milijoni in milijoni ljudi, pa vendar se je ta vojna zgodila potem, ko je skoraj 30 milijonov ljudi umrlo samo 20 let pred tem in so ljudje, kot smo mi, vi in jaz, zatrjevali, da se kaj takega ne more ponoviti. Se pravi, je čisto mogoče – upajmo da ne, upam za nas, za naše otroke in vse ostale, da ne, ampak mogoče je –, da se kaj takega ponovi. In se bo, če ne bomo vsi delali na tem, da se ne sme. Pravkar prebiram zanimivo knjigo Trilogija dvajsetega stoletja znanega avtorja Kena Folletta, sem pri drugi knjigi o drugi svetovni vojni in zanimiv je pogled pisatelja, ki to tematiko obravnava s stališč različnih ljudi, ki so živeli na različnih delih Evrope, eden v Veliki Britaniji, eden v Rusiji, eden v Nemčiji na primer. Zlasti ti pogledi te nemške družine so zame zelo zanimivi in osebno me izjemno fascinira vprašanje, kaj se zgodi z nekim narodom, z neko civilizacijo, ki je v nekem trenutku zelo visoko razvita, kot so bili, recimo, Nemci, Avstrijci, ki ima kulturne ustanove, visok nivo razvoja, ne samo gospodarstva, ampak tudi znanosti, umetnosti, omikane, kultivirane ljudi, pisatelje, pesnike, skladatelje – kaj se zgodi s temi ljudmi, da samo nekaj let kasneje od prvih dogodkov do teh dogodkov skandirajo nekim vojakom v črnih uniformah z grozovitimi znaki, z grozovitimi vzkliki in tako naprej in samo nekaj let zatem mečejo v peči nedolžne otroke, ženske, starejše, in tako naprej. Kaj se zgodi v nekem narodu in v nekem človeku, da pride do tega? To, kar mene kot političarko izjemno fascinira. Zato berem razne knjige, ne samo te, knjige tudi o diktatorjih, o drugih razsvetljenih voditeljih in se sprašujem, kje je ta razlika, ko nekoga kot voditelja zanese na temno stran, medtem ko nekdo ostane razsvetljen, dober in dela v dobro ljudi in človeštva.

Fascinantna je ta podobnost med dogodki v preteklosti in sedanosti. Tudi fašizem, tudi nacizem sta v principu začela z nečim, kar je bilo ljudem blizu: zagovarjamo delavna mesta, zagovarjamo nekaj, kar je dobro za Nemčijo, nam gre za naše državljane, nam gre za vas, da boste vi imeli za jesti za piti, da boste dobro živeli, ne pa neki Židi, ki nam odžirajo, ki nas ogrožajo, ki so prišli bog ve od kod, ki so slabi, hudobni in zlobni, ki vas bodo pojedli in raztrgali in ne vem kaj vse. Podobnost s strašenjem z migranti, ki prihajajo v milijonih, nas bodo pravkar kot kobilice zasedli, pojedli, pregnali, uničili našo civilizacijo, nam odvzeli delovna mesta in tako naprej, je, mislim da, več kot očitna. Več kot očitna! Seveda so tudi ljudje, normalni, dobri, delovni ljudje, ki so zaskrbljeni za svojo prihodnost, lahko bolj ali manj naklonjeni takim idejam. To, o čemer je kolega pred menoj razpravljal, je tisto vprašanje, kdaj se nekdo podredi v sebi nekemu takemu mainstreamu in začne verjeti nekaj, kar mu neki voditelji rečejo in izgubi to osnovno človečnost;



to, da ne storiš drugemu tega, kar nočeš, da bi drugi storili tebi. Da ne žališ, ponižuješ, zaničuješ, uničuješ nekoga samo zato, ker je druge rase, druge vere, druge barve kože, druge nacionalnosti ali drugega političnega prepričanja. Že to je velikokrat dovolj. In tudi pri nas se dogaja. In v Evropi posamezni politiki spodbujajo ravno to s preprostimi idejami, z idejami v smislu zaščitili vas bomo, mi vas bomo rešili, spodbijajo to, kar smo v Evropi gradili desetletja – nek standard, nek nivo demokracije, ki se mu nikakor ne smemo odpovedati. Kot pišejo strokovnjaki, vedno je bila najprej beseda in potem dejanje – velja od družinskega spora do vojne. Najprej je nekdo žalil, grozil, boš videl, bo to, ono, sovražni govor, na koncu je udaril, ubil, pregnal ali naredil še kaj hujšega.

Vsi, ki smo demokratični po duši in smo v tem parlamentu pripadniki strank, ki imajo v svoji besedi oznako demokratični, bi morali biti na te trende še posebej pozorni in v kali zatreti vsako stvar, ki lahko pelje proti temu, da se ti časi ponovijo. Ko vidim, da se taka resolucija hoče zlorabiti ravno za kaj drugega, sem spet žalostna, ker nam to ne uspeva. V soboto sem bila prvič v življenju na eni proslavi na Javorovici, kjer je bilo usmrčenih takrat, mislim da leta 1944, 113 partizanov. V tisti proslavi nisem pravzaprav zaznala nič političnega in bi po mojem mnenju brez težave lahko na tej proslavi prisostvoval čisto vsak poslanec tega sklica, tudi vi na levi. Tam so bili ljudje, ki so obžalovali to, da nekega dne so prišli Nemci in zverinsko pobili neko četo partizanov, ki niso bili krivi nič drugega kot to, da so se bojevali proti tujcem na lastni zemlji. Tujcem, ki so prišli in hoteli zavojevati zemljo, spremeniti jezik, razbiti družine, si podrediti nek narod. Za to so se borili! Nič političnega ni v tem objokovanju teh grozних dogodkov. In ko rečem, da so vrednote narodnoosvobodilne borbe moje vrednote in vrednote naše stranke, mislim točno na to, da se upreš totalizmu, represiji, nasilju, ki ga hočejo drugi delati nad tabo. Upreš zaradi svoje integritete, zaradi integritete svojih znancev, družine, otrok in tako naprej, ker nimaš druge možnosti. To je nekaj, kar bi nas moralo vse povezati. Razni Salvini in Orbani in tako naprej – sprašujem se, če vendarle kdaj pomislijo, kam lahko težke besede pripeljejo, in če se zavedajo, kako ozka je meja. Kdor bere podobne knjige kot jaz, ve, kako so se ljudje takrat – politiki, gospodarstveniki norčevali iz Hitlerja, ah, kaj bo pa ta klov, kdo ga pa resno jemlje! Politika ni ustrezno odreagirala. Mislili so, ah, saj nič ne bo – dokler ni bilo prepozno!

Zato še enkrat ob koncu, naj ne bo ta razprava in takšne resolucije – naj ne bo njihov namen razdvajanje ljudi, ampak en premislek o tem, kaj lahko vsi skupaj, tudi predlagatelji, naredimo, da se kaj takega ne bo ponovilo. Ali lahko kakšen stavek omilimo, ali lahko kdaj sprejmemo drugačno mnenje, ali lahko kdaj vsaj prisluhnemo, da preprečimo kaj takega v prihodnje. Hvala lepa.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala za predstavitev stališča, spoštovana poslanka.

S tem ugotavljam, spoštovane poslanke in poslanci, da je lista prijavljenih konzumirana. Sprašujem predstavnico Vlade, ali želi besedo. Ne želite.

Sprašujem predstavnico predlagateljice gospo Evo Irgl, ali želite besedo? Želite besedo? Mikrofon je vaš.

Izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Zelo pozorno sem poslušala tako stališča poslanskih skupin kot razpravo kasneje poslank in poslancev in moram reči, da razen moje razprave v začetku kot predlagateljice, pa mogoče še kakšna vmes, praktično ni bilo nobene razprave, ki bi se dotikala konkretno vsebine Resolucije Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizma. Ves čas ste poudarjali, da se o tem pravzaprav sploh ne bi smelo razpravljati, ampak če pogledamo danes po dvorani in tisti, ki ste tudi doma spremljali to razpravo, ste lahko videli, da so danes razpravljali samo tisti, ki so ves čas v svojih razpravah govorili, da se o tem naj ne bi razpravljalo. Govorili ste oziroma nam očitali, da ideološko razpravljamo, pa sploh nismo razpravljali, sami pa ste res privlekli v to razpravo celo kopico ideoloških vprašanj.

Danes, spoštovane kolegice in kolegi, na tej seji govorimo izključno o osnovnih civilizacijskih vrednotah, ki smo jim pripadni kot evropski narod, in bi jih morali spoštovati, tako človeško dostojanstvo kot človekove pravice, ampak žal velika večina poslancev tega danes še vedno ni sposobna storiti in mene to izjemno žalosti. Meni je res hudo, da po desetih letih, ko je bila ta resolucija sprejeta v Evropskem parlamentu, ta politika v različnih sestavah ni sposobna stopiti skupaj in enotno podpreti resolucije, ki ne govori o ničemer drugem kot o tem, da je treba spoštovati človeško življenje. To pa je problem. Vse besede, ki ste jih danes izrekli, so brezpredmetne, so samo besede, dejanj ni. Ta resolucija, o kateri danes govorimo in smo jo v Državni zbor vložili že četrtič s strani Slovenske demokratske stranke. Najprej smo jo vložili nekaj mesecev, potem ko jo je sprejel Evropski parlament, in seveda ni bila sprejeta. Govorili smo vedno samo o seznanitvi z resolucijo, nismo je pa nikoli potrdili. /oglašanje iz dvorane/ Najlepša hvala! Prosila bi, tudi glede na to, da govorimo o preveč pomembnih temah, da tudi poslanci dejansko prisluhnejo temu, kar govorimo. Kajti vse to, o čemer sedaj govorim, je vezano tudi na prihodnost, ni samo del preteklosti, ampak je vezano na prihodnost. Na tisto prihodnost, o kateri vi govorite, da je potrebno izboljšati stanje in položaj ljudi v tej državi, in se strinjam, treba je, ampak vam bom nekaj povedala, ta resolucija temelji na



predhodnih dokumentih. Eden izmed teh dokumentov je tako imenovana Praška izjava o evropski zavesti in totalitarizmi. Pod to Praško izjavo se je prvi podpisal Vaclav Havel. Upam, da mi ni treba razlagati temu državnemu zboru, kdo je bil Vaclav Havel, upam, da vsi veste in kaj je storil za lastno državo in za demokratizacijo in za demokracijo. Ampak to Praško izjavo je takrat podpisalo na tisoče Evropejcev, zelo pomembnih Evropejcev, znanih osebnosti, ljudi z ugledom, ker so se zavedali, kako pomembno je, da se tudi začuti te evropske vrednote, ki so jih nekateri izbojevali, res izbojevali, tudi v krvi, da lahko danes mi govorimo o evropskih vrednotah in o demokraciji. Nekateri bolj govorite kot pa to udejanjate in to osebno vidim kot problem. Ampak ta Praška izvaja med drugim govori, da družbe, ki zanemarjajo preteklost, nimajo prihodnosti in citiram, »ker dokončna sprava vseh evropskih narodov ni možna brez osredotočenega in poglobljenega napora, da bi ugotovili resnico in izboljšali spomin.« Točno iz teh izhodišč, točno iz teh izhodišč, je napisana tudi Resolucija Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu. Povsem iz teh izhodišč.

Prej je bilo omenjeno, da ne smemo pozabiti na genocid, ki se je zgodil v Srebrenici leta 1995. Res je, strašna morija, ki se ne bi smela zgoditi nikoli. Nikoli! Ampak veste kaj? Ta resolucija temelji na predhodnem dokumentu, ki govori ravno o tem genocidu v Srebrenici, ampak vi tega ne podpirate. Vi tega ne podpirate. Tukaj se vidi to bistveno razlikovanje med tem, ali samo govoriš, oprostite, ali samo govoriš – in danes se je videlo, veliko govorite, govorili ste samo na tisti strani – ali pa nekaj zares storiš. In da storiš nekaj, kar v srcu tudi tako čutiš. Verjamem, da če ne čutite in ne dihate s takšnimi evropskimi vrednotami, verjamem, da je težko potem tudi glasovati o resoluciji na takšen način.

Seveda pa je podoba slovenske levice v Evropi povsem nekaj drugega. Leta 2009 so evropski poslanci vsi glasovali – slovenski evropski poslanci –, ne glede na politično pripadnost, vsi so glasovali za evropsko resolucijo o evropski zavesti in totalitarizmu. Se pravi, en obraz je za evropski parket, še posebej pred evropskimi volitvami, drugi obraz se pa odvija doma. In tukaj vidim velik problem v dvoličnosti in v tem, da veliko govorite, zelo malo pa naredite. Tudi za prihodnost, ne samo za preteklost, tudi za prihodnost zelo malo naredite. Zelo malo.

Rečeno je bilo, da resolucija govori o tem, bom še enkrat citirala in prebrala, »ker se uradnih političnih razlag zgodovinskih dejstev ne bi smelo vsiljevati z večinskimi odločitvami v parlamentih, ker parlament ne more sprejemati zakonodaje za preteklost.« O tem je govorila kolegica iz Socialnih demokratov. Ne vidim nobenega problema. Mislim, saj to piše v resoluciji, ona je to prebrala! Ampak veste, kje je problem? Da ona tega ne podpira, jaz pa. To je

razlika. Jaz to podpiram in pritisnem »za«, ona pa pritisne »proti«. Naša poslanska skupina pritisne za resolucijo, za vsebino resolucije. Poslanske skupine koalicije pa pritisnete »proti«.

Na Odboru za pravosodje sem šla osebno kot predlagateljica te točke dnevnega reda od točke do točke, od odstavka do odstavka resolucije in za vsak odstavek vprašala, ali ima katera od poslanskih skupin kakršnokoli težavo ali pa zadržek do omenjene zapisane vsebine, da naj to povedo, si zapisujejo zraven in povedo v razpravi. Nihče ni izrekel niti besede! Vprašala sem tudi Ministrstvo za pravosodje, da se lahko izjasni do vseh točk v resoluciji, ali imajo kakršnekoli zadržke, ali imajo kakšen problem z evropskimi vrednotami, ki jih opredeljuje ta resolucija. Odgovora ni bilo. Razprave poslanek in poslancev na odboru ni bilo, pa bi lahko vse to pojasnili.

Želela sem, res, iskreno, jaz sem sicer že, mislim da, zdaj skoraj 15 let v politiki, pa sem še zmeraj naivna, očitno naivna, ker sem res mislila, da po tolikih letih bo pač prišel v ta parlament sestav nekih novih res mladih strank z mladimi ljudmi, ki bodo razmišljali svetovljansko, evropsko, ki bodo ponotranjili demokracijo v sebi, ne samo tako, kadar se jim zdi, da bi bilo dobro, da se kaj reče, ampak da bodo res – pa ni bilo nič od tega! Res sem razočarana nad temi strankami, res osebno, globoko razočarana. Globoko razočarana, da nismo uspeli tega premakniti, da nismo uspeli res tega koraka narediti. In potem poveste v razpravi, da se je treba povezati skupaj. Ja, povežimo se. Zato sem na Odboru za pravosodje rekla, da je danes priložnost, da skupaj pogledamo, kje je problem, kje imate osebno, vsak poslanec, kje ima vsaka poslanska skupina, politična stranka v tem prostoru problem s to resolucijo. Nihče ni imel nobenega zadržka, nobene pripombe, nobenega problema! Ta prezentacija danes je meni povedala vse. Upam, da je povedala tudi slovenskemu narodu in pa tudi vsem skupnim narodom v Evropi, ki smo si izbojevali nek ta prostor, da skušamo živeti v demokraciji, pa tudi kolikor se da v miru. Hvala.

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, gospa poslanka.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi 71. člena Poslovnika državnega zbora še kdo razpravljati. Ugotavljam, da ne.

S tem, spoštovane in spoštovani, zaključujem splošno razpravo o predlogu deklaracije. V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. 12. 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga deklaracije končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in 20. izredno sejo zbora.

Želim vam prijeten dan. Nasvidenje.

Seja se je končala 20. marca 2019 ob 15.46.



INDEKS GOVORNIKOV

B

BERTONCELJ, DR. ANDREJ	8
BOŽIČ, TILLEN	15
BRGLEZ, DR. MILAN	28, 33, 35

C

CIGLER, ŽELJKO	30
----------------------	----

D

DIMIC, IVA	16, 40
------------------	--------

G

GOLUBOVIĆ, BRANE	12
------------------------	----

H

HEFERLE, TINA	27
HOT, MEIRA	24, 38

I

IRGL, EVA	22, 43
-----------------	--------

J

JELINČIČ PLEMENITI, ZMAGO	11, 18, 26
JURŠA, FRANC	26

K

KOCIPER, MAŠA	25, 42
KOPRIVC, MARKO	20, 40
KRIVEC, DANIJEL	32, 33

L

LEP ŠIMENKO, SUZANA	19
LEP, JURIJ	18
LOGAR, DR. ANŽE	33

M

MAUROVIČ, NINA	19
MESEC, LUKA	9
MÖDERNDORFER, JANI (JANKO)	29, 37

O

OZIMIČ, MILAN	7
---------------------	---

P

PAVLIN, BLAŽ	31
POGAČNIK, MAG. MARKO	12
POLNAR, ROBERT	7, 11, 41
PREDNIK, JANI	13

R

RAJH, ANDREJ	10
--------------------	----



S

SLUGA, JANJA	20, 34
STAROVIĆ, VOJKO	16, 17

Š

ŠVARC PIPAN, DR. DOMINIKA	24
--	----

T

TAŠNER VATOVEC, DR. MATEJ	21
TONIN, MAG. MATEJ	9

U

UDOVIČ, MATEJA	14
-----------------------------	----

Ž

ŽIŽA, FELICE	27
---------------------------	----



LEGENDA

- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS LMŠ – Poslanska skupina Liste Marjana Šarca**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra**
- PS Levica – Poslanska skupina Levica**
- PS NSi – Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati**
- PS SAB – Poslanska skupina Stranke Alenke Bratušek**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SNS – Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke**
- PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**